

Modelář 8

Modelář

Srpen 2006

8

Kübelwagen

Ve skopčácký krabici

Frantíci a Amíci

Normandií drandící

Paříž - El Alamein - Tunis
generálka na Paříž - Dakkar?

BMW R 75

Castoldi inspirován Foglarem?

Macchi MC.200

italský rychlý šíp

Ročník 57 • Cena 65 Kč/78 Sk

Ki-45 Toryu 1:72;
Pavel Chleborád
(1. místo kat. E5)

Fairchild Metro 1:72; Jaromír Senft

MODELLBRNO 2006

Bucaneer 1:48; Jaromír Senft

TSR-2 1:72; Marián Sedlák

Mavis 1:144; Stano Pavlíček
(3. místo kat. F)

PBJ Mitchell 1:48; Martin
Jursa (3. místo kat. D5)

Devořine D-520 1:32; Milan Pospíšil

Mi-4A 1:35;
Krzysztof Gega

Mi-17 1:35; Krzysztof Gega
(2. místo kat. D7)

Fokker F-VII. B-3M 1:72; Milan Krajča
(Betelná Kitůvka kat. E3)

Gotha G. V 1:72; Damian Piekarczyk (1. místo kat. E3)

P-51D Mustang 1:32; Jiří Hodan (2. místo kat. C)

It's evolution, baby!

Na modelářském setkání jsem do sebe ládovoval pořádný steak. Vedle mne seděl kolega modelář a mezi sousty mě zahrnoval přívalem svých názorů na modelářinu. Mluvil o tom, jak hrozná je poslední doba ta „móda šejdinků a washů“, která stejně vede jenom k tomu, že všude na soutěžích zabírají místo pořádným modelům omalovánky a vůbec ta „španělská škola“...

Tak se nad tím pojdme zamyslet. Asi největší chyba v úvaze kolegy tkví v nepochopení faktu, že to není jen dočasná móda – modelářská chřípka, která jak přišla, tak odejde, ale evoluce, kde už není cesty zpět. Asi nejlépe tenhle vývoj dokumentují články v modelářských periodikách. Když si člověk prohlédne modelářské časopisy z doby před třiceti lety, zjistí, že průměrný článek se věnuje na čtyřech stranách vylepšování stavebnice, rozřezávání, nastavování, zkracování, konverzí, a text proložený řezy, náčrtky, výkresy, plány a jednou-dvěma černobílými neostrými fotografiemi zakončuje poznámka: „Model jsem natřel zespodu světlou šedou, shora zelenou a hnědou a nanesl obtisky“. Jednou za pět čísel se objeví článek o kamuflážích. A patina? To jsou nějaký červený pupínky ze starožitého nábytku, ne?

V současnosti je situace přesně opačná. Většina článků začíná větou: „Do krabice s díly jsem přidal lepidlo, fotolepty, odlitky, trochu s ní zaklepal a vypadnul postavený model“. Pak následují čtyři stránky komentovaných barevných fotografií dokumentující krok za krokem finy povrchovky. Jednou za pět čísel se urve úředně registrovaný masochista, který nějakou stavebnici přestaví na prototyp, na který existuje pár fotografií a vzpomínky senilního mechanika.

Co se to tedy za těch třicet let stalo? Prošli jsme v našem postsovětském okruhu zrychleným vývojem od modelářského siluru po kvarter. Co se jinde vyvíjelo posledních třicet let, u nás jsme museli přežívat a strávit za posledních patnáct.

Na konci sedmdesátých let mělo pár lidí z kapitalistické ciziny jako koníček modelářinu a výtvarně umění. Spojení modelů s uměleckými technikami a materiály neuvěřitelně rozšířilo možnosti povrchové úpravy modelů, díky Francoisí Verlindenovi se první modelaři seznamovali s výhodami sériově vyráběných doplňků.

Zato u nás se v souladu se závěry sjezdů podařilo obohatit vánoční trh o celých devět odstínů Humbrolek (v důsledku zhoršené mezinárodní situace a nepružných dodavatelsko-odberatelských vztahů nepřišla bílá, černá a žlutá) a čtyři typy Revellů, takže když jsme dorazili pět hodin před otvíračkou, určitě jsme nejméně jeden nasál do síťovky.

Modelařina se pohybovala v mantinelech daných širokou nabídkou patnácti typů stavebnic „Kovozávodů“, proložených sem tam nějakým hůře sehnatelným Směrem. Vitrínkovou normou byl gardový pluk Pe-ó dvojek, přestavba Ki-44 z La-7, nebo Hawker Fury z B-534 s pomocí výstražných tabulek, víčka od Smetánku a autotmelu Granit rozředěného toluenem. Návody na povrchovou úpravu propíraly jemné nuance míchání pětikilového balení lesklé emailovky na ploty a půlkilovky dětského pudru ve funkci zmatňovače.

No a najednou se ze dne na den v regálech nových obchodů, vyrůstajících s intenzitou mykospor zkropených frontální poruchou, objevily a už zůstaly krabičky s Ki-44 od renomovaných Japonců a pro Břidlicové šedou RAF jste si mohli dojet bez problému pět minut před zavíračkou.

Chápu, že pro ty, kteří si vypěstovali trpělivost šaolinských mnichů při ztenčování tlustých plastových desek na průhlednost papíru, to byla tvrdá rána. A další měly následovat – pronikly k nám podvrátné publikace a v nich byly snímky modelů svým vzhledem tolik odlišné od těch našich. Kvalita stavebnic díky velké konkurenci celosvětově rychle stoupala, okrajovější typy vznikaly v podobě malosériových shortrunů, rozběhlo se celé průmyslové odvětví doplňků... Pižlat destičky už nebylo obdivuhodné hrdinství hodné správného Svazarmovce. Vakuformy? To myslíš takovou tu hambatou pumpu, co?

Jedním způsobem, jak svůj model odlišit, byla povrchová úprava. Takže se experimentovalo a experimentuje. Ne vždy se všechno povede, ale i nezdařené pokusy stojí za zveřejnění, ostatní zájemci se mohou z chyb poučit. Ale používat depešmodifikace (modely s přehnaným ztmavením; ať už vlivem šejdinků nebo washů) jako argument všeobecné pochybenosti použití postupů povrchové úpravy je prostě mimo a nefér. Kvalitní povrchovka je vyvážená jako Yin a Yang a sebenáročnější konverze s povrchem gumové kačenky si vedle ní ani neškrtně. A nějaké řeči o omalovánkách a tehletech tentononc Villalbech a Jimenezech...

...a já se najednou probral z toho zatmění, v pěsti jsem svíral nůž na stejky, kolega ležel na zemi, nehýbal se a všude byla spousta krve. Věřte mi to pane majore, že jo?

Jezevčík

OBSAH 8/2006

MODELLBRNO 2006	Jindřich Štěrbaček	2, 50, 67
Macchi MC. 200	1:32 Zdeněk Šebesta	4
Macchi MC. 200	1:48 výkres	12
SU-122	1:35 Petr Kult	14
Me 109G-5	1:48 Pavel Zmeškal	18
Kübelwagen	1:48 Josef Choreň	24

Kořistní Kübelwagony	historické fotografie	26
BMW R 75	fotodokumentace	27
BMW R 75	1:9 Pavel Polcar	28
Fokker E. V	1:48 Marek Mincberg	30

AA7V	1:144 Ondřej Kulhavý	34
Pz. IV Ausf. C	1:72 Jan Pavlík	38
PaK 43	1:72 Petr Vorobok	40
Peterbilt 359	1:25 Jiří Fiala	41
S-2F Tracker	1:72 Vladislav Seidl	44
Empíci	historické fotografie	48
Běloves 1945	Miloš Ludvík	52
Vyvážení modelu	Luboš Zach	55
Ki-43	1:48 Jiří Filipi	56
Pod pokličkou		58
Vodovky Revell	Martin Salajka	64
Běloveské Hetzery	kamufláže	68

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:32
VÝROBCE	Pacific Coast Models

Macchi MC.200 Saetta

MUDr. ZDENĚK ŠEBESTA

Přestože se dlouho zajímám o letadla druhé světové války, přiznám se, že jsem ještě nikdy nepostavil model italského stroje z tohoto období. Přitom právě italské letouny vynikají množstvím velmi atraktivních kamufláží. Letos jsem si ale všimnul novinky americké firmy Pacific Coast Models (poměrně neznámý výrobce specializovaný na stavebnice italských letadel z období

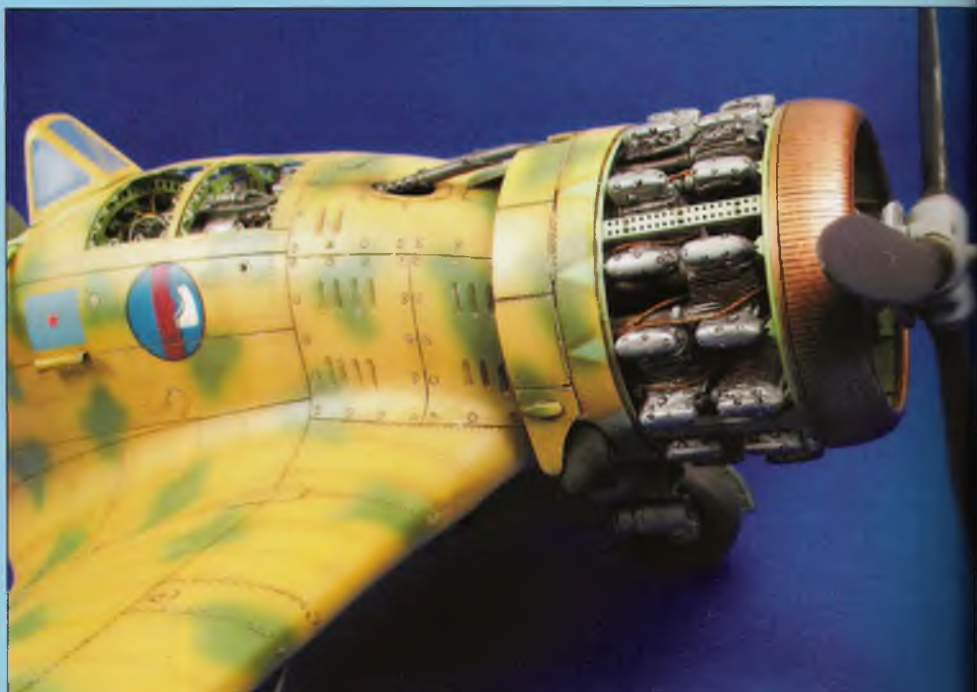
2. světové války) - dvaatřicetinové stíhačky Macchi MC.200 serie VII.

Stavba

Zahájil jsem ji úpravou povrchu. Celý model jsem onýtoval nýtovacím kolečkem podle velmi pěkných výkresů z japonské publikace Aerodetail. Vzhledem k tomu, že více než polovina nýtových řad je zdvojená a je velmi obtížné udržet konstantně tak úzkou mezeru, použil jsem poprvé Douskovo zdvojené nýtovací kolečko. Je to klasické nýtovadlo, ale na osičce jsou vedle sebe dvě stejná kolečka. Dokonce i rozteč koleček odpovídala měřítku. Práce s ním je jednoduchá a výsledek přesný.

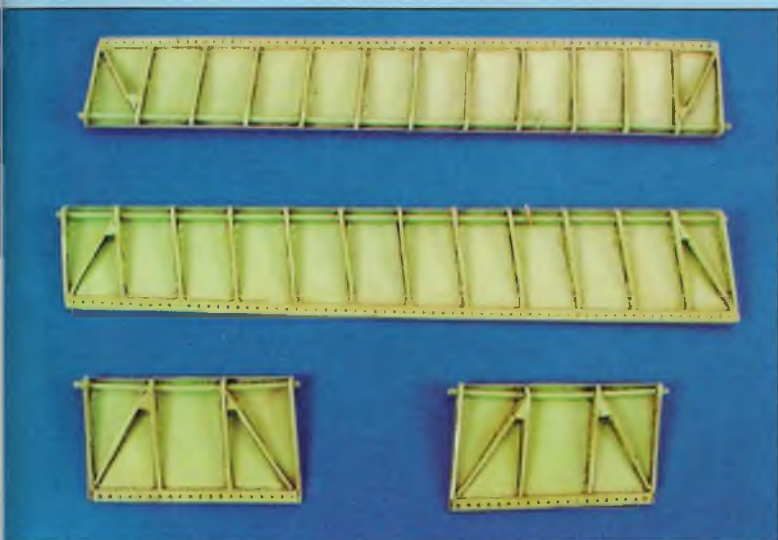
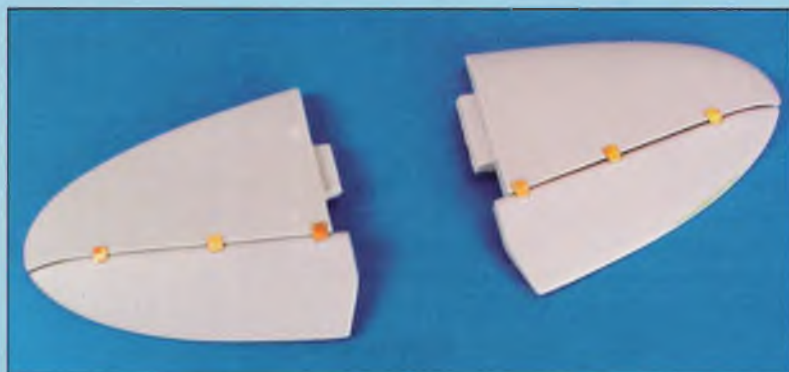
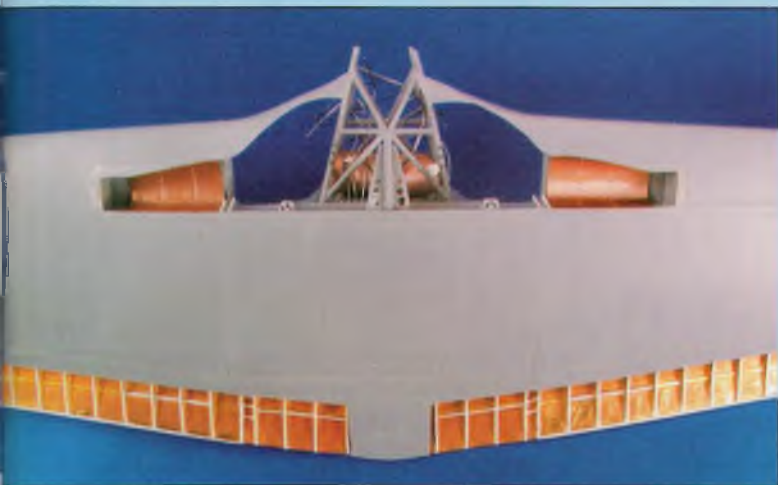
Stavebnice

Tvoří ji shortrunové vylisky ze středně šedého plastu pokryté dostatečně jemným rytím do hloubky, polyuretanové doplňky s bočnicemi pilotního prostoru, drobné detaily, hlavně kulometů, tělo motoru s válci a impozantní odlitek krytu motoru s přesně rytými lamelami chladicího prstence. Celek doplňuje planžeta fotoleptá s palubní deskou, upínacími pásy a drobnými detaily podvozku. Stavební návod je srozumitelný, obtisky od italské firmy Cartograf nabízí šest různých zbarvení. Výtku mám ke kamuflážním schémům, která jsou všechna vměstnána na formát A5 a obsahují pouze bokorisy z jedné strany, takže není vůbec zřejmé rozmístění polí na horních plochách, popisky nejsou očíslovány apod. Jinak bezesporu kvalitní stavebnice by si tuto část zasloužila mnohem lepší a podrobnější.

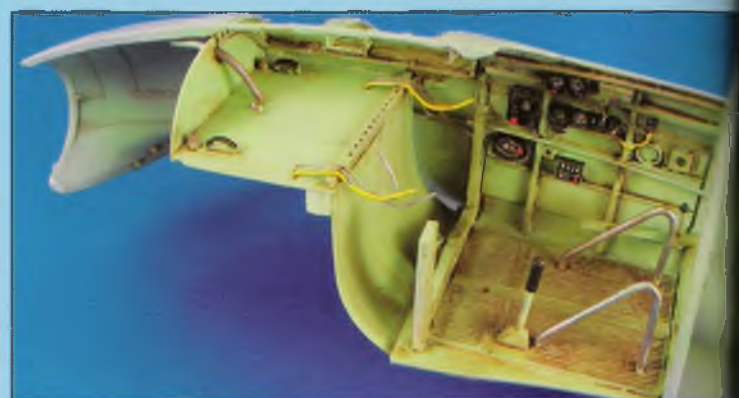
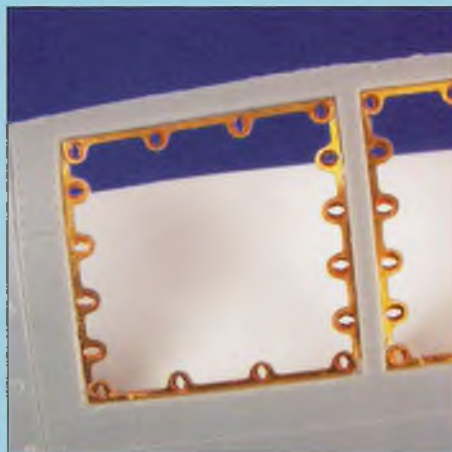
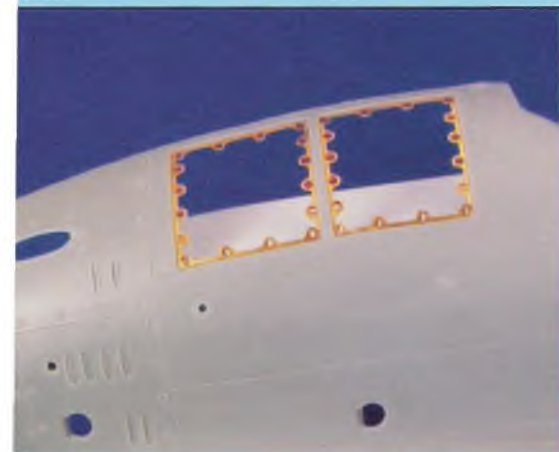
Ovládací plochy

Oddělil jsem všechny ovládací plochy a upravil jejich dosedací partie pro umístění do vychýlené polohy. Nejvíce práce mě čekalo na trupu s pilotním prostorem, zbraněmi a motorem, které jsem se rozhodl otevřít nad rámec stavebnice. Vzhledem k tomu, že na Macchi jsem neobjevil žádný doplňkový set, musel jsem vše zhotovit znovu sám. Vztlakové klapky jsem zhotovil nové v otevřené poloze.

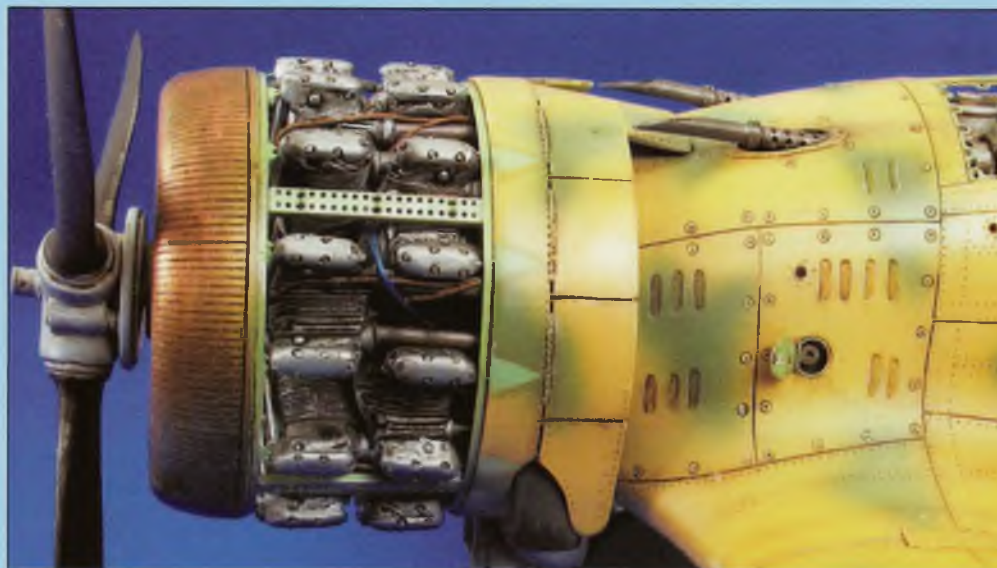
Kokpit a zbraně

Na polyuretanové bočnice jsem doplnil několik detailů, zhotovil zadní část přístrojové desky s kabeláží, která byla vidět odkrytým prostorem trupových zbraní. Ten je nový z plastových destiček, plechu a drátů, stejně tak dva kulometry Breda-Safat ráže 12,7 mm. Složitě osazení krycích plechů zbraní je z leptu. Překryt pilotního prostoru 7. série je původní podtlakově tvářený díl ze stavebnice. Rozřezal jsem jej, abych mohl pilotní prostor otevřít.

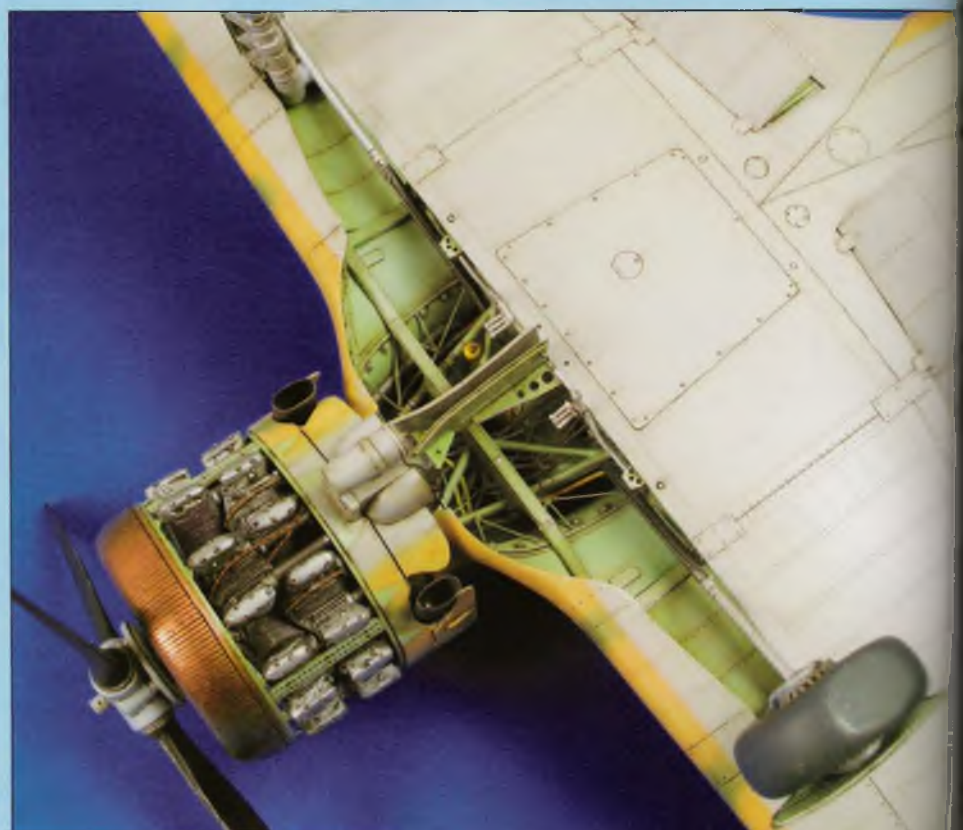
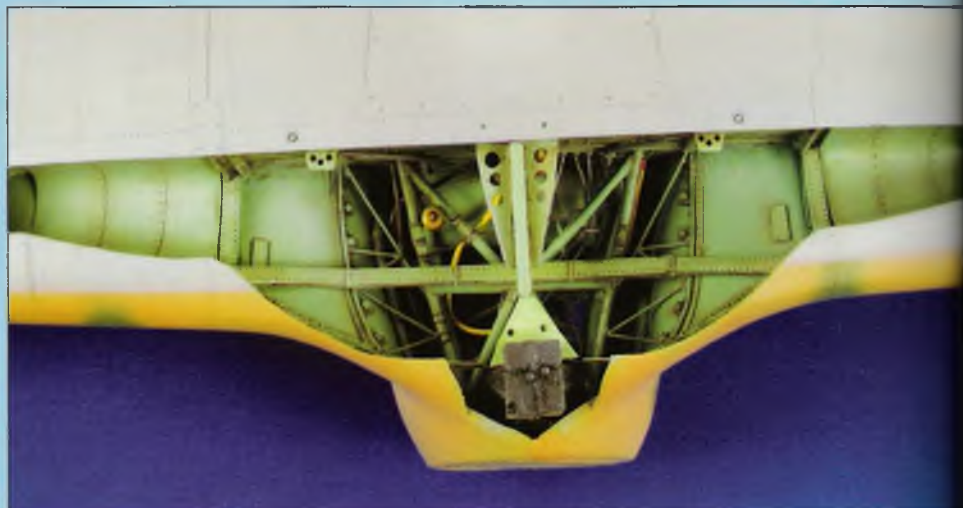
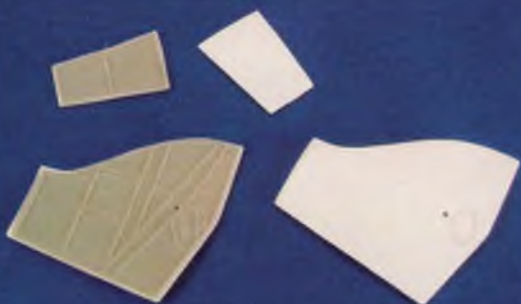
Motor

Nejprve jsem opatrně rozřezal kryt motoru a jednotlivé plechy zevnitř ztenčil. Nudnou prací je odfrézování vnitřku boulí kryjících válce motoru, protože válce přesahovaly obrysy krytu. Tělo jsem použil původní ze stavěnice a doplnil na ně drobné detaily. Válce motoru jsou zhotoveny nově.

Podvozek

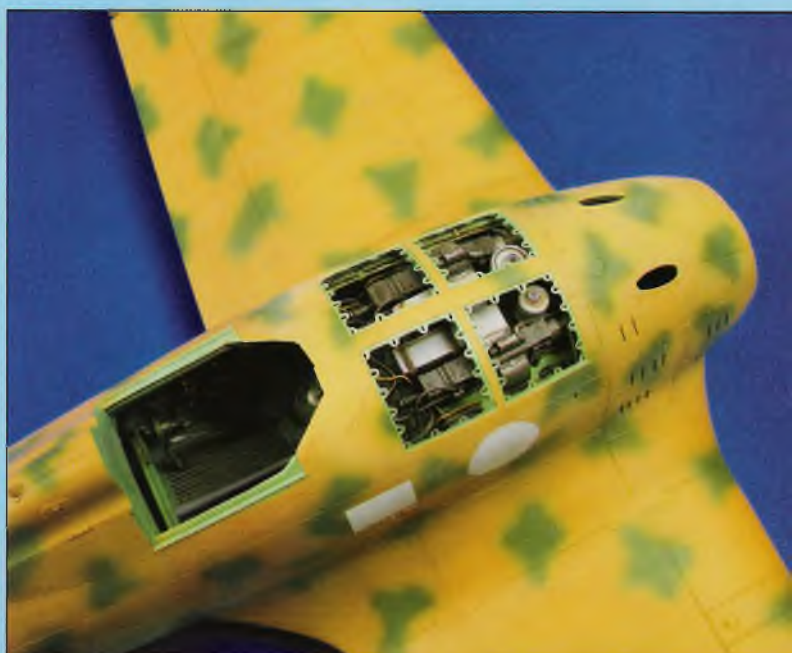
Nově jsem zhotovil dno šachty z tenkého plechu a natahal spoustu drátů do centrální části, kterou bylo vidět do motorového prostoru. Podvozkové nohy jsem doplnil o drobné detaily a ztenčil příliš tlusté krycí plechy podvozku. Jednotlivé plastové části stavebnice líčují bez větších problémů. Jediný nastal v oblasti centroplánu při napojování křídlo-trup. Vzniklou spáru širokou 0,8 mm jsem zatmelil vlepěním profilu Evergreen a přebroušením spoje.

Barvení

Jednotlivé sestavy jsem nastříkal barvami GSI, vybarvil drobné detaily barvami Vallejo a napatinoval olejem Přírodní umbra. Po zamaskování jsem povrch nastříkal vrstvou Mr. Surfacer 1000 od GSI. Vzhledem k tomu, že mě docela zklamala nekompletní kamuflážní schémata v návodu stavebnice, vybral jsem si atraktivní pouštní kamufláž osobního stroje generála Ferdinanda Raffaelliho, se kterým létal v roce 1941 v Libyi. Horní plochy stroje kryla kombinace pískové Giallo Mimetico 4 a skvrn tmavě zelené Verde Mimetico 2, spodní světle šedá Grigio Mimetico. Firma GSI, jejíž výrobky s oblibou používám, bohužel nevyrobí konkrétní italské odstíny, a tak jsem byl nucen je namíchat sám z dostupných barev. Neužívám žádné pevné míšící poměry, každý odstín míchám ze čtyř až pěti barev tak dlouho, až se mi odstín líbí.

Obtiskové archy jiných výrobců na tento model také neexistují, tak jsem poprvé a k mému překvapení s velmi dobrým výsledkem použil obtisky nakreslené v programu Corel a vytištěné laserovou tiskárnou na papír s čířým lakem. Obtiskové papíry formátu A4 nabízí firmy Aviprint a Propagteam v čířém či bílém provedení. Po nanesení znaků vrstva laku prakticky zmizí. Po zafixování povrchu lesklým lakem jsem patinoval olejovou barvou Přírodní umbra. Drobné odřenininy jsem naznačil barvami Vallejo a celý model přelakoval vrstvou polomatného laku Aeromaster ještě ze starých zásob. Musím říct, že modely stíhaček ve dvaatřicetíně mají opravdu něco do sebe, o italských letadlech nemluvě.

PODKLADY:

- Ali D. Italia No. 8   Ali e Colori No. 2
- Avolibri pt. 1 (No. 5)   Aerodetail No. 15
- Avolibri pt. 2 (No. 9),

I-16 type 24

1/48

eduard LIMITED EDITION

1/48 scale

Sopwith CAMEL
BLACK MIKE

s podložkou
pod model
s imitací dřeva

Fw 190 A-8

1/48

eduard
WEEKEND
EDITION

www.eduard.cz

LEVNÉ MODELY

Žádný akční obrázek na krabici.

Jen bokorys a celkové schéma zbarvení.

Jednoduchý návod, obtisky na jednu verzi. Žádné fotolepty.

Prostě žádný přepych, jen slušný model za slušnou cenu.

To je to, co můžete od nové řady čekat.

scale
1/48

PLASTIC KIT

Albatros D.V

Albatros D.V 4829/17, flown by Hans von Hippel, Jagdstaffel 5, February 1918

scale
1/48

PLASTIC KIT

Hanriot HD.1

Hanriot HD.1, 85 Squadriglia, Albania, late 1918

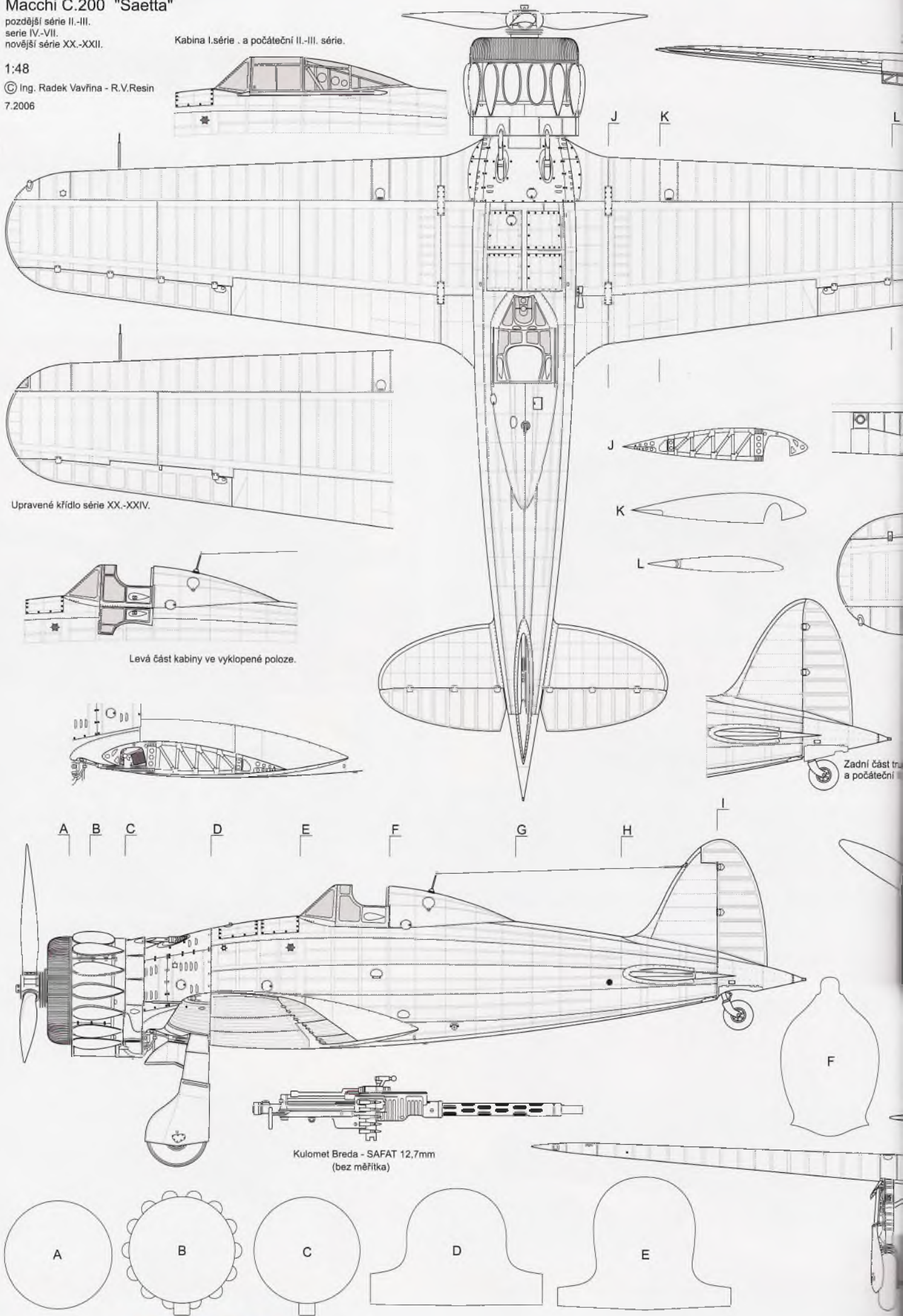
Macchi C.200 "Saetta"

pozdější série II.-III.
série IV.-VII.
novější série XX.-XXII.

Kabina I.série . a počáteční II.-III. série.

1:48

© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin
7.2006

Upravené křídlo série XX.-XXIV.

Levá část kabiny ve vyklopené poloze.

Zadní část trupu a počáteční série.

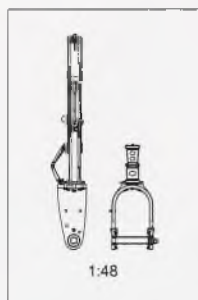
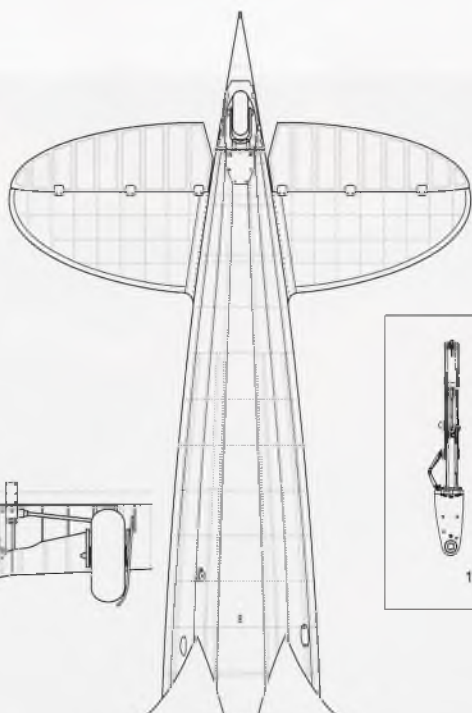
Kulomet Breda - SAFAT 12,7mm
(bez měřítka)

...ní pohled na vyklopené vztlakové klapky.

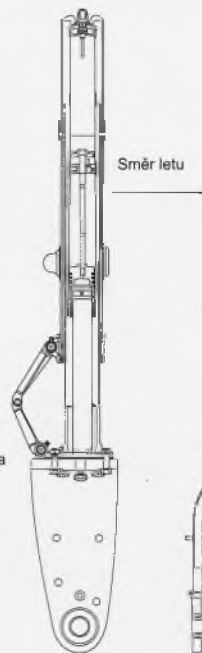
Řez hlavní podvozkovou nohou.
(bez měřítka)

Vnitřní konstrukce podvozkových šachet.

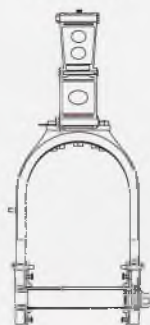

1:48

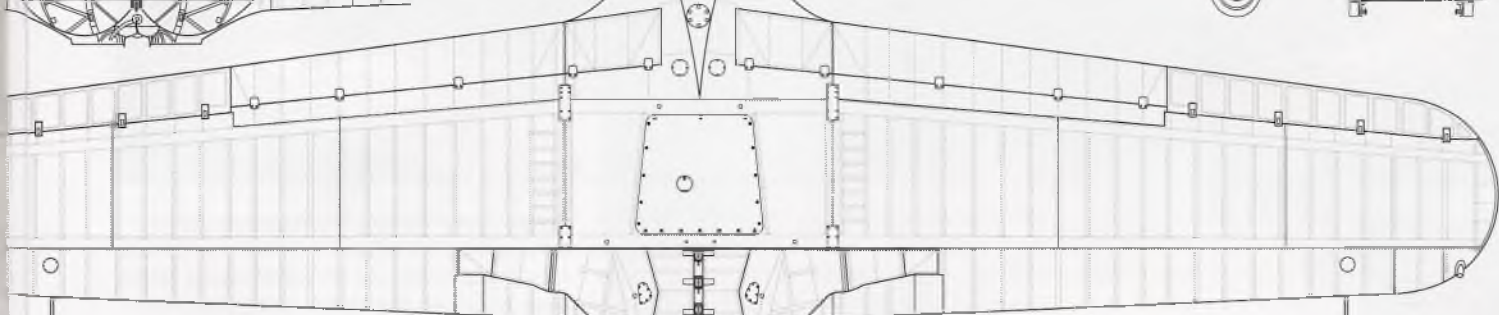
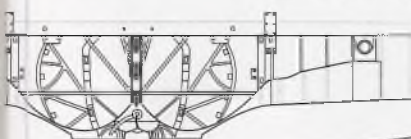
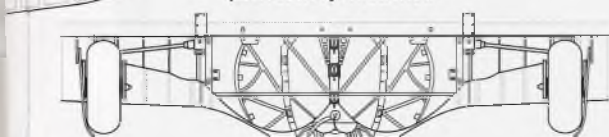

Směr letu

Přední pohled

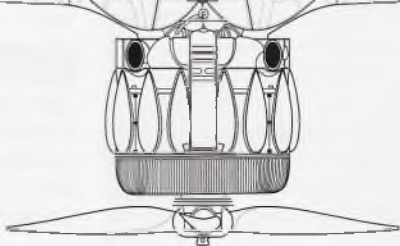
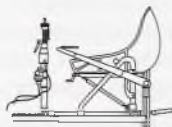
Pravá strana

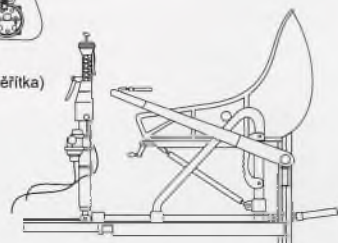
Palubní deska

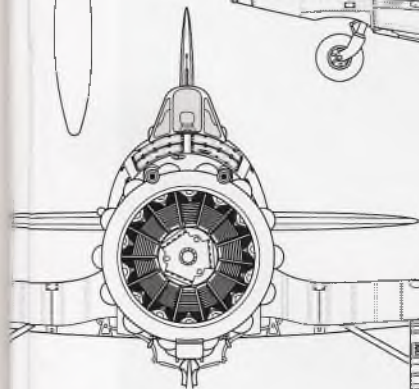
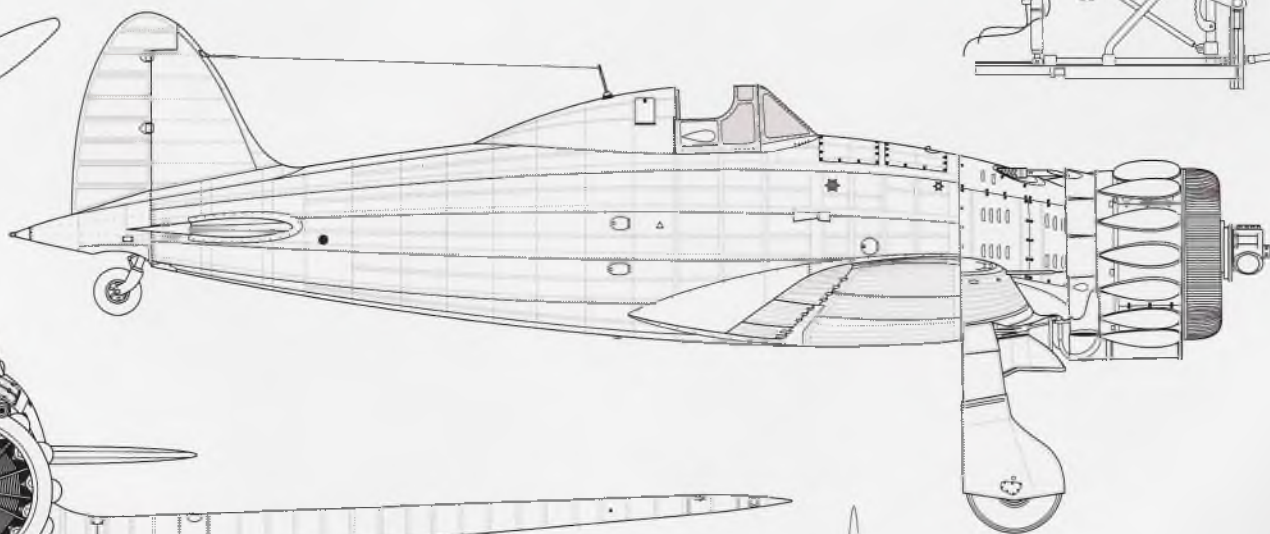
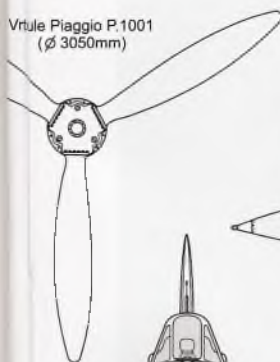
...série

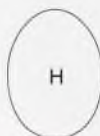
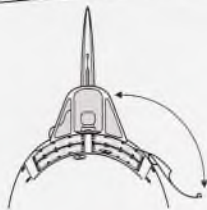
(bez měřítka)

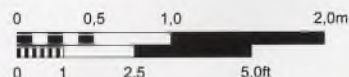
Vrtule Piaggio P.1001
(ø 3050mm)

600 x 216mm

R.V. Resta

BRIEFING**MĚŘÍTKO** 1:35**VÝROBCE** Tamiya

SU-122

PETR KULT

z šikmo svařených pancéřových plátů. Asymetricky k podélné ose umístěná houfnice používala kumulativní střely ráže 122 mm

Samohybné dělo SU-122 vzniklo na základě programu přijatého v dubnu 1942. Z tanku T-34 byla odstraněna přední část s věncem věže a místo ní umístěna nástavba

o hmotnosti 13,34 kg, probíjející 100mm pancíř na vzdálenost 1 km. Nevýhodou byla nízká kadence dvou střel za minutu. V prosinci 1942 byla odeslána první pětadvacetikusová série k armádním zkouškám už pod názvem SU-122. První bojové nasazení prodělaly stroje SU-122 na Volchovské frontě v lednu 1943, celkem bylo vyrobeno 1148 strojů.

Stavebnice

Stavebnice umístěná v tuhé krabici je sice poněkud staršího data, ale výlisky jsou čistě bez

propadlin a otřepů z dobře opracovatelného plastu. Pásky jsou typické pro firmu Tamiya, z šedivého vinylu. Stopy dělicí roviny forem se vyskytují jen minimálně, stopy po vyhazovačích jsou pouze na skrytých místech.

Stavba

Začal jsem podvozkem, slepením všech kol a doplněním podběhů z plastové destičky, protože je stavebnice neobsahuje. Na korbě jsem naznačil sváry z vytažené plastové nitě, potřel filmovým lepidlem, po změknutí na-

značil svár očkem jehly a po zaschnutí lehce přebrousil. Po slepení houfnice a brzdovratného zařízení jsem vše zalepil do korby. Potom přišly na řadu háky a oka k upevnění lan, madla, přídavné nádrže a jiné drobnosti. Vrchní poklop jsem nechal otevřený, v závěru stavby jsem do otvoru chtěl umístit figuru velitele stroje, která je součástí stavebnice. Když bylo vše na svém místě, slepil jsem vanu a korbu k sobě.

Kamufláž a patina

Celý model jsem nastříkal bílou matnou barvou Humbrol a po zaschnutí lesklým lakem. Pak přišly na řadu obtisky ošetřené roztokem Agama a opět přelakované. Patinoval jsem mnohokrát popsány technikami Umbrou přírodní a Sienou pálenou zapuštěnou do spár. Opatřebování zimního nátěru od stékaající vody a poškození posádkou jsem naznačil zelenou barvou Humbrol, použil jsem i opravdovou rez. Celý model je nastříkaný matným lakem Humbrol.

FOTOLEPTY

BOJOVÁ TECHNIKA

1/35 za nové ceny!

v
móřitku

nové ceny jsou platné pro všechny sady v této kategorii

dříve 395,-

ny
295,-

35880 Sd.Kfz.251/1 Ausf.C Stuka zu Fuss 1/35 (AFV CLUB)

dříve 450,-

ny
350,-

35878 Sd.Kfz.11/4 Nebelkraftwagen 1/35 (AFV CLUB)

dříve 495,-

ny
395,-

35882 M-113 IDF Fitter exterior 1/35 (ACADEMY MINICRAFT)

dříve 395,-

ny
295,-

35879 M-113 IDF Fitter interior 1/35 (ACADEMY MINICRAFT)

dříve 350,-

ny
250,-

35903 sPzB 41 AT Gun 28mm 1/35 (DRAGON)

22114 JgdPz.IV L/48 1/72 (DRAGON)

22115 M-1025 Humvee 1/72 (DRAGON)

28032 SU-122 1/48 1/48 (TAMIYA)

BRIEFING

MĚŘÍTKO 1:48

VÝROBCE Fujimi

Messerschmitt Bf 109G-5

PAVEL ZMEŠKAL

Messerschmitt Bf 109G-5 vznikl v první polovině roku 1943, tedy ve stejném období jako nejrozšířenější verze Bf 109G-6. „Gé pětka“ měla přetlakovou kabinu a byla určena pro stíhání ve velkých výškách, pod označením „Hohenjäger“ ji vyrábí v měřítku 1:48 firma Fujimi. Stodevítka této firmy nemám příliš v oblibě. Nejhorší vadou je oblé napojení motorové části (určené pro vyšší verze Me 109

a varianty s motorem DB 605 AS) na trup, kde je nutné hlídat geometrii a spoj řádně přetmelit. Základní díly stavebnice jsou určeny pro celou řadu stodevítka až po K, což sebou nese povrch posetý přebytečnými krytkami, které je nutné odstranit. Při stavbě trupu je nutné kontrolovat SOP, která má tendenci kroužit se mimo svislou osu. Kvalitou zpracování detailů je výrobek Fujimi o trochu horší, než výborná Hasegawa.

Vstup vzduchu do přetlakové kabiny je pouze z pravé strany, na levé je třeba jej odříznut skalpelem

V interiéru jsem z obou stran odstranil vstupy větrání kabiny, u verze G-5 zaslepené

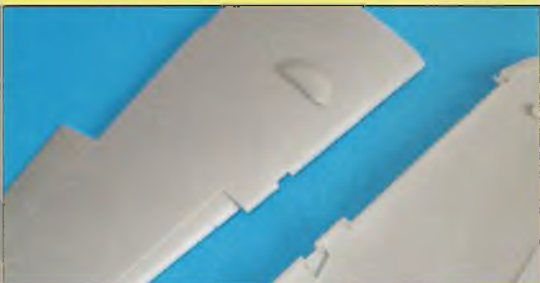
Otvory přívodů vzduchu k motoru jsou naznačeny proškrábnutím rycí jehlou

Do pilotního prostoru jsem doplnil žluté palivové potrubí, barevné leptané pásy Eduard a dvířka „zavazadlového prostoru“ v zadní části kabiny. Všimněte si zvláštního, pro G-5 charakteristického tvaru pancéřové desky prosklené pouze v rozích

Dokončený interiér s osazenou pancéřovou deskou v odklopném překrytu. Na prosklení zevnitř bývaly tablety odstraňující vlhkost, které jsou napodobeny kapkami bílé barvy

Zvláštností mé G-5 jsou fotokulometry nainstalované do obou polovin křídla

Spojení křídla, trupu a VOP je bez problémů, nezapomeňte důkladně přetmelit přebytečnou paneláž, krytky a spoj trupu před kabinou

Messerschmitt Bf 109G-5 z 9./JG54 nesl zajímavou kamufláž určenou pro výškové stíhače. Fotografie tohoto letounu najdete v knize Messerschmitt Bf 109F, G a K series, An illustrated study, Schiffer publications

Zbarvení ze stavěnice jsem částečně upravil. Nejdříve nastříkáme barevné doplňky žlutou RLM 04 a modrou RLM 24. Vrtulový kužel má základnu ponechanou v černozeleň RLM 70, zbylá třetina základny je bílá

Spodní a boční plochy nabarvíme světlou šedomodrou RLM 76...

...horní plochy a skvrny na trupu šedofialovou RLM 75...

...kterou doplňuje standardní šedozeleň RLM 74

Ze zmiňované dobové fotografie je evidentní, že horní plochy jsou přestříkány světlou barvou. Stavební návod udává světle šedou RLM 77, já jsem se rozhodl pro světlejší variantu šedomodré RLM 76, namíchané z RLM 76 GSI Creos a bílé XF-2 Tamiya

Odstraníme masky a celý povrch sjednotíme lesklým lakem, čímž vytvoříme dobrý podklad pro dokonale přilnutí obtisků

Obtisky z krabičky jsou slušné kvality, pomocí Adhesolu a Hypersolu firmy Agama je bez problémů nanese

Po vrstvě polomatného laku chránícího obtisky můžeme patinovat směsí oleje Kasselská hněd' a sikativu Umton

Stopy od výfuků „očoudíme“ matnou černou barvou Tamiya natupovanou zastříženým štětcem, na ní nanese rezavý pigment CMK

Messerschmitt Bf 109G-5 z 9./JG54 nesl zajímavou kamufláž určenou pro výškové stíhače. Fotografie tohoto letounu najdete v knize Messerschmitt Bf 109F, G a K series, An illustrated study, Schiffer publications

Zbarvení ze stavebnice jsem částečně upravil. Nejdříve nastříkáme barevné doplňky žlutou RLM 04 a modrou RLM 24. Vrtulový kužel má základnu ponechanou v černozeleň RLM 70, zbylá třetina základny je bílá

Spodní a boční plochy nabarvíme světlou šedomodrou RLM 76...

...horní plochy a skvrny na trupu šedofialovou RLM 75...

...kterou doplňuje standardní šedozeleň RLM 74

Tablety proti vlhkosti na prosklených částech překrytu pilotního prostoru napodobíme kapkami bílé barvy

Přidavnou nádrž a hlavní podvozek přilepíme gelovým vteřinovým lepidlem, ostatní drobnosti jako antény, pitotku, závaží pro vyvážení křídelek středně hustým vteřinákem Alteco

KNIHY

Objednávejte na adresách: v České republice - Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3 - Žižkov, tel.: (+42) 222 718 814, e-mail: obchod@aeromedia.cz
ve Slovenské republice - Magnet-Press Slovakia, s.r.o., P. O. BOX 17, 850 05 Bratislava 5, tel./fax: (+421-2) 67 20 19 51-53, e-mail: knihy@press.sk.

Prédplatitelé u společnosti Aeromedia a Magnet-Press Slovakia mají slevu 10 % z ceny objednaného zboží!

K zásilce je účtovano poštovné ve výši 84-89 Kč dle ceníku České pošty a balné ve výši 20 - 40 Kč.

Všecký sortiment zášilkového obchodu si rovněž můžete objednat na internetových adresách www.letectvi.cz a www.press.sk

Československé prototypy 1938, 1. díl

Pavel Kučera

První díl publikace v českém a anglickém jazyce se věnuje letounům Aero A-204, A-304 a A-300. Obsahuje fotografie, výkresy, perokresby, barevné bokorysy a třípohledové výkresy.

96 stran. Cena 410 Kč / 535 Sk

Novinka

Messerschmitt Me 410

Robert Pęczkowski

Monografie německého dvoumotorového stíhacího-bombardovacího a průzkumného letounu. Barevné bokorysy, technické výkresy, fotografie.

120 stran. Cena 524 Kč / 748 Sk

Novinka

Železniční hračky minulosti

Ludvík Losos

Počátky mechanických hraček, vláčky Märklin a odvozené, systematizace a počátky sériové výroby, králové železnic u nás i ve světě.

223 stran. Cena 379 Kč / 495 Sk

Novinka

Glock pistols - ročenka 2006

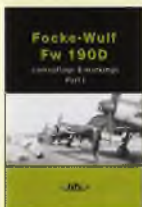
Publikace v českém jazyce

o populárních pistolích.

70 stran. Cena 199 Kč / 299 Sk

Novinka

Focke-Wulf Fw 190D

camouflage & markings Part I

Popis a obecná pravidla kamuflážních schémat a označování letounů. Varianty zbarvení letadel verzí Fw 190D-9 a D-11. Fotografie, schémata a barevné bokorysy. Anglický text.

208 stran. Cena 900 Kč / 1260 Sk

Novinka

Lavočkin La-5

M. Veštlík, J. Vraný

Vývoj, výrobu a verze La-5. Text je doprovázen unikátními snímky prvních prototypů, pokusných variant a jednotlivých verzí, detaily, tabulkami, barevnými bokorysy a výkresy.

108 stran. Cena 420 Kč / 588 Sk

Lavočkin La-7

M. Veštlík

Doplněné a opravené vydání obsáhlé monografie. Množství unikátních černobílých a barevných detailních fotografií, výkresů a barevných schémat.

88 stran. Cena 305 Kč / 427 Sk

Tatra 603

Karel Rosenkranz

Kniha textově a obrazově mapuje 20 let produkce vozů Tatra 603, včetně prototypů a nerealizovaných projektů.

259 stran. Cena 998 Kč / 1397 Sk

DVD tituly

Cena za 1 DVD 299 Kč / 419 Sk

Barbarossa

Focke Wulf FW 190

Junkers Ju 87

Steel Tigers

Tank battles, El Alamein to the Volga

The Ardennes offensive

The Battle of Kursk

The fall of France

Tatra - užitkové automobily

Karel Rosenkranz

V knize jsou uvedeny všechny typy užitkových vozidel Tatra, včetně technických popisů, fotografií a sportovních úspěchů.

166 stran. Cena 395 Kč / 553 Sk

Tatra - osobní automobily

Karel Rosenkranz

Publikace obsahuje všechny vyrobené typy osobních Tater, včetně technických popisů, fotografií, atd.

144 stran. Cena 395 Kč / 553 Sk

Jagdpanzer 38 Hetzer

V. Francev, M. Bílý

Monografie jednoho z nejobávanějších obrněnců, se kterým se Spojenci utkali na evropském válečném frontě. Barevné snímky, výkresy, řezy.

73 stran. Cena 340 Kč / 404 Sk

100 osobností světového letectví

Jerzy Gotwala, Andrzej Przedpelski

Kniha popisuje historii letectví, a to prostřednictvím sta portrétů osobností, jejichž životy byly nějakým způsobem spojeny s tímto oborem.

199 stran. Cena 499 Kč / 699 Sk

Druhá světová válka, 4. díl

- Bitva o Británii

DVD s českým a anglickým audiem

52 minut. Cena 199 Kč / 279 Sk

Za kniplem a kamerou

O létání na hranici dvou světů

Miroslav Žák

Životní osudy autora, který byl v roce 1954 byl vyřazen z leteckého učiliště v Prostějově a od roku 1956 létal na základně 2. lšp v Čáslavi s MiGem 15.

247 stran. Cena 250 Kč / 297 Sk

Junkers Ju 88 vol. III

Krzysztof Janowicz

Publikace vedle anglického textu obsahuje množství zajímavých fotografií, arch s výkresy a maskovací fólii překrytu kabiny v měřítku 1:48.

146 stran. Cena 510 Kč / 714 Sk

Republic P-47 Thunderbolt vol. II

Tomasz Szlagor a Krzysztof Janowicz

Monografie zaměřená na americký stíhací letoun.

Fotografie, výkresy a obtiskový arch umožňující stavbu čtyř různých strojů v měřítkách 1:72 a 1:48.

128 stran. Cena 510 Kč / 714 Sk

Yakovlev Yak-9U & P

Robert Panek

Vývoj, služba a použití letounů Jak-9U a P v SSSR, v letectvech Bulharska, Polska a Jugoslávie. Bohatě ilustrovaná publikace obsahuje řadu fotografií, výkresů, detailů, výkresů v měřítku 1:72, kreseb z manuálů a barevných bokorysů.

112 stran. Cena 482 Kč / 675 Sk

Japanese WWII Aircraft

in colour (Volume 1)

Martin Ferkl

Soubor 118 barevných bokorysů, publikovaných v časopise REVI v letech 1994 až 2006. Raritní barevné snímky japonských letadel, monografie Ki-115 Tsurugi, včetně výkresu v měřítku 1:72 i 1:48 a barevných snímků muzejního stroje, obtisky pro pět letadel (1:72 a 1:48). Text je anglicko-český.

90 stran. Cena 459 Kč / 643 Sk

Tanková válka

Peter McCarthy, Mike Syron

Autoři v knize důsledně mapují vývoj německých bojových obrněných vozidel a taktiky a vyvracejí mnohé mýty a mylné představy. Kniha vedle technického popisu tanků pojednává rovněž o lidech, kteří jim veleli a v nich bojovali.

336 stran. Cena 359 Kč / 503 Sk

BRIEFING

MĚŘÍTKO 1:48

VÝROBCE Tamiya

DOPLŇKY Lepty a masky Eduard

Pkw. K1 Kübelwagen Typ 82

JOSEF CHOREN

Myslím, že představovat legendární vozidlo německé armády není třeba. Jedinečná konstrukce podvozku vydržela brázdit cesty světa až dodnes a ještě nějaký ten čas bude. Potvrzuje to skutečnost, že výroba vojenských vozů začala ve třicátých letech minulého století a poslední kus mladšího

sourozence – Brouka – sjel z mexické linky teprve nedávno. Takže když jsem sepisoval seznam „Ježíškovi“, nemohla tam chybět novinka firmy Tamiya.

Modeláře trochu zaskočí prťavá krabička, pochyby jsou však zapomenuty po otevření bočního víčka a vysypání obsahu. Ani mě napadlo zkoumat rozměrovou přesnost. Kübelwagenů jezdí ještě dnes dost a je tedy dobře zdokumentován a výrobci jako Tamiya nemám důvod nevěřit. Odsunul jsem rozpracované modely do kouta, na stole udělal místo tak na jeden talíř a začal s přípravou. Ne vždy postupuji přesně podle návodu, zvláště používám-li nějaké doplňky. Sednul jsem si tedy ke kávičce a vymýšlel optimální postup s přihlédnutím k povrchové úpravě a možným vylepšením.

Stavba

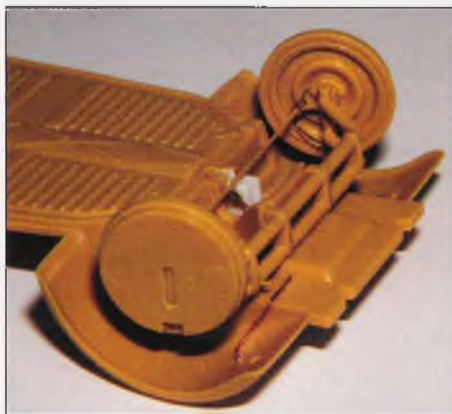
Začal jsem na vnitřní straně „haubny“ s palivovou nádrží a palubní deskou. Do nádrže jsem vyvrátil otvor o průměru 0,5 mm a zalepil do něj tyčku vytaženou z čirého rámečku. Po zaschnutí, uříznutí, obroušení a po přilepení (kohoutový filtr se zbytků leptů byla „skleňička“ (palivový filtr z kobaltu) hotová. Palubku jsem nahradil leptanou a tištěným tachometrem. Sada obsahuje oválnou (časnou) i obdélníkovou (pozdější) verzi palubní desky. Já použil oválnou a pod ni papírový potisk, který jsem přelepil čirou izolepou, čímž bylo i „zaskleno“. Je to jednodušší a rychlejší než barvení filmových fólií. Nakonec jsem doplnil pár leptků a drátů. Pedály stavebnice zcela postrádá, jsou v leptech.

Největší úpravou prošla přední náprava. Jelikož jsem chtěl mít kola natočená, rozřezal jsem díl A4 v místech svíslých čepů a přilepil ve vychýlené poloze. Nutno dávat pozor na sbíhavost, popř. rozbíhavost kol (vnitřní opisuje menší kruh a je více zatočené než vnější). Doplnil jsem spojovací tyč řízení z vytaženého rámečku. Po rozvedení brzdových

trubiček a bovdenů z měděného drátu jsem odstranil stopy po vyhazovačích z bočnic A5, A6 a dveří a vše z vnitřních stran nastříkal a patinoval. Ze sedadel jsem obrousil naznačení rámu a pružin opěradla a nahradil je dráty různého průměru (zbytečná práce – nic není vidět).

Lepty

Mimo palubní desku doporučuji použít ukazatele směru jízdy, zpětné zrcátko, vyprošťovací háky, držáky na lopatu a zbraně osádky. Sada nám umožní vylepšit koncové světlo i s držákem na pravé straně a nové čelní sklo z fólie krásným rámem z leptů. Celkem jsem však lepil na vůz až po konečné povrchové úpravě. Kliky dveří jsem nenalepil dle návodu vodorovně, ale mírně sklopené (opotřebením), jak je vidět na fotografiích většiny dobových i restaurovaných vozidel. Naopak jsem ze sady nepoužil držáky kanystrů na blatníky. Dle mého názoru je nepravděpodobné, že stroj sloužící na letišti by potřeboval větší zásobu paliva. Kdo však bude sta-

vět stroj pozemních jednotek, tomu přijdou vhod. Někdo asi také nepoužije leptané rošty na podlahu, které máme lepit na lisované, protože kopírují jejich tvar. Já je použil, nechtělo se mi vybarvovat tuto partii na sestaveném modelu. Nabarvil jsem proto plechové a po vystínování interiéru je vlepil na požadované místo.

Foto V. Dvořák

Povrchová úprava

- 1) podklad **Mr. Surfacer 1000**
- 2) preshading **zsvětlená Gunze RLM 75**
- 3) základní barva **Dark Yellow Gunze C39**
- 4) zapouštění olejových barev do spár a záhybů celého povrchu více zašpiněná místa motor a přední náprava **Okr světlý Umbra pálená Černí kostní Tensol Agama Humbrol 40 + Umbra pálená leštitelná Humbrol 27002 Umbra pálená a trochu světlé rzi CMK**
- 5) obtisky **stěračů na oknech**
- 6) oděrky starší čerstvější **nástřík řídkou světle hnědou (od oka namíchaná Gunze) matný lak Humbrol 49**
- 7) zrezivělá místa
- 8) zamaskování výsečí od
- 9) sjednocení povrchu
- 10) finiš

Masky

Masky na skla jsou pouze pro čelní sklo Tamiya, leptané má trochu jiný rám a tak jsem použil pouze výseče po stěračích. Když jsem chtěl zamaskovat již nabarvený a vystínovaný disk, a stříknout pneumatiku, zjistil jsem, že ač maska přesně opisuje rozhraní, nepřilehne kvůli vystouplému náboji kola. Tak jsem musel do středu každé masky vystříhnout díru a přilepit je páskou Tamiya. Nepovažuji tedy tyto masky za nejpovedenější. Můžeme si je vyrobit bez problémů sami a času nám moc neušetří.

Závěr

Model jsem stavěl současně s Fw 190F-8 Tamiya vylepšeným jen barevným Zoomem; chvíli Kübel, chvíli Fokouše. Nevím přesně, kolik hodin stavba zabrala, ale za čtrnáct dní byly oba modely hotové. Stavěnice je dobrá i bez úprav či doplňků a zvládne ji sestavit i začínající modelář. Lepty Eduard velmi oživí model, málokdo však použije většinu.

PODKLADY:

WWP Kübelwagen Typ 82 in detail Internet

Ukořistěné vozidlo právě dostává označení Svobodných Francouzů. Přední dveře jsou vytrženy z pantů, zadní prostřelené s „vyklepanými“ deformacemi, blatníky značně pomačkané, část zadního chybí, na boku zadní pneumatiky stopa po vyteklém oleji. Vozidlo nese jednobarevnou kamufláž Evropskou žlutou a zvláště zadní část je pokryta silnou vrstvou prachu

Připravil Jezevčík; fotografie poskytnuty organizacemi Conseil Régional de Basse-Normandie a National Archives USA

Americké týlové jednotky přebarvují ukořistěný vůz olivovou barvou. Vozidlo s popraskaným sklem nese pod vrstvou prachu kamufláž Evropskou žlutou se zelenými skvrnami, označení USA je provizorně napsáno křídou. Všimněte si namontovaných terénních pneumatik s výrazným vzorkem, často používaných na vozidlech Schwimmwagen

Američtí parašutisté si užívají jízdu na Kübelwagenu ukořistěném během bojů v Carentanu. Pečlivý cenzor zamaloval karetní symbol na přílbě označující příslušnost k jednotce. Vozidlo kamuflované Evropskou žlutou a tlustými zelenými pruhy má rozbité sklo levého reflektoru a odmontovanou rezervu. Na dřevěné tyči umístěné za levým předním blatníkem je svinutý bílý praporek. Na přední nárazníkové tyči je připevněn pás s přezkou (pokus o odtah původními vlastníky?). Zajímavější námět pro diorámu se asi bude těžko hledat

Slavné motocykly druhé světové války (2.)

BMW R 75

BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:9

VÝROBCE

Dragon (ex-Escí)

PAVEL POLCAR

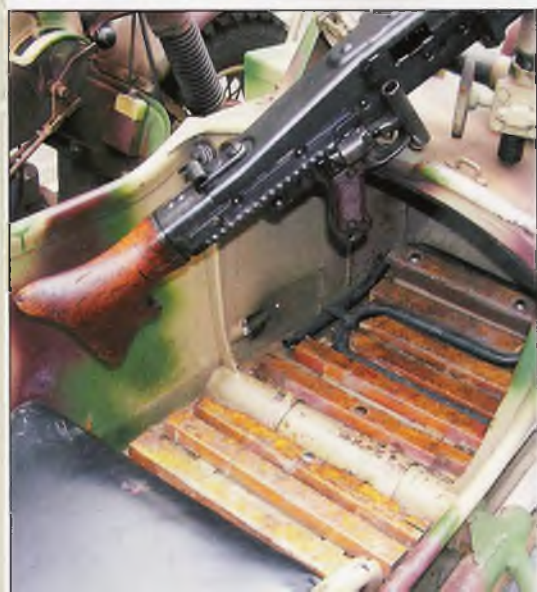
Ačkoliv byl postaven v menším počtu, je známější a slavnější než Zündapp představený v minulém Modeláři. Zřejmě jen proto, že značka BMW nezanikla, na rozdíl od Zündappu existuje dál a vyrábí automobily i motocykly, které bezesporu patří ke světové špičce.

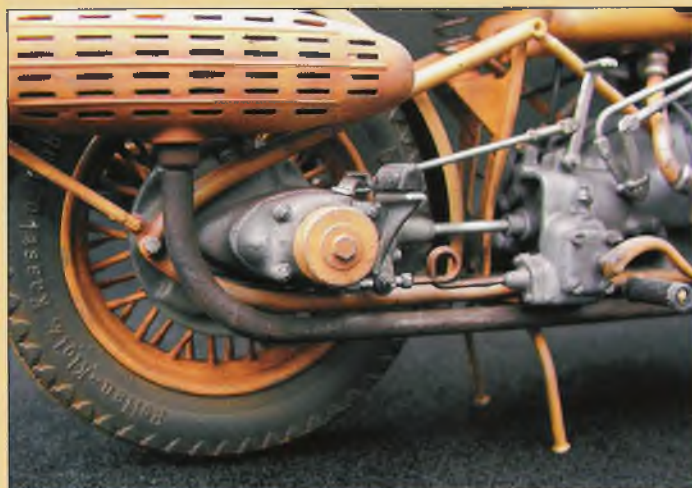

Stejně jako „sesterský“ Zündapp, byl BMW zpočátku dodáván v tmavě zelené, později ve velmi rozšířené šedé. Existovala řada dalších zbarvení, včetně amatérsky patlání bílých barev pro zimní sezónu na ruských frontách. Já jsem zvolil pískový odstín používaný na bojištích v severní Africe.

Motocykly určené pro Afriku byly vybaveny odlišným typem vzduchového filtru, který byl dimenzován pro velmi prašné podmínky provozu v poušti. Stavebnice umožňuje postavit klasickou i pouštní verzi, známou pod lapidárním označením Sahara. Pouštní filtr byl na rozdíl od klasického umístěn na horní straně palivové nádrže. To, co vypadá jako odložená přilba, je kryt pouštního vzduchového filtru. S oběma karburátory je filtr spojen potrubím, které prochází středem nádrže a ústí na její spodní straně. Přes krátkou gumovou spojovací hadici je pak napojena tvarovaná kovová trubka, která je pomocí další gumové spojky nasazena na sací hrdlo karburátoru. Výlisek tohoto dlouhého spojení je ve stavebnici ve velmi primitivní podobě jednoho hrubě tvarovaného dílu, který ještě ke všemu na obou koncích

válečníků (Great warrior series). Chyba v obtiscích se u BMW neopakuje, údaje o tlaku vzduchu v pneumatikách jsou v pořádku (1,75 atm na přední, 2,75 na zadní blatník). K Bavoráku máme také řadu doplňků. Brašna po straně zadního kola je jenom jedna, protože na druhé straně je objemný tlumič výfuku s perforovaným krytem chránícím

k motocyklu jsou dodány feminky z měkkého plastu, které musím pochválit, protože jsou plně funkční! Prostě je provlékneme přezkou, západka zapadne do zvoleného otvoru, volný konec, aby neplaval, zajistíme poutkem jako u kalhot. Pravda, daní za funkčnost je poněkud nemodelová velikost otvorů v řemeni, ale nejsem zas takový hrdopich...

Když už jsem vyrobil podstavec pro Zündapp, v zájmu symetrie ho Bavorák musel mít také. Tady to bylo jednodušší, sádrový odlitek polepený přesátým pískem, nějaký ten balvan, aby to alespoň vzdáleně připomínalo africkou poušť.

Výsledkem je dvojice motocyklových modelů, jejichž matný a poněkud opotřebovaný povrch zajímavě oživuje sbírku nablýskaných civilních mašin. Jsou to ale oba „skopěáci“, ve sbírce by neměly chybět jejich protějšky používané v armádách spojenců. Ale o tom zas třeba někdy přistě...

Foto autor

dost špatně sedne na navazující prvky. Je proto potřeba díl dotvarovat, přetmelit, vytvořit přechodové pryžové kusy a doplnit stahovací kovové pásky na pryžové spoje z vlastních zdrojů.

Přední vidlice „bavoráka“ má již moderní teleskopickou konstrukci a ve stavebnici je řešena jako funkční, po stlačení přední části modelu pěkně propruží. Funkčnost jsem při stavbě bohužel zničil. První nátěr vidlice se mi nepovedl a chtěl jsem jej ředidlem smýt. Ke svému zděšení jsem záhy zjistil, že jsem popletl ředidla a místo umírněného „syntáku“ 6006 použil něco mnohem agresivnějšího... Spolu s barvou se začala vytrácet i hmota podkladu. Zničující proces se mi důkladným oplachem vodou podařilo zastavit, ale hmota vidlice byla místy propadnutá nebo prožraná až na vnitřní kovové pružiny. Musel jsem proto jejich funkci oželet a zachránit alespoň vnější tvar vidlice. Padlo na to mnoho tmelu. Osvědčil se mi Tamiya putty, který rychle tvrdne a dobře se brousí. Pod lesklým nástřikem civilního motocyklu by stopy mého drastického zásahu asi nebyly akceptovatelné, ale v otlučném povrchu válečného veterána se docela vytratily.

Pro kvalitu provedení detailů, bovdenu včetně návodu platí totéž jako pro Zündapp, obě stavebnice patří do jedné série Slavných

nohu spolujezdce před popálením. Zato je vybavena pěkným titěrným visacím zámekem. Kromě toho najdeme v krabici ještě díly k sestavení pouzdra na plynovou masku, polní lopatku, polní láhev a samopal. Pro upevnění

Letoun

BRIEFING

STAVEBNICE Fokker E. V

MĚŘÍTKO 1:48

VÝROBCE Eduard

jako žiletka

MAREK MINCBERGR

Dojem, který zanechal Fokker E. V, byl vždy lepší, než jeho skutečné bojové úspěchy. Tedy, ne že by to byl špatný nebo zastaralý letoun. Ale stály při něm dvě zlé sudičky. Jedna mu dala do vínku slabý motor. Pohonnou jednotkou měl být jedenáctiválec Oberursel Ur. III o výkonu 160 k. Jenže ten jaksi nebyl k dispozici, a tak do většiny vyrobených strojů musel být instalován výrazně slabší devítiválec Ur. II s výkonem pouhých 110 k. Druhá zlá sudička Fokkeru „dopřála“ nízkou kvalitu výroby, a tak se mu jeho moderní samonosné celodřevěné křídlo stalo osudným. Po pouhých dvou týdnech bojového nasazení a několika katastrofách po zborcení křídla byl Fokker E. V v srpnu 1918 stažen od bojových jednotek, kam se do konce války již nevrátil. A tak si asi nejvíce zabojoval v polském letectvu ve válce s bolševickým Ruskem.

Firma Eduard již ve svém dávnověku Fokker E.V vyráběla. Když ho nyní modelářům znovu nabídla, přistoupila k němu podobně jako k Moranu N a stavebnice je nová. Nutno říci, že moc hezká. Pokud jste příznivci rychlostavby bez jakýchkoliv úprav, bude vám stačit jeden víkend pohodové stavby. Těch nemnoho dílů ve dvou rámečcích (jsou bez propadlin a v naprosté většině čisté), dvě variantní křídla a leptané díly, lze složit velmi pěkně. Tedy až na pár menších problémů, o kterých se také zmíním.

Trup

Jak se u každé recenze sluší, začnu pilotním prostorem. Výrobce se vrátil k samostatné konstrukci vybavení interiéru, která se po sestavení vloží mezi poloviny trupu. Toto řešení se mi líbí mnohem více, než to ze stavebnice Fokkeru D.VII. Vybavení je jednoduché, ostatně jako ve skutečnosti. Přesto mám pár výhrad. Řídicí páka by měla být stejného typu jako u Fokkeru D.VII, tedy i s ovládním plynu. Pokud jde o ovládní motoru na boku kokpitu, pak mnohem přes-

nější je plastový díl C25. Plechový PE8 je z velké části vymyšlený a musí se upravit. Ať už použijete kterýkoliv z nich, je potřeba doplnit táhla ovládání motoru. Přepínač PE16 bych spíše než na bok trupu nalepil na vnitřní konstrukci. Navíc je možné od něj natáhnout kabel směrem kupředu a dolů. Na levou stranu pilotního prostoru je možno doplnit táhlo tvaru T. Úplní fajnšmekři si mohou na vodorovnou osu řídicí páky doplnit ramena ovládání křidélek a mohou také znázornit výplet konstrukce trupu.

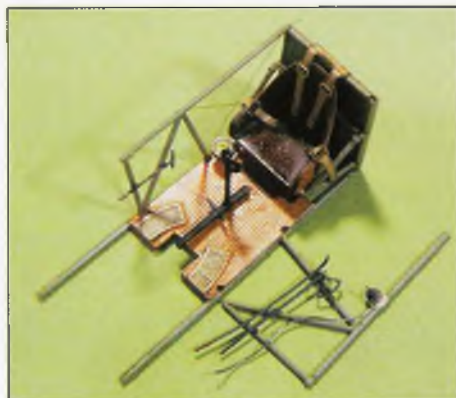
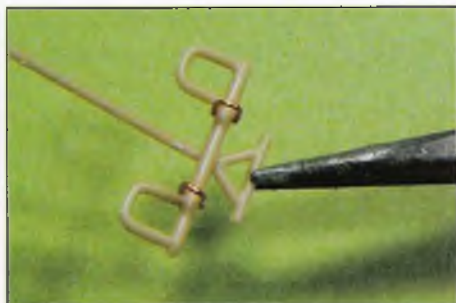
Neocenitelnou pomůckou pro úpravy pilotního prostoru jsou fotografie repliky, uveřejněné ve Windsocku a na netu (viz seznam použitých podkladů). Poslední poznámku mám k obtiskům lozengy dovnitř trupu (obtisky E a K). Pro snadnější aplikaci je doporučuji rozstříhnout na dva kusy.

Stavba podle návodu pokračuje slepením trupu a řídicích ploch. Vše lícuje jak má, tmelu je potřeba opravdu minimálně. Snad jen na spodku trupu, ale to bývá u „krabicových“ trupů naprosto běžné. O to více si zaslouží ocenění způsob zvolený u předešlého modelu Fokkeru D.VII (samostatný díl štítu na spodku trupu), který zde chybí. Naopak kvitují použití dílu PE3 na spodek přídě. Dobře maskuje spoj poloviny trupu a je možné ho ponechat v původní barvě kovu. Bohužel je o kapánek širší než trup.

Ze spodní plochy výškovky je také nutno obrousit jemnou krupičku. Kýlovku SOP se nebojte nalepit v přední části mírně vybočenou vlevo, což byl běžný způsob kompenzace kroutičního momentu motoru. V této fázi návod doporučuje nanést obtisky plátna lozengy na boky trupu. To nečiní větších problémů. Obtisky jsou kvalitní, tenké a přitom pevné. Dobře reagují s „vodičkami“ GSI i Microscale. Doporučuji si předem do obtisků na bok trupu vyseknout otvory pro provlečení trubky sání vzduchu do motoru na přídě.

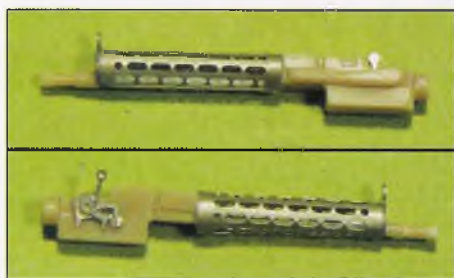
Motor a zbraně

Musím chválit – konečně se výrobcí povedlo udělat věrnou zmenšeninu motoru Le-Rhone 9J, respektive jeho kopie Oberursel Ur.II. Tajně doufám, že mostečtí budou tento motor dodávat i do svých starších stavebnic, například do Nieuportu 17.

Dále jsou na řadě kulometry. Jak už je u stavebnic této firmy zvykem, k dispozici jsou dvě provedení – jednodušší pouze plastové, nebo s plechovým perforovaným pláštěm chlazení hlavně. Zvláště ve druhém případě je výsledkem pěkná zmenšenina kulometu LMG08/15. Jen počítadlo nábojů (C33/35+PE22) bych přilepil nikoli v ose kulometu, ale o polovinu průměru počítadla vyosené vlevo. Naproti tomu přívodní kanály munice ke kulometům (C15 a C32) jsou nemodelové. Ve skutečnosti to nebyly uzavřené tunely, ale jakási shora otevřená „korýtkka,“ takže bylo vidět na nábojové pásy. Je škoda, že výrobce to neřeší, když to zvládají jiní výrobci. Stačil by kousek leptaného dílu.

Křídlo

Nutno přiznat, že je největším úskalím celé stavby. K dispozici máme dva kusy: jeden je na povrchu hladký, druhý s naznačením vyboulení potahové překližky, které je na fotografiích skutečných strojů opravdu vidět. Na výlisku je vyznačeno opravdu jemně a rozeznat křídla od sebe není nejjednodušší.

O to více mne překvapilo, že vyboulení je podstatně lépe vidět po nabarvení křídla a přelakování polomatným lakem. Obě křídla jsou vyrobená z jednoho kusu, neslepují se horní a dolní poloviny k sobě, takže výsledkem je opravdu tenká odtoková hrana. Bohužel všechno se platí, a tak se – vzhledem k tloušťce materiálu – ve střední části křídla tvoří vlasové trhliny. Musíme je tmelit a brousit velmi opatrně, aby spolu s přebytkem tmelu nezmlizlo i naznačení nerovného potahu.

Druhou nevýhodou monolitických křídel je, zřejmě díky vyššímu plnicímu tlaku, masivní ořep na náběžné hraně. Při jeho odstraňování je lepší zbrousit i dva kolíky, ve skutečnosti sloužící k postavení křídla na náběžnou hranu – například při transportu. Jejich náhrada je v tomto případě jednoduchá.

Usazení křídla na trup není žádná legrace. Parasol se lepí hůře než mnohý dvojplošník a výrobce stavebnice nám to moc neulehčil. Doporučuji nejprve pečlivě slepit přední vzpěrové „pyramidy“. Poté jejich vrcholy v pozici „vzhůru nohama“ vložit do důlků ve spodní ploše křídla, které je vhodně uchyceno k pracovní desce, vhodným podepřením zadě trupu ustavit správné nastavení křídla vůči trupu a teprve pak přiložit zadní vzpěry. Pravděpodobně zjistíte, že jsou dlouhé. Je třeba je zkrátit, jinak bude křídlo v nepřirozené poloze vůči trupu.

Zbytek stavby je už bez problémů. Pouze vzpěry podvozku je nutno trochu „napružit“, aby zapadly do důlků v trupu. Pokud jde o drobotinu, jsem rád, že tyto díly jsou ve stavebnici jak plastové, tak leptané. Třeba ramena řízení křídelek a ocasních ploch jednoznačně upřednostňují plechová.

Zbarvení a obtisky

Fokkery E.V. bývaly vždy zobrazovány s křídlem jednolitě natřeným zelenou barvou. Výrobce modelu se toho také drží, ale dává alternativně na výběr i tzv. stíranou kamufláž křídla. A nutno říci, že například fotografie v publikaci Richthofen's Circus na straně 111 ji jednoznačně dokládá. Existuje několik teorií, jak byla ve skutečnosti vytvořena. Já se přikláním ke stírání zelené barvy přímo přes lakovanou překližku. Stejný způ-

sob nátěru byl aplikován i na křídélko kryjící osu podvozku – tedy nikoliv aplikace plátna lozence, jak nám nabízí návod. Pokud jde o obtisky, větší pozornost bych věnoval číslování (přehozená levá a pravá strana u popisek nebo polských šachovnic na spodní ploše křídla) nebo soutisku červené barvy. Jinak jsem je chválil už výše. Příjemný je i náhradní kousek obtisku lozence nebo obtisk výrobního štítku na kryt motoru.

Závěr

Z toho, co jsem psal, by se mohlo zdát, že na modelu je chyb jak naseto. Ale odmyslí-li si moje hnidopišské pítváni detailů, není to tak hrozné. Za kritické považuji snad jen horní křídlo a především jeho montáž. Tím ostatním bych se ani nezabýval, pokud bych prostě nebyl fanatik na prvoválečná letadla. Navíc ve většině případů se jedná o vylepšení nad rámec základní stavebnice. Pokud bych model lepil jen z krabičky, čekala by mne příjemná a pohodová stavba.

Foto autor

PODKLADY:

Windsock Datafile č.25
Windsock International 2/2000
Aircrat Archive Vol 1
Richthofen's Circus, Osprey Publishing
www.wwi-models.org

Blue Max

Tel: 244 400 046

GSM: 739 517 848

U krčské vodárny 63

Praha 4

Metro Budějovická

dva okrové paneláky za Poliklinikou

Prodejní doba

Po/Pá- 10.00-19.00 hod.

So- 10.00-15.00 hod.

Přijďte se k nám podívat, určitě si vyberete!

Bližší informace na
www.bluemax.cz

Akce modelářského klubu MK DumDum v prostorách obchodu Blue Max

Sobota 12. 8. 2006 od 11.00

Setkání figurkářů

Sobota 14. 10. 2006 od 11.00

Setkání figurkářů

Sobota 9. 12. 2006 od 9.00

Czech DD Masters open

Otevřená soutěž pro všechny modeláře

Kompresor Sparmax AC-100

Praga 38(t)
Ausf. E/F
Tristar 1/35

Centurion
Mk 5/1
AFV Club
1:35

SBD Dauntless
(obě verze)
Trumpeter 1:32

HMS Hood
Trumpeter 1:350

German
KV-1 756(r)
Trumpeter
1:35

AAVP-7 A1

BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:144

VÝROBCE

Trumpeter

ONDŘEJ KULHAVÝ, AVZO CHEB

Jako obvykle jsem brouzдал po našem krámku, když jsem dostal chuť postavit něco menšího než obvyklou pětatřicetinu. Prodavač, známý a klubový kolega, se divil, když jsem zamířil k regálu s drobotinou a ne jako obvykle k velkým krabicím.

Stavebnice

Je ze všech stočtyřiačtyřicetin tohoto výrobce asi nejpovedenější, i přes miniaturní rozměry velice zdařile zpracovaná. K tomu nejlepšímu patří podvozek, tedy kola a pásy s množstvím detailů. Bohužel detaily na vrchní části korby jsou značně ošizené, což však je vzhledem k měřítku pochopitelné.

Stavba

Doma jsem vysypal deset dílů z krabičky a začal s jejich očišťováním. Postupně jsem se modelem začínal více a více zabývat. Nejdříve mne zarazilo nemodelové zhotovení blatníků z plastu, proto jsem je nahradil novými z hliníkového tiskařského plechu. Poté jsem přemýšlel, co udělám dál, neboť představa stavby modelu z tak malého počtu dílů jen tak z krabičky mne nezaujala. Proto jsem se rozhodl doplnit interiér. Nejdříve jsem musel odřezat všechny poklopy a odříznout zadní vrata. K vytvoření vnitřního vybavení mi posloužily plastové destičky, tiskařský hliníkový plech a nejrůznější plastické profily. Asi za dvě odpoledne bylo hotovo. Model jsem neslepil dohromady, ale pro snazší barvení rozdělil na dvě podsestavy, které jsem slepil a ztmělil až po úplném dokončení interiéru.

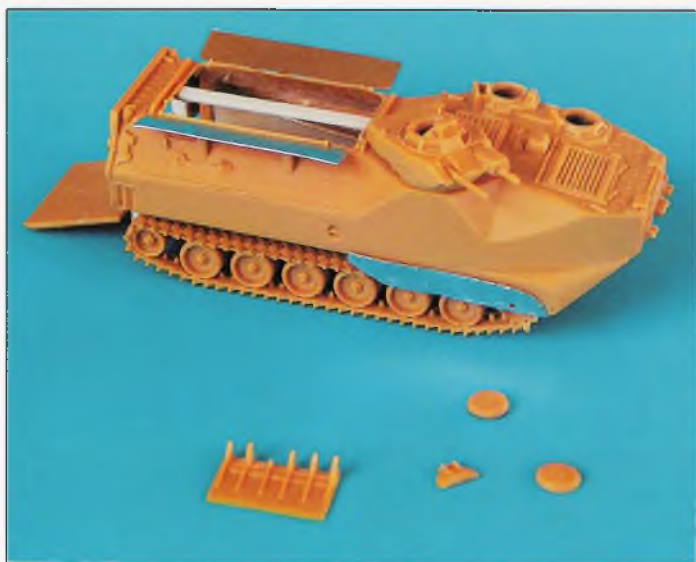
Výběr kamufláže

Dlouho jsem se nemohl rozhodnout, jakou variantu a v jaké kamufláži postavím. Nakonec jsem vybral verzi z Iráku z roku 2003, opatřenou pasivním přídavným pancéřováním (nedávno ji vydal Dragon v měřítku 1:72). Pancéřování jsem zhotovil celé z hliníkového plechu. Trumpeter sice vydal i stavebnici této verze, ale výlisky nemají ostré detaily a navíc jsem u nás viděl jen hotový model.

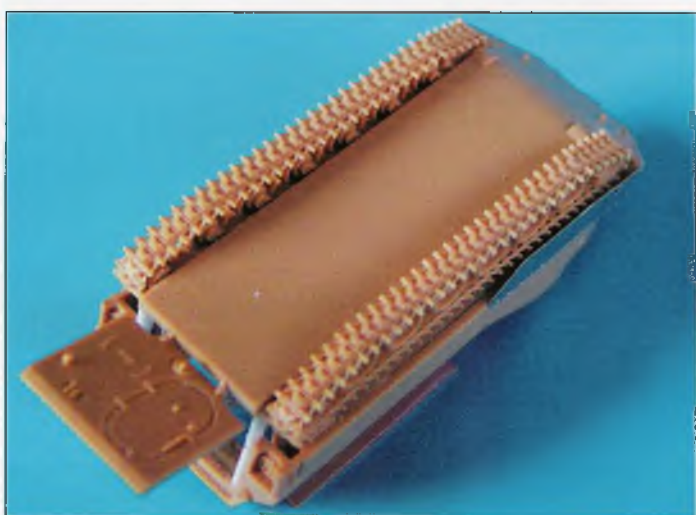
Barvení

Vnitřní prostory jsem natřel světlou zelenou barvou Modelmaster 1716, kterou jsem však musel vzhledem k měřítku hodně zesvětlit přidáním bílé. Po nabarvení jsem interiér nastříkal lesklým lakem Gunze, patinoval a doplnil pár drobných detailů (hasičí přístroj, smotanou celtu a batoh). Podle fotografií z Iráku byly veškeré vrchní plochy v pískové barvě. Použil jsem Humbrol 94, odstín jsem ještě doladil bílou a žlutou barvou. Snad jsem se zesvětlil středové plochy, bohužel však s mizivým účinkem, neboť na malém modelu to není patrné. Po zaschnutí jsem model přestříkal lesklým lakem Gunze a nepatinoval. O patinování zde již bylo řečeno mnoho, proto nebudu popisovat tyto záklonné postupy. Pro imitaci zaprášení jsem použil mokrou i suchou cestou pigment CMK Star Dust Světlý prach.

Práce za jedno odpoledne. Licování dílů je dobré a stavba tak rychle ubývá. Nově zhotovené poklopy a blatníky jsou z hliníkového plechu

Výrobce dokonale zpracované detaily podvozku

Do interiéru jsem doplnil jen nejdůležitější části

Po nabarvení vnitřních prostorů jsem se pustil do přidavného pancéřování

Dokončení

Nakonec jsem uřízl dřevěný hranol, obrousil ho do požadovaného tvaru, napustil zředěnými olejovými barvami a po zaschnutí nalakoval lesklým lakem Gunze ve spreji. Pro imitaci vozovky jsem použil plastovou destičku, kterou jsem nastříkal tmavě šedou barvou. Pomocí laku Gunze a pigmentů jsem vytvořil krajnici s pískem. Vodicí a dělicí čáry jsem vymaskoval páskou Tamiya a nastříkal bílou barvou Modelmaster. Batohy jsem upravil z polních lahví z figurkové sady Tamiya, WWII Russian Infantry v měřítku 1:48. Po nanesení obtisku (jen jednoho, označení na věži možná přijde časem), jsem dolepil antény a model konečně přilepil k podložce. Výroba automatické pušky M16, která má v měřítku 1:144 necelých 7 mm, a její umístění na poklop v zadní části vozidla, bylo už jenom třešničkou na dortu.

Foto autor

Dokončený model

Model nastříkaný pískovou barvou Humbrol 94 s přidavkem bílé a žluté

Patina olejovými barvami a pigmenty Star Dust. Model jsem pro lepší manipulaci umístil na krabičku od barev a vyhnul se tak nemilým komplikacím, za co jej uchopit

Pz. Kpfw. IV Ausf. C

BRIEFING

MĚŘÍTKO 1:72

VÝROBCE Mirage Hobby

JAN PAVLÍK

Všichni výrobci modelů mají ve svém programu Pz. Kpfw. IV, ale nikdo zatím v měřítku 1:72 nevyroběl časné verze nejrozšířenějšího německého tanku druhé světové války. Příznivci tohoto měřítko zajásali, když viděli před lety v Norimberku na veletrhu výrobní program polské firmy Mirage Hobby, která představila velmi ambiciózní seznam stavebnic techniky v měřítku 1:72. Pomalu, ale jistě se sliby výrobce naplňují.

Stavebnice

Kartónová krabice s barevným obrázkem Pz. Kpfw. IV Ausf. C v atraktivní kamufláži z roku 1944 zaujme již na první pohled. Vnitřek je nabit několika rámečky se spoustou dílů. Mirage vyrábí nebo má v plánu vyrábět několik dalších verzí Pz. Kpfw. IV, a proto jsou některé rámečky s díly univerzální a některé se doplňují do stavebnice jen podle prodávané verze. Rozhodně nám po skončení stavby modelu zůstane spousta náhradních dílů, kterými můžeme vylepšit jiné starší stavebnice tohoto tanku nebo nástaveb na stejném typu podvozku.

Dobře zpracovaný stavební návod nám ukazuje ve fotografických sestavách detailně postup stavby modelu včetně číslování částí, zadní strana je věnována kamuflážím. Stavebnice obsahuje menší lept a obtiskový aršík. Počet dílů ve stavebnici je velký, takže se nedá stavět intuitivně bez návodu.

Z hlediska kvality můžeme díly rozdělit na dvě části. Hlavní univerzální rámečky jsou výborné s velmi jemnými a ostrými detaily. Rámečky obsahující díly rozlišující jednotlivé verze již tak čisté nejsou a na povrchu některých, hlavně tlustších vylisků najdeme dost

vtaženin po chladnoucí hmotě. Použitý plastík je měkký a dobře se opracovává, ale při oddělování drobných částí z lício rámečku často díl praskl.

Sestavu jsem začal podle návodu a nečtila žádné potíže. Podvozková skupina je detailně zpracovaná a možná až příliš složitá sestavení. Celé podvozkové vozíky drží jen drobných kuličkových a při manipulaci s modely jsou dost náchylné k poškození.

Vrchní díl korby se skládá ze dvou částí, do kterých naprosto přesně zapadnou jednotlivé kryty motorového prostoru a spojek. Nalepení blatníků a předního pancíře mi přiložení korby tanku k podvozkové vaně vzniklo malá mezera, kterou jsem zakryl plastikovou tyčinkou představující svár. Žaluzie vstupu vzduchu k motoru se mi nelíbily, takže jsem zhotovil nové.

V sestavě věže nevznikly žádné problémy.

Doplnil jsem chybějící rýtování u poklopu velitele a drobné detaily z leptu Eduard na ostatní verze Pz. Kpfw. IV. Kanon je nový, protože ve stavebnici měl nedostříknutou hlavěň.

Ženijní nářadí a osvětlení se mi nelíbilo, proto jsem je nahradil lepty a měděným drátkem, osvětlení jsem použil vlastní, odlité z polyuretanu. Obdobně jsem upravil výfuk, kde jsem doplnil jeho uchycení.

Pro oživení modelu jsem přidal vezenou výstroj jako batohy, cely, náhradní články pásů a přílbu. Sklopné části blatníků jsem zhotovil z leptů obsažených ve stavebnici.

Zbarvení

Jako předlohu jsem si vybral stroj 2. pancéřové divize, sloužící v roce 1941 na Balkáně.

Povrch je nastříkán první šedivou barvou, která mi padla do oka (syntetická Agama

RLM 74). Hned po prvním nástřiku jsem ještě za tepla do barvy kápnul trochu bílé a zesvětlil střední plochy. Barvu jsem nechal uschnout a následovalo dobarvení všech detailů, které byly zbarveny odlišně. Nastříkání lesklým lakem ve spreji vše zafixovalo a po jeho zaschnutí jsem nanasle dle návodu obtisky, které byly velmi jemné a dobře se s nimi pracovalo.

Na téma patina byly popsány stohy papírů a každý opotřebením provozem na modelu dělá jinak. Zesvětlené plochy jsem již měl předem nastříkané a nyní jsem jen řidkou olejovou barvou odstínu Umbra přírodní ztmavil kouty a napustil spáry. K ředění olejových barev používám syntetické ředidlo S 6001, kterým ředím i syntetické barvy. Původní kamuflážní barvu jsem zesvětlil přidáním britské letecké barvy Sky a suchým štětcem znázornil světlo na hranách. Další opotřebením jsem znázornil uměleckými křídami, které mi nahrazují pigmenty a pracuje se s nimi úplně stejně. Zvolený odstín

křídý si nastrohám na papír, nanesu na model pomocí štětce a zbytek sfouknu. Možná je lepší nanést křídý více, protože nástřik matným lakem ji mírně utlumí. Tímto způsobem jsem patinoval podvozek a částečně i boky tanku.

Nejslabším článkem stavebnice jsou gumové pásy, které jsem hned zavrhl. Použil jsem pásy z Pz.Kpfw. IV firmy Revell, které sice byly ve skutečnosti o dva centimetry širší, ale na model lícovaly bez problémů. Model jsem přilepil na dřevěnou desku, na níž jsem velice jednoduše znázornil terén pomocí posypů z molitanu a vše přestříkal matným vodou ředitelným lakem Agama.

Závěr

Kvalita výlisků byla až na drobné vtaženiny po chladnoucí hmotě dobrá, návod srozumitelný takže dle mého názoru je Pz.Kpfw. IV Ausf. C kvalitní stavebnice, trochu degradovaná gumovými pásy.

CK PP TOURIST - TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2006

8)	1. až 3. 9. (pá – ne)	Anglie, Duxford – Spitfire Anniversary Air Show	4 000 Kč
9)	15. 9. (so)	Německo, Mnichov – Deutsches Museum	1 000 Kč
10)	5. až 8. 10.	Madrid – letecké a tankové muzeum	13 900 Kč
11)	20. 10. až 2. 11.	Great USA – letecká muzea západu	54 500 Kč
13)	16. 11. až 21.11.	Anglie, Telford – modelářská výstava a burza	7 900 Kč

Blíže informace a přihlášky u CK PP TOURIST,
 Aubrechtové 3102, 106 00 Praha 10
 Tel./fax: 272 650 744, mobil: 777 017 478,
 www.pptourist.cz
 e-mail: ckpptour@volny.cz

M. Salajka: S CK PP Tourist na RIAT2006

BRIEFING

STAVEBNICE Peterbilt 359

MĚŘÍTKO 1:25

VÝROBCE Revell

Klasická klasika

JIŘÍ FIALA

Nešlo zvolit jiný název, neboť stavebnice firmy Revell, uvedená na pulty modelářských prodejen pod katalogovým číslem 7542, skrývá model amerického tahače Peterbilt 359. A ten je klasikou amerických dálnic jak provedením (kapotový tahač tzv. Conventional), tak proto, že spolu s Kenworthem W900 patří mezi nejrozšířenější tahače na americkém trhu.

Vlastníkem obou značek je od roku 1960 společnost PACCAR (Pacific Car), pod jejíž křídla patří například i evropský DAF či FODEN.

Klasikou je také zařazení stavebnice v sortimentu firmy Revell, neboť je jen dalším přebalem několikrát obměňované stavebnice z dílny výrobce. Už od sedmdesátých let minulého století jsme se mohli s konstrukcí v drobných obměnách setkávat pod názvy Black Widow, Black Magic, Bill Sign Trucking, Canadian Hauler, či nedávno také znovu oprášené Alaskan Hauler a Firetruck, nebo asi nejlepší stavebnici Peterbilt Wrecker, která je v katalogu od roku 1991.

O staří formy se přesvědčíme už při vybalení dílů a prohlídce jednotlivých rámečků. Některé díly je nutno vypreparovat z blány přeteklého plastiku, jinde si musíme poradit s množstvím otřepů. Na rozdíl od jiných stavebnic kamiónů, jež pocházely od firmy Italeri a Revell je pouze přebaloval, tato vznikla přímo ve firmě Revell a patří mezi povedené.

Stavebnice

Model z 318 dílů je po sestavení 324 mm dlouhý. K jeho přednostem patří natáčecí přední kola, sklápěcí kapota, otevíratelné dveře řidiče i spolujezdce, což je plus proti konkurenčním výrobkům. Šest rámečků ob-

sahuje díly podvozku, spací kabiny a motoru; samostatně je přiložena kabina s kapotou, čirý rámeček se skly kabiny a světel, 10 vinylových pneumatik a barevné drátky a bužírky na zhotovení hadic v motoru a propojovacích kabelů návěsu.

Podvozek

Nevím, jak je to u letadel a bojové techniky, ale u kamiónů doporučuji napřed prostudovat návod. Občas je totiž dobré nedržet se jej a změnit stavební postup, což se týká zejména rámu podvozku. Na „syrový“ nenabarvený rám je vhodné před nastříkáním přilepit veškeré díly, které budou součástí rámu ve stejné barvě. Je to držák filtru, nosník spací kabiny a držák zásobníku spolu s kompletními nápravami a řízením. Naopak díly jako pochromované stupačky a obtisky si nechme na později.

K dosažení kvalitního vzhledu podvozku nás čeká hodně zacíšťování otřepů po dělicích rovinách forem. Týká se to zejména předních listových per, uložení zadních náprav, těles zadních náprav a brzdových válců. Problematický je i dvoudílný vnitřní rám s příčníky, vlepované do zadní části rámu. Obě poloviny jsou nepřesné, je nutné hodně tmelit, ale na broušení není moc prostoru.

Tlumiče přední nápravy je potřeba zkrátit asi o 1 mm (nutno vyzkoušet). Ideálním místem pro řez a nové slepení je přechod mezi dvěma průměry tlumiče. Po vlepění tlumičů

nás čeká tmelení na přední nápravě.

Pro zajištění tyče řízení doporučuji spíše než čepičky (č. 79) roztavení konců čepů nahřátým nožem, jak je běžné u stavebnic Italeri.

Tapety a jiné pro auta a kamióny

Pro vylepšení modelů aut a kamiónů toho na pultech modelářských prodejen moc není, a tak nezbyvá, než se pohlednout po internetu a hledat pomoc za hranicemi naší země, či si pomoci z dostupných zdrojů. Jelikož stavím modely amerických kamiónů, budou se týkat mé typy především jich. Měl bych také hned v úvodu poděkovat Vítovi Fráňovi, který mě naučil koukat okolo sebe a hledat na zdánlivě nemožných místech zdroj součástek a doplňků ke stavbě modelů. Začíná to pohozenými plastovými trubičkami od lízátka a končí třeba sbíráním dřevěných hranolků od vystřelených raket po silvestrovském večeru.

Čalounění

U mnohých stavebnic aut i kamiónů je opomíjeno čalounění stropů a stěn kabiny. Pro tento účel jsem před časem objevil v prodejné tapet samolepicí velurovou tapetu, která vytváří dojem mikroplyše. K dispozici je bílá, černá, vínová, červená, zelená, šedá a modrá za cenu okolo 150 Kč za metr, ale lze kupovat i menší množství - záleží na ochotě prodáváče. Běžně kupuji 30 cm, což při šířce 50 cm bohatě stačí. Rovněž je možno koupit samolepicí tapetu imitující koženku v barvě bílé, černé a hnědé. Reliéf není sice úměrný měřítku, ale myslím, že je lepší, než hladká stěna.

Oba zmíněné materiály jsou nevhodnější samozřejmě na rovné plochy, či na mírné ohyby jako středový tunel či rohy kabiny, hodí se i jako koberečky na podlahu. Těžko jimi ale pokryjete třeba sedadlo. U stavebnic AMT tak lze vylepšit interiér, který tvoří členitý spodního díl sahajícího po okraj okének a jakási příšerná vanička - skořepina z čírého tlustého plastu napodobující okna. Ta je nutno zhotovit z číré destičky a přechod mezi spodním dílem a horní částí kabiny pak vyplnit zmiňovanou tapetou.

Chrom

Pokud je díl malý (anténa), lze vystačit s běžně dostupnou barvou odstínu Chrome silver (Revell, Testors, Tamiya). Na ozdobné lišty, drobné reliéfy, zámký a kliky používám „kovovou“ fólii Bare Metal Chrome, která je pilňavá a kopíruje povrch.

Postup je následující: uříznou část fólie tak, aby byla větší než pokrývaný díl, pinzetou ji přiložím na povrch dílu a po konečném ustavení na místo buď prstem či suchým hadříkem přežijím v jednom směru, abych fólii vyhladil a ta přilehla k povrchu, popřípadě vynikl reliéf. Pak už jen skalpelem odstraním přebytečný materiál.

Pro větší a složitější díly je vhodné použít speciální lak Alclad II Chrome, který se nanáší v neředěném stavu na podklad nabarvený černou lesklou barvou. Pokud potřebuji docílit chromového lesku u větších rovných ploch (stěny a víka u hasičských vozů, plášť návěsu cisterny, přední stěna návěsu, ale třeba i pásy na nádržích a vzduchových filtrech, zpětná zrcátka, nebo podklad pro světla), lze použít samolepicí tapetu s chromovým povrchem. Od jednoho známého z reklamní agentury jsem také kdysi sehnal chromovou fólii určenou pro vyřezávání na plotteru. Je o něco tenčí než tapeta, má skvělý lesk a podobu chromu. Bohužel není pružná, takže nekopíruje přechody povrchů či reliéfy.

Další slabinou je uložení kol zadní nápravy na malý trn (č. 87). Z tohoto dílu jsem použil pouze talířovou část, trn jsem odřel a místo něj vyvrtal otvor o průměru 2 mm. Jako hřídel jsem pak použil ocelový svařovací drát o průměru 2 mm a délce 68 mm. Prochází celou nápravou, kola se nekývají a uložení je pevné.

Podvozek má být podle návodu nastříkan lesklou červenou Revell 31. Červená barva kryje hůř, proto je třeba jako podklad nastříkat buď matnou červenou či surfacer. Vzduchové měchy lze nabarvit štětcem polomatnou černou, či po zamaskování nastříkat pistolí a dát tak vyniknout hezky vystiženému reliéfu a struktuře povrchu, podobné skutečným měchům.

U „pochromovaných“ dílů podvozku vystává známé dilema – zachovat chrom a nechat viditelnou dělicí rovinu, či chrom obětovat, dělicí rovinu přetmelit, přebrousit a vše přestříkat? Po „létech dřiny a odřívání“ je dnes pro mne tahle otázka zodpovězena. Díky téměř zázračné barvě Alclad II Chrome

Světla a zrcátka

Ve stavebnicích, kde nejsou plochy zrcátek z pochromovaného dílu, nebo jako podklad pod číré díly, reflektorů a světel, využívám již zmíněnou tapetu - chrom. Nejčastěji pak tapeta přijde ke slovu u zadních světel osobních i nákladních aut či bočních směrovek (blinkrů). V šuplíku mám i vnitřní fólii z cigaretů Lučiny, která má navíc rastr tvořící reálný vzhled čířých světel bez reliéfu. Fólie s rastrm lze použít též na nášlapné plochy (Kenworth T600).

Světla či výstražné majáky můžeme vylepšit doplněním žárovky/výbojky. Dle potřebné velikosti používám buď uštipnutou skleněnou hlavičku špendlíku či v textilní galanterii zakoupené číře korálky.

Kabely

Jelikož už jsem se zařadil mezi šilence, kterým nestačí slepit model z krabice a chtějí mít kamión propletený hadicemi a dráty, došlo i na experimenty. Mimo zvonkového drátu, popř. papírové tlustších drátů které lze ohýbat, drží tvar a najdou využití především na nepohyblivých částech, jsem hledal materiál na ostatní instalaci.

Pro tlakové hadice brzd, které musí být pružné jsem v galanterii našel gumu dvakrát opletenou černou nití. Pokud nepotřebujeme šedou gumu, můžeme ji použít tak, jak je, nebo odmotat jednu vrstvu nitě. Stejný materiál používám pro hadice brzd. Pár některé hadice motoru či hydrauliky je vhodné použít bužírku. Sháněl jsem jí po prodejních elektrosopeček částek a našel například v GM elektrík. Dalším zdrojem jsou pak prodejny Kutlů (Praha Florenc).

Mým posledním objevem v galanterii jsou tzv. kovové tkanice. Stříbrné lze skvěle využít pro opletené hadice u motoru. V kamiónech se občas vyskytují v blízkosti sálavého tepla, hodně jsou používány na motorech sportovních aut či dragsterů. Černé perfektně nahradí elektrické rozvody v rámu tzv. „husí krky“ Donedávna jsem se je pokoušel nahradit z tlusté opletené struny kytary (E), ale je to tvrdá.

Tam, kde je třeba složitě tvarovat kabel aby se přizpůsobil nerovnému povrchu součástky, je na místě použít olověný drát. Nabízí ho firma Plus model, ale lze jej sehnat i v rybářských potřebách. Problém zde jsou kabely mezi tahačem a návěsem. Měly by být spirálovitě provléčeny tvar, a přitom zůstat elastické. Docílit naráz těchto vlastností je takřka nemožné. Pokud chci aby držely tvar, je nutné navinout olověný drát na tužku a vytvarovat jedinou provázku na kamión a návěs (nesmí se s ním už hýbat). Nežádoucích výsledků jsem dosáhl namotáním bužírky na tužku, zafixováním obou konců a opatrným nahřátím nad plamenem svíčky. Bužírka zůstane spirálovitý tvar a přitom je pružná.

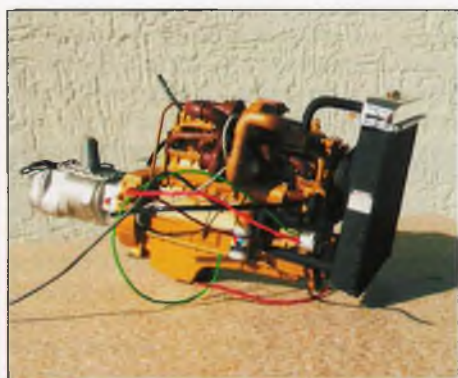

jež se dá sehnat buď v cizině (například u firmy KFS), či při troše štěstí v pražských modelářských obchodech, je po problému. Barva naředěná pro stříkání, nanášená na černý lesklý emailový podklad, věrně napodobí chrom. Je však nutné skutečně kvalitně zpracovat podklad – každý škrábanec a každá nerovnost vyniknou! Na podvozku se operace týká palivových nádrží, stupaček, skříní baterií – schůdků. Pro zjednocení vzhledu můžeme nabarvit všechny větší chromové části.

Motor

Stejně jako u 90 % všech ostatních modelů je i zde použit motor Cummins. Revell ho má celkem slušně zpracovaný, ale chybí třeba startér, ačkoli je pro něj připravený náliček u setračnicku. To lze napravit – z líčící rámečku o průměru 4 mm odřízneme část dlouhou asi 8 mm a jedno „dno“ obrousíme do polokoule. Ve stavebnici se počítá s instalací bužírky, představující tlakové hadice, na místo kompresoru a vedené do kabiny. Pro lepší vystižení detailů je potřeba mít trochu povědomost o konstrukci a funkci jednotlivých součástí motoru u nákladního vozu a v neposlední řadě mít podklady, které se v našich končinách shání hodně špatně. Výrobci jsou na podklady skoupí a podobných aut po našich cestách moc nejezdí.

U svého modelu jsem se rozhodl pro drobnou změnu a motor jsem „přebarvil na Caterpillar“, včetně doplnění značky CAT na hlavě válců (lept firmy KFS). Už nějaký čas mi to nedá, a tak u modelů doplňuji alespoň základní instalace a vedení – mám ze zvonkového drátu nachystanou cestu palivová nádrž – filtr – čerpadlo – vstříky - přepad. Podobně jsem u podvozku vyřešil alespoň rámcovou cestu kompresor – vzduchojemy - regulátor (ten frézují z plastového odpadu) - brzdové válce. Nitěmi pak doplňuji alespoň částečně elektroinstalaci.

Kabina a kapota

Kabina je proti stavebnicím Italeri z jednoho kusu, což je ale na úkor detailů interiéru. Čeká nás tedy odstranění značných čtyř stop po vyhazovačích na stropě a rovněž pěti propadlin pod pozicními světly na střeše. Je to obtížné tmelení a broušení, protože propadliny jsou na imitaci koženkového povrchu.

Sympatické na interiéru, který vynikne díky otevíracím dveřím, jsou propracované výplně dveří s madly a klíčkami na stahování oken a přístrojová deska. Pro drobné detaily z chromu (vnější i vnitřní kliky dveří, jejich lemování) používám samolepicí fólii Alu metal Chrome. Je k sehnání více druhů, ale nejlepší je originál z USA, který je nejtenčí a nejlépe kopíruje reliéf povrchu. Nepostradatelná je například u ozdobných lišt amerických osobních aut.

Kabina pro spaní se – na rozdíl od kabiny řidiče – slepuje z jednotlivých stěn, stropu a podlahy. Uvnitř je lůžko na spaní s reliéfem příkrývky a polštáře, nad lůžkem panel pro ovládání rádia/klimatizace a šatník. Dveře bohužel nejsou otevírací, takže pokud chcete kamarádům poskytnout pohled do interiéru a nezvládnete je předělat, nezbude, než udělat střechu jen nasazovací a nepřilepit ji.

Kapota má jednu velkou slabinu, ale často se vyskytující. Výrazný znak amerických taháčů – mohutná pochromovaná maska chladiče – je zhotovena včetně reliéfu, ve skutečnosti perforované mřížky. Bohužel se zatím

nenaleš žádný výrobce doplňků, který by tuhle a mnohé další stavebnice obohatil kvalitními lepty, takže jsem se rozhodl pro zásadní úpravu – celý reliéf mřížky jsem vyřízl, výrazná svislá žebra nahradil tenkým ocelovým drátem a za ně vlepil síťovinu. Celek jsem opět přestříkal Alcladem Chrome.

Obtisky má Revell slušné – nejsou tvrdé a při trpělivé práci pěkně okopírují povrch včetně nýtů. Nepřesné jsou pouze obtisky pruhů na kabině za dveřmi, kde otvory pro držáky výfuků nejsou tam, kde by měly být. Můžete je přebarvit, ale je to zbytečné, protože za výfuky to stejně nebude vidět.

Při závěrečném usazení karoserie na podvozek je potřeba dbát na lícování kapoty a kabiny. Doporučuji rádně zvětšit otvory v držácích kapoty (díly č.183 a 184), co jen materiál dovolí. Je pak větší šance díky vůli mezi držáky kapoty a čepy v rámu kapotu slícovat s kabinou. A především odstranit další slabinu modelů Peterbiltů ze stavebnic Revell, u kterých kapotu nejde přes stupačky blatníků a zástěrky zcela odklopit, neboť naráží do vzduchových filtrů na boku kabiny. Zvětšení otvorů držáků to umožní.

Shrnutí

Ač se nejedná o žádnou novinku, ba naopak, je Peterbilt 359 slušnou stavebnicí s množstvím hezkých detailů a velmi pěknými obtisky, jež dávají modelu velmi klasickou podobu.

Foto autor

VLADISLAV SEIDL

Grumman S-2F Tracker (Stopař)

BRIEFING

STAVEBNICE	S-2A Tracker
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Revell (ex Hasegawa)
DOPLŇKY	lepty (interiér a exteriér) Eduard motory Wright 1820 Aires poziční světla CMK acetátový překryt S-Kit

Stavebnice

Kvalita stavebnice odpovídá době vzniku a původu, tedy výrobkům firmy Hasegawa ze sedmdesátých let; od ní vylisky na přelomu tisíciletí převzal Revell. Model má paneláž vystupující nad povrch, pouze tlustá linka oddělující ovládací plochy je vyryta do hloubky. Překryt kokpitu je tenký, ale vypouklá boční okna způsobují výrazný čočkový efekt, což platí i pro kryt vyhledávacího světlometu. Vybavení interiéru je značně spartánské – dvě „židle“, ovládací panel mezi piloty a palubní desku řeší obtisk, nechybí dvě karikatury pilotů. Podvozkové šachty zejí prázdnotou.

Oproti tomu na obtiscích už je vidět, že vznikly ve 21. století. Stavebnice nabízí možnost postavit model v nizozemském zbarvení z roku 1974, nebo letoun U S Navy jednotky VS-24, operující roku 1963 z letadlové lodi Intrepid. S jejich nanášením nebyl největší problém.

Kromě Hobbycraftu (horší kopie Hasegawy) bohužel žádná jiná firma stavebnice ne nabízí. Jelikož Tracker byl ve své době poměrně rozšířený letoun, neměl by ve starší letounů U S Navy chybět, takže nezbyvá, než se se stavebnicí trochu poprat.

Stavba

Zahájil jsem ji základními úpravami a všechny díly přeryl; částečně podle původní paneláže, chybějící paneláž a krytky jsem doplnil podle výkresu z publikace Squadron Action zvětšeného do měřítka 1:72. Před přerýváním spodních polovin křídla jsem odstránil závěsníky a závěsy vztlakových klapek, je sobíci nemodelové. K přerývání jsem používal různé nářadí – rydlo Tamiya, žiletka, pilku a k rytí podle šablon jehlu firmy Plus Model.

Trup

Obě poloviny jsem připravil pro použití obou sad leptů Eduard (interiér a exteriér). Vyřadil jsem otvor pro vstupní dveře a vyřadil otvor pro pumovnici a otvory na bocích trupu v místě umístění radaru. Vzhled modelu je lepší i proříznutí otvoru v krytu táhla směrového kormidla. Je potřeba značně zmenšit strop v prostoru stanoviště operátorů (23.01)

pážkou pilotní kabiny), aby se lepty vešly a stěna, která bude vidět při otevření nouzového východu, nebyla příliš tlustá. Zvlášť opatrně jsem postupoval při vyřezávání otvoru pro nouzový východ (na fotografiích skutečného letounu bývá často otevřený). Problém je v tom, že jednu polovinu otvoru vyřízneme do výlisku trupu a druhou do výlisku křídla. Proto je lepší otvor dočasně vyříznout menší a dokončit ho až po slepení trupu s křídlem. Lepty mi pomohly při vytváření interiéru pilotního prostoru a stanoviště operátorů. Obě partie působí věrně a vypadají moc hezky. Potěšíte se s nimi ale jen na krátko, protože po dokončení modelu z nich stejně prakticky nic neuvidíte... Kdybych místo palubní desky nalepil černou destičku, výsledek by byl úplně stejný.

Můžete postupovat stejně jako já: nalepit pedály, berany, pohrát si s ovládacím panelem mezi sedačkami, stropním panelem... a pak se stát terčem posměchu přátelých modelářů kvůli dělce stavby jednoho modelu.

Před dokončením trupu nesmíme zapomenout na přední podvozkovou šachtu, takéž doplněnou lepty Eduard. Pumovníci z leptů jsem vlepil až po slepení obou polovin trupu a lícovala přesně. Bylo zapotřebí jen doplnit kabeláž z drátků.

Přistávací hák je součástí trupu, což působí značně nemodelově. Vyřizl jsem jej tedy a upravil do potřebného tvaru. Dno šachty, do které se hák zasouvá, jsem zhotovil z plastové destičky a vnitřní boky z leptů. Šachtu jsem vlepil zatím bez háku do trupu, zatmelil a přebrousil.

Překryt pilotního prostoru

Acetátový překryt je opravdu tenký, takže jsem měl trochu obavy. Připravil jsem si proto nosnou konstrukci zhotovenou z rámu původního plastového dílu. Acetátový výlisk jsem se snažil slícovat s trupem co nejpřesněji, abych se vyhnul tmelení. To se povedlo, takže jsem díl pomalu po úsecích lepil vteřinovým lepidlem Eduard. Jelikož už mám své zkušenosti se zamlžováním vnitřních partií acetátových dílů výparů kyanoakrylátu, postupoval jsem co nejpomaleji. Vždy jen pár

kapek, nechat vyprchat, další den zase pár kapek a tak stále dokola, až byl spoj vyplněný. Asi existují rychlejší a bezpečnější technologie, ale protože vteřinák tmelí a dobře drží... Průhledné části překrytu jsem zamaskoval páskou, abych je při neopatrném broušení a leštění spoje nepoškrábal.

Křídlo

Mám slabost pro modely se „složeným křídlem“ a profil křídla Trackeru se zajímavým sklápěcím mechanismem k této akci přímo svádí. Křídlo jsem v místě skládání rozřizl a ztenčil plast na co možná nejmenší tloušťku. Z kousku plastiku jsem vyrobil profil vztlakové klapky, na který jsem pak vytvaroval pásek z plastové destičky tl. 0,2 mm, který má znázorňovat přesah potahu. Takto jsem postupoval u pevné i sklápěné části křídla.

Ve sklápěné části křídla je nutné vyřezat otvory pevných slotů. Podle fotografií jsem zjistil, že ve složené poloze je křídélko levého křídla svěšeno a pravé přímé. Odřizl jsem tedy křídélko z levého křídla a upravil je tak, aby se později dalo vlepit svěšené. Když jsem měl ztenčené všechny části křídla a doplněné

Historie

Palubní protiponorkový letoun S-2 Tracker byl vyvinut jako náhrada za již zastarávající Avengery a Guardiany sloužící při hlídkové službě ve dvojicích (tzv. *hunter-killer*; *lovce-zabiják*). Tracker roli obou letounů sdružoval; dokázal cíl sám nejen vyhledat, ale i zničit. První prototyp byl zalétán v roce 1952, sériové stroje přišly do služby v únoru 1954. Základní verze letounu S-2A (do roku 1962 označovaná S2F-1) bylo vyrobeno 650 kusů, z nichž přes 100 bylo dodáno zemím NATO. Trackery byly prodány do latinskoamerických zemí, používalo je letectvo Tchaj-wanu a v licenci je v Kanadě vyráběla firma De Havilland of Canada. Modernizací základní varianty vznikla řada dalších verzí, mimo jiné letouny včasné výstrahy E-1 Tracer nebo C-1 Trader sloužící pro přepravu osob a nákladu mezi letadlovými loděmi a pevninou. Ve vietnamské válce letouny S-2 Tracker startovaly z letadlových lodí třídy CVS Hancock/Essex. Od roku 1974 postupně převzaly roli Trackerů proudové letouny S-3 Viking.

hrany vztlakových klapek, začal jsem s lícováním základního tvaru vnitřního prostoru křídla podle fotografií. Celý prostor je zhotoven z plastových destiček. Pak jsem již k sobě mohl slepit horní a spodní díly polovin křídla a dokončit spodní hrany vztlakových klapek, spoje vytmelit (opět sekundovým lepidlem) a přebrousit.

Poté jsem začal vytvářet tzv. „zámků“ na pevné části křídla. Opět z destičky tl. 0,2 mm (nevím, jestli se vyrábí tenčí, možná by se hodila víc) jsem nařezal proužky široké 0,8 mm a nalepil je kolmo ke směru letu. Proužek ze stejné destičky jsem přelepil přes kolmé „stojiny“, čímž vznikly otvory. Celý komplet jsem přebrousil, aby nepřechýlval hranu křídla. Šířku proužků a otvorů jsem vypočítal podle počtu zámků (dle fotografií skutečného letounu). Detaily jsem doplňoval až po kompletaci a přilepení motorových gondol. V pevné části je potřeba znázornit ořívky jednotlivých zámků. Trubičky vytažené z „ušátka“ a naře-

zané na patřičnou délku jsem navlékl na drátek. Pak jsem protahoval trubičkami druhý drátek a vždy mezi jednotlivými trubičkami jsem na něm udělal smyčku znázorňující kabeláž a komplet vlepil nad otvory zámků. Na skutečném letounu jsou podél každé hrany křídla dvě řady těchto cívek, já kajičně přiznávám, že se mi tam vešla řada jen jedna (*To jsem na sebe zase něco vyžvanil!*).

Zámky, které přečnávají obrys křídla a zasouvají se do otvorů v pevné části, jsem vyrobil znovu z pásků širokých 0,8 mm tloušťky 0,2 mm, hrany zkosil skalpelem a uprostřed vyvrtal otvor o průměru 0,25 mm. Vše je lepeno sekundovým lepidlem, protože jsem měl obavy, že lepidlo na plast by jemné detaily mohlo poškodit. Táhla a kabeláž mezi křídly jsou z různých zbytků leptů a hlavní páka z destičky.

Doplnil jsem poziční světla z čirého plastiku s vyvrtanými otvory pro znázornění žárovek. Otvory jsem pak vybarvil červenou na levé straně, zelenou na pravé. Práci na křídle zakončilo nalepení závěsů vztlakových klappek z plastové destičky.

Vyhledávací reflektor

Protože kryt reflektoru způsobuje čočkový efekt rozhodl jsem se pro výrobu nového, který jsem „vytáhl“ z acetátové fólie. Jako kopyto posloužil původní díl. Jelikož se mi po-

dařilo vytáhnout kryt opravdu tenký, nebyl problém slícovat jej s plastovou částí. Reflektor je ze stejného materiálu s vnitřní stranou natřenou stříbrěnkou Humbrol 11. Parabola je pak nádherně lesklá. Držáky a střed paraboly jsem vyrobil ze zbytků leptů.

Motorové gondoly

Základ podvozkových šachet řeší lepty Eduard. Bohužel, nešťastné uchycení noh do boků šachty v kombinaci s lepty mi způsobilo problémy. Lepty lícují dobře, kompletní šachta z leptů se má vlepít do gondoly.

Lept šachty jsem tedy vytvaroval, zalepil jen jednu polovinu a nabarvil. Nezálepenou polovinu jsem trochu roztáhl, do otvorů vložil již sestavenou nabarvenou podvozkovou nohu a zafixoval druhou polovinu leptu. Na celý komplet z leptu jsem pak nalepil obě poloviny gondol, přičemž podvozkovou nohu jsem vsadil nasucho do určených otvorů, abych ji pak mohl sklopit do šachty a chránit tak před ulomením.

Do zadní části jsem vložil výmetnice bójí vylepšené lepty. Sestavené motorové gondoly jsem spojil s polovinami křídla a tmelil a tmelil.

Výřiznutí krycích panelů motorů nebyl problém, trochu více práce dalo ztenčení, ale pomocí několika skalpelů s odlišným zakřivením čepele se vše povedlo (Šikovný modelář by si je určitě odlil nebo vytáhl přes kopyto). Výroby motoru Wright R-1820 jsem byl ušetřen, krásný odlitek i s lepty rozvodů nabízí Aires. Doplnil jsem výfukové potrubí, podél otvorů nalepil proužky z plastové destičky tl. 0,2 mm s vyvrtanými otvory pro upevňovací šrouby a přilepil motory na gondoly.

Sestavení

Před spojením křídla s trupem jsem obojí nastříkal, napatinoval a nanesl obtisky. Hlavně v místech mezi trupem a motorovým gondolami, kam bych se u již slepeného modelu těžko dostával. Teprve po řádném zaschnutí barev jsem trup s křídlem slepil, spoje vytmelil, přebrousil a opravil rytí. Před konečným nástřikem bylo zapotřebí zamaskovat kabinu a již nastříkané části modelu.

A v tomhle okamžiku mě postihla katastrofa, kterou zná snad každý modelář. Model mi spadl při maskování na zem. Když jsem uviděl tu spoušť mezi nohama (na zemi!), jen jsem smutným, tichým hlasem pronesl: „A je to v pr...“ S modelem jsem se totiž chystal na Mistrovství ČR a termin se rychle blížil. Že

bylo drsnější vyjádření oprávněné, dokazuje dokumentace havárie.

Zlomky sekundy rozhodovaly o bytí a nebytí mého miláčka... Nakonec šetrnost a lítost přemohly chuť k „ráně z milosti“ a začal jsem s dlouhou opravou. Jelikož plast byl v oblasti stanoviště operátorů, ztenčen takřka na papír, nedalo se k opravě použít lepidlo na plast, ale musel jsem vystačit s vteřínákem. O to dřív se dalo brousit a přerývat... Nakonec havárie katastrofou neskončila, model jsem s vypětím všech sil a za cenu několika probdělých nocí na MČR dokončil.

Po nastříkání trupu jsem dolepil předem nabarvené výškovky a chybějící detaily, proškrábnutím naznačil „olétání“ náběžných hran a čela radomu. Přilepení složených konců křídla usnadnil fakt, že byly podepřeny tyčemi mezi trupem a křídlem. Do přípravných otvorů v trupu jsem nalepil injekční jehly, do otvorů v křídlech kápl kapku gelového vteřínáku, usadil skládanou část na pevnou a zafixoval několika kapkami řídkého vteřínáku.

Anténní systém

Ukotvení složitého systému na trup, motorové gondoly a výškovky usnadnily opět lepty. Antény jsem vyrobil z punčochového vlákna. Tento způsob jsem použil poprvé a nedám na něj dopustit. (Ty punčocháče dcerka dlouho hledala...) Izolátory a spojky

jsem zhotovil z trubičky vytažené z „ušátka“ nařezané na potřebnou délku a navlečené na vlákna. Po usazení stačilo zakápnout vteřínákem spuštěným po vlákne.

Model byl po pěti měsících usilovné práce hotov pár hodin před zahájením soutěže.

P. S.: Byl jsem celý nedočkavý, jak okomentuje model můj nestavící trenér. Když jsem ho za rukáv dovedl k modelu, ze slůvnosti se k němu sklonil, pronesl: „Hmmm...“, udělal čelem vzad a spěšně odkráčel ke stánkům prodejořů, aby si zde zakoupil šedesátou krabici stavebnice dopraváku. Inu, každý máme svou závislost! Někdo staví, někdo jen nakupuje. Asi budu muset změnit trenéra...

Foto P. Stibral

PRAMENY:

S2F Tracker; Squadron/Signal
L+K 23/1980
internet

Americká vojenská policie v akci (1944/45)

Vozidlo vojenské policie míjí most vyhozený do vzduchu. Stavitelé diorám ocení vzhled trosek a zátarasů

„Empický“ Jeep s dobře čitelnou částí označení

Za fotografie děkujeme Pavlu Skupieňovi

Práci amerických ženistů (provizorní Bailey bridge) sřežili empíci ve standardních uniformách. Na ceduli je nápis: **ALL TRUCKS OVER 10 TONS TO GO FORWARD FULL TRACKED VEHICLES SPEED 5 MPH INTERVAL 15 Yards.** Zájemci o stavbu z profilů Evergreen si mohou konstrukci podrobně prohlédnout „naživo“ i u nás (např. Návárov, Lužec nad Vltavou, Rusava, Kunětice na Pardubicku, Sezimovo Ústí)

Bailey bridge z boku

Obrněné vozidlo M3 Scout car jednotky vojenské policie. Mimo čísla US registru, označení na blatníku, malého nápisu **MILITARY POLICE** zepředu nad žaluziemi a půlpalcáku bez i s obalem, si všimněte zatřené a znovu namalované hvězdy a „ohmatání“ prachu okolo horních okrajů pancéřování. Barva vozidla se zde odstínem blíží zatřenému místu.

Policejní Harley a zároveň dokumentace pro stavbu reedice firmy Tamiya US Military Police (35084) ▼

MODELLBRNO 2006

Motto: „Kdo chce psa bit, hůl si vždycky najde.“ (slepecké přísloví)

Po loňském grandiózním úspěchu se mělo letošní MODELLBRNO odehrát ve velkém stylu. Megalomanským pořadatelům už kapacitně nestačily prostory brněnského Technického muzea, takže se přesunuli na Brněnské výstaviště. Jako hudební kulisa byli pozváni Rolling Stones, ale jako na potvoru spadl Keith Richards na Fidži z palmy a přivodil si zranění hlavy, takže Stouni nakonec nedorazili. Brňáci to nezvládli ani s počasím, protože skoro celý den pěkně smažilo a díky tomu byl z pětadesáti stánků s modelářským zbožím vyhlášen nejoblíbenějším ten s pivem.

Hlavní příčinou, proč se akce MODELLBRNO účastní tolik soutěžících a diváků (letos více než 2500), je jedinečná a neobjektivnější modelářská soutěž zvaná „Drsňák roku“. Spočívá v hodů postaveným

modelem do dálky. Nerozhodují nespravedliví rozhodčí s podivným vkusem, ale dobrý výběr typu a hrubá síla. Letos v ní bojovalo 35 modelářů se svými modely a soutěž proběhla vcelku regulérně. Několik soutěžících se bohužel nevyhnulo diskvalifikaci, protože jejich modely už nedopadly zpátky na zem (natrvalo uvízly v koruně stromu).

Publikum Drsňáka roku

Nejlépeším modelářem ČR se tak stal Zdeněk Poustevník s modelem lokomotivy Bartotka a délkou hodu 30,1 metru, druhé místo obsadil Zbyněk Sypták s Il-2m3 (27,7 m) a na třetí se prodral Jaroslav Galler, který metru svůj Dornier do vzdálenosti 26,5 m.

Další kategorií s velkým potenciálem do budoucna je letos zavedený „Vodlítek roku“. Do něj modeláři přihlašují fotografie svých domnělých potomků narozených za poslední rok. Skromně přiznávám, že letos jsem zvítězil já, když jsem ostatních čtrnáct soupeřů zcela množstevně převálcovl. Upozorňuji ale zájemce o účast v příštím ročníku, že už nemají mnoho času na přípravu.

Jako trpěný appendix dvou výše uvedených akcí se projevilo ostatních šestapadesát neobjektivními rozhodčími hodnocených soutěžních kategorií, do nichž modeláři přihlásili přes tisícovku modelů, více než pět set dalších si diváci mohli prohlédnout v sedmi tzv. SIG (Special Interest Group) neboli skupin modelářů se stejným zájmem (Anglie, Itálie, Kurt Tank - Fw 190, Auto-moto, Spitfire, Čs letectvo, Přírodní kovový povrch).

Na tom, že letos nezvítězily nejlepší modely, se shodne asi většina těch, kteří se „na bednu“ nedostali. Jak výstižně podotkl v internetové „konstruktivnej debatě“ jeden kolega ze Slovenska: „Hodnotenie je o slabostiach a nie o dobre a poctivo urobenej modeloch“. Citát tesateľný do kamene platí a tak „dobre a poctivo urobene modely“ (at už to znamená cokoli) letos opět nevyhrály. O tom, jaký šunt a odpad u rozhodčích zabodoval, se můžete přesvědčit na fotografiích.

Sepsal a nafotografoval Jezevčík (jeden z rozhodčích)

Bojiště Řím 3051 1:35; Lukáš Zátopek (Betelná kitůvka kat. I2)

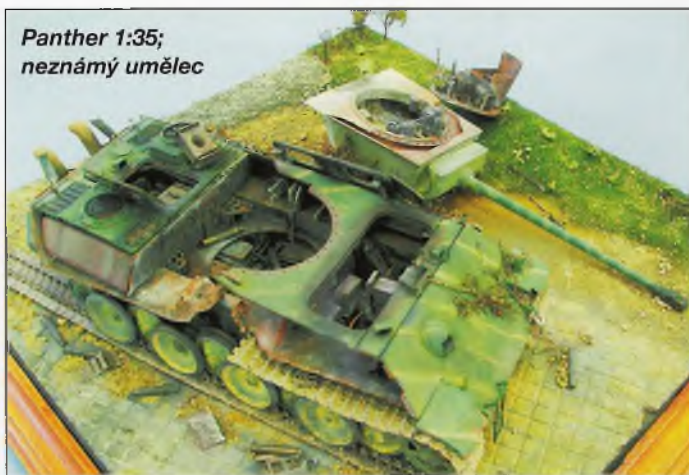
Dien Bien Phu 1:35; Zdeněk Petrovič (3. místo kat. I2)

HMS Oportune a HMS Orwell 1:700; Pavel Šenk (2. místo kat. U2)

Panther 1:35; neznámý umělec

Lomonosovo Polomotokolo; Libor Votava (Betelná kitůvka kat. T)

Jawa 250 1:35; Milan Krnáč

Kolekce ponorek; Zbyněk Škopán (Betelná kitůvka U3)

Těžní plošina; neznámý umělec

Blade Gunner 1:72; Anton Mizera (1. místo kat. J1)

Daimler Mk. I 1:35; Petr Vorobok

Harrier Gr.7 1:48; Miroslav Šenovský (Betelná kitůvka kat. D1)

Běloves, 9. květen 1945

MILOŠ LUDVÍK

Slunce pálí, po silnici od Kladska míří do nitra země nekonečný proud ustupujících německých jednotek. Vozidla víří prach a pěšákům zemdleným dlouhým pochodem stéká po skráních pot. Je poledne 9. května 1945, povstalci a dobrovolníci v Bělovsi u Náchoda tyto jednotky odzbrojují. V příkopech se povaluje spousta pušek, granátů, beden s municí, pancéřové pěsti a ženijní nářadí. Zbraně však odkládají jen některé jednotky, příslušníci mnohých je naopak svírají ještě pevněji, jakoby chtěli říci: budeme je ještě potřebovat.

Hetzer (pozice 3) zničený u železniční zastávky. Stroj má nýtovaná pojezdová kola a hnací kolo s dvanácti otvory. Dobře patrná je kamufláž Ambush, černý trámový kříž bez bílých lemů a ještě natažené pásy.

Schéma rozmístění vozidel Běloves 9. května 1945

Přešli z Kladska most přes Metuji kolem staré německé celnice a nyní jsou v jiném světě – české vlajky, občané hrdě připnuté trikolory. To již není Protektorát Böhmen und Mähren z roku 1939 z roku prvních německých vítězství, ale o šest let později v roce závěrečné porážky jejich zbraní. A nyní postupuje za svým velitelem na koně jednotka zbraní SS, jedou rázně a hrdě pevným krokem a v jejich tvářích se nezračí ani tak únava jako sebevdomí. Ti zbraně neodložili, naopak sáhli do beden a pobrali granáty, aby se ještě více ozbrojili. Za nimi projíždí osm stíhačů Jagdpanzer 38(t.) Hetzer maskovaný chvojím a každý vezl na pancéřu dvanáct SS-manů v plné zbroji. Za nimi pochodovalo dalších několik desítek druhů zbraní a tři trojstupy SS-frac. Kolona dorazila do Náchoda

Tentýž stroj (pozice 3) již s rozpojenými pásy (pro lepší manipulaci s vozidlem), litým starším typem řídicího průzoru a tažnými háky rovněž staršího provedení

Výbuchem zcela zničený Hetzer (pozice 1) se staršími šroubovanými pojezdovými koly

Pohled na zadní část vozidla (pozice 2) s mrtvým velitelem v otevřeném poklopu. Konstrukční prvky odpovídají třetí výrobní variantě

kde se šest vozidel i s výsadky otočilo a pod velením nadporučíka SS se vracelo zpět do Bělovsí, aby jako zadní voj vedlo boj na zdrženou. Tam však dorazily jen čtyři Hetzery, neboť dva měly pravděpodobně technické problémy (možná nedostatek PHM) a navíc byly napadeny boční palbou u Bartoňovy přádelny a v kopci před Vysokovem. Osádky svá vozidla rychle opustily a snažily se co nejrychleji ustoupit.

Kolem sedmé hodiny večerní přijíždí k německé celnici jako předvoj sovětská protitanková jednotka s třemi soupravami tvořenými automobily Studebaker a Chevrolet mající v zápřahu kanony ZIS-3 ráže 76 mm. Mezitím, co povstalecké jednotky s nadšením vítají své osvoboditele, přichází zpráva, že se německé obrněnce vrací. V nastalém zmatku se tři Hetzery jedoucí těsně za sebou přiblížily k hranici a minuly se s první v protisměru rychle jedoucí soupravou, jejíž vojáci na ně hrozili a volali „Kapitulace!“. Německé pančeře stačily v prostoru celnic zničit jeden Studebaker, Chevrolet se zapřaženými děly a jedno dělo, jehož obsluha se snažila zahájit s nimi boj. První souprava zastavila v prostoru Hejdovka, kde jedno z děl zaujalo palebné postavení ve směru k celnici, kde operovaly zmíněné tři Hetzery, druhé dělo na-

směřovala obsluha k Náchodu, neboť u domu č.117 setrval v záloze čtvrtý Hetzer (viz. mapa). Nákladní vůz s municí zaparkovali dělostřelci do boční ulice směřující do Hronova.

Výsadek z čelních Hetzerů zaútočil na novou celnici (na české straně), kde se ukrývali čeští četníci, financi a největší vojáci z poškozené soupravy. Jeden z vystřelených granátů ráže 75 mm pronikl do rohu celnice a vážně ji poškodil. Němci ji bez boje obsadili a nalezené sovětské vojáky bez milosti popravit. Těžké chvíle zažívalo i české osazenstvo celnice, kterému SS vyhrožovali a nadávali do zrádců a s poukazem na visící českou vlajku i do „fanglíčkářů“... Naštěstí je pak jen zavírají do sklepení a prudkou palbou ze samopalů a kulometů se snaží odrazit ve vzdáleném okolí se shromažďující povstalce a sovětské jednotky. Prudká palba je zpočátku především na straně SS, ale jak přicházejí další povstalci i Sověti a dokončují jejich obklíčení, uvědomují si zoufalost vlastní situace a snaží se bojiště vyklidit. Všechny tři Hetzery se postupně otáčejí a ustupují směrem k Náchodu. Granát vystřelený z jednoho obrněnce poškodil obytný dům č. p.132, když proletěl nejdříve kuchyní a pak explodoval v pokoji. I když vozidla manévrují, je jeden stroj zasa-

Za sebou srovnaná vozidla (pozice 2 a 1), přičemž Hetzer vpředu je relativně nepoškozen, tlaková vlna pouze částečně smetla chvoji a doplňky

Dobře patrný litý průzor řídicího (pozice 1), starší typy tažných háků, kryt kanónu nestandardní

žen tak (pozice 1), že exploze rozmetá nástavbu a pláty pancíře i náhradní články pásů sviští vzduchem a drtí co jim přijde do cesty. Za ním jedoucí Hetzer jej předjíždí a je pravděpodobně v zadní části těmito úlomky zasažen (pozice 2) a jeho velitel v otevřeném příklopu zabit. Stroj je jinak nepoškozen a druhý den zprovozněn místními povstálci. V širokém okolí jsou v domech vytlučena okna a od střepin je na domech řada šrámů.

Další Hetzer je zničen přímo u železniční zastávky (pozice 3) a rovněž čtvrtý stroj dostává zásah pravděpodobně do pravé bočnice od sovětského děla, které je umístěno západně od Hejdivky. Podle jiného svědka stroj zničila vlastní osádka, když se ukázalo, že se situace vyvíjí nepříznivě. Následná exploze vrhla do domu řadu střepin a ocelových ploten, které dům značně poškodily a následkem tlakové vlny v domě nezůstalo ani jedno okno celé. Sedm rodin ukrývajících se ve sklepeních domu celou anabázi šťastně přežilo včetně malého novorozence.

O tom, že se němečtí vojáci soustředili spíše na rozsévání hrůzy, než na boj, svědčí, že majíce za sebou řadu mrtvých vojáků i civilistů – mnohdy nezbrojených – se nesnažili zničit děla první soupravy, což se později obrněncům stalo osudným. Jejich beznadějný boj v době kapitulace stál řadu zbytečných obětí. Jen na české celnici je 19 zavražděných sovětských vojáků a štábní. Josef Pulpán a des. r. leg. Vilém Plachý. Další mrtví jsou nacházeni porůznu v okolí bitevního pole. Celkem tento den zahynulo 11 českých občanů, 16 dalších bylo zraněno a zahynulo 38 vojáků Rudé armády a 23 bylo raněno. Po boji je zajato 67 SS-manů v čele s nadporučíkem Weselym, rodákem z Brna, hovořícím česky s moravským přízvukem...

Ještě několik dní byl v okolí pročešávány lesy a samoty od zatoulaných německých vojáků, než mohl být na Náchodsku klid a mír... (Hetzer pravděpodobně náležely do stavu 18. divize tankových granátníků SS)

fotografie archiv V. Kaplana

Příště „Běloveské Hetzery z modelářského pohledu“

Dobře viditelné zadní napínací kolo s šesti otvory a maskování chvojím (pozice 2)

Pásky na vozidle (pozice 4) jsou maximálně zkráceny, patrný je plechový kryt průzoru řidiče i jeho klamné maskování pruhy černé barvy (3. výrobní varianta)

Zprovozněný Hetzer (pozice 2) se připravuje odtáhnout zničený stroj (pozice 3) od železniční zastávky

Zničený Hetzer (pozice 4) u domu čp.117. Chvojí a části konstrukce jsou rozmetány v okolí, dobře je vidět výbuchem prohnutý stropní pancíř

Vyvážení modelu

LUBOŠ ZACH

Pokud má model letadla přídový podvozek, je většinou nutné do předě vložit závaží, které nám

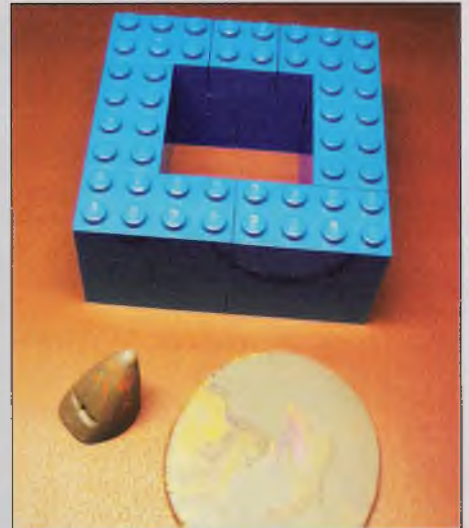
zajistí, že model bude stát na všech třech podvozkových nohách. Jestliže v předě modelu či motorových gondolách, kam hodláme závaží umístit, není moc místa a chceme si být jisti, že nebude „padat na ocas“, potřebujeme volný prostor pro závaží využít co nejeфекtivněji. NESTAČÍ SEM Tedy například jen nasypat a zalepit olověné broky, které prostor vyplní jen částečně, ale je vhodné závaží odlít z olova přímo na míru.

MATERIÁL

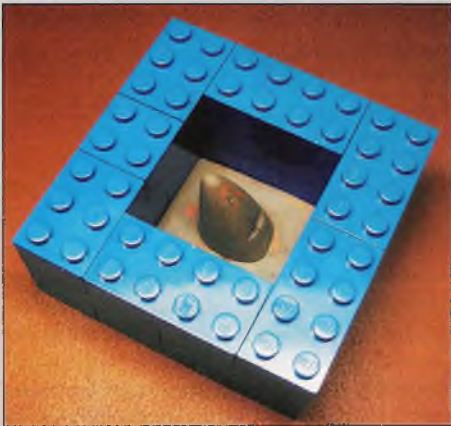
modelína
kostky Lego
sádra
olovo

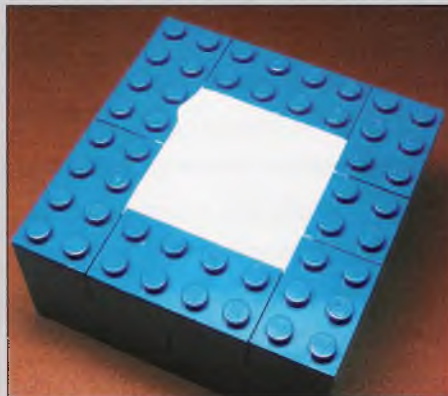
Do prostoru umístění závaží vmáčkneme a nožem seřízneme obyčejnou plastelínu. Její tvar upravíme tak, aby se nám do trupu později vešla sestava vybavení pilotního prostoru nebo podvozková šachta. Obě poloviny trupu s plastelínou vložíme na 20 minut do lednice

Po ochlazení „otisk“ opatrně z trupu vyjmeme, spojíme v jeden celek a spoj lehce uhladíme prstem. Z dalšího kousku plastelíny si vyválíme rovnou desku (podložku) a z Lega sestavíme ohrádku, která musí být vyšší, než budoucí odlitek

Kopyto dutiny předě opatrně přimáčkneme na podložku a celek ohraničíme připravenou ohrádkou z Lega, kterou do podložky z plastelíny silou zatlačíme

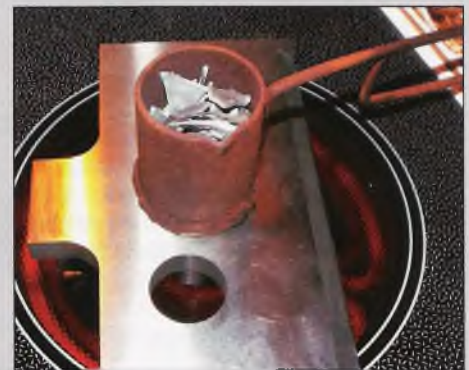
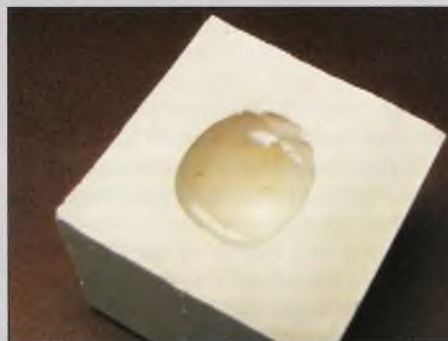
Vše zalijeme sádrovými až po okraj a dáme vysušit (minimálně do druhého dne)

Ohrádku z Lega opatrně rozebereme, kostky očistíme a vrátíme dětem

Plastelínové kopyto opatrně vyšouráme z formy a dbáme přitom na to, abychom nepoškodili vnitřní stěny formy

Roztavíme kousky olova

Tekuté olovo opatrně nalijeme do formy

Po vychlazení se kov trochu smrští a odlitek lze z formy dobře vyklepnout. Pokud se mu ven nechce, sádrovou formu jednoduše rozbijeme

Odlitek začistíme pilníkem a vsadíme do předě tak, aby poloviny trupu šly k sobě přitisknout a nevznikla mezi nimi mezera

BRIEFING

STAVEBNICE	Nakajima Ki 43-I Hayabusa
MĚŘITKO	1:48
VÝROBCE	Hasegawa

tvárovou přesnost jsem nekontroloval, neč jsem na to neměl čas. Doplnky jsem nepoužil, protože součástek je v krabici dost, ale dolepil jsem pár detailů vlastní výroby. Podle mě je stavebnice vybavením dostačující a se zavřenou kabinou naprosto skvělá. Musím výrobci pochválit zejména detaily a jemně ryty do hloubky, které je podle mého oka tak akorát. Pouze na místech, kde jsem brousil, bylo nutné ho posléze prohloubit.

Stavba

Po začátcích základních částí (vybavení pilotního prostoru, polovin trupu, částí křídla...) jsem všechny díly, které mají vyhlížet staře, ještě před stříkáním natřel hodně naředěnou olejovou barvou (směs Kostní černé a Siery pálené). Lépe se mi potom stínují a patinují, nečistoty vypadají zašle a staře.

Po přestříkání tenkou vrstvou barvy (Valjejo) je znovu přetírám více naředěnou olejovou barvou (asi 1:8; spíše kal olejové barvy). Pak vše nechám tři dny pořádně zaschnout.

Po slepení všech částí jsem vybavení pilotního prostoru ještě přestříkal polomatným lakem. Zdržel jsem se při lepení koncových oblouků a vsazení křídla do trupu, kde v zadní části vznikl nemalý schod (chvilu jsem se zlobil myšlenkou natřít ho šikmými žluto-černými pruhy, ale pak jsem ho raději přebrousil). Přitom taky padlo pár pepných výrazů. Čeština je krásná.

Povrchová úprava

Začal jsem samozřejmě odmaštěním povrchu jarovou vodou a po zaschnutí nastříkal vrstvou Surfaceru 1000. Následovalo ohlazení povrchu smirkem 1200 pod vodou a další vrstva „tisíček“. Prostě standard. Po přebroušení druhé vrstvy a vyleštění manžetou přišel na řadu předstín (preshading) a na některé vybrané partie barva rzi (Humbrol). U předstínování jsem původně zkoušel jen tenké linky, jako u ostatních modelů, avšak

Nová stará Nakajima

JIŘÍ FILIPÍ

„Pierre poslyš, co je tohle za verzi? Asi jednička ...“

„Jóó, holt Japonci... A myslíš že to má tlumiče? Je to dost orezlý. Merde!* Dvoulistá vrtule! Jéé hele, tlakoměr, výškoměr...“

Ale stejně, jen dva listy? To nám každéj uletí. A proboha co je tohle za trubku? Nejspíš zaměřovač. Mon dieu!“

„Ale vedle, ne vlevo, vpravo! Tam stojí, se třema listama. A to je víc než dva! Hmm, ten bude asi hbitější. Neboj, to bude stejný jako Dewoitina: tři listy, tři kola... Mám to pod kontrolou. A hele tady ta tyč, když s ni pohnu, sleduj co dělají křídýlka – nahoru, dolů, nahoru...“

„Já mám jasno, přesedám. Myslíš? Nóó, já bych stejně v takhle zrezlý mašině nelítal! Merde!“

* (něco jako „hrome!“ pozn. autora)

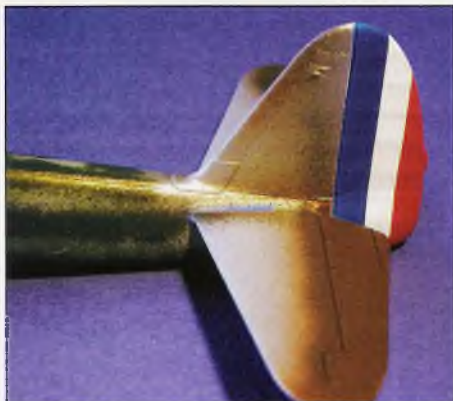
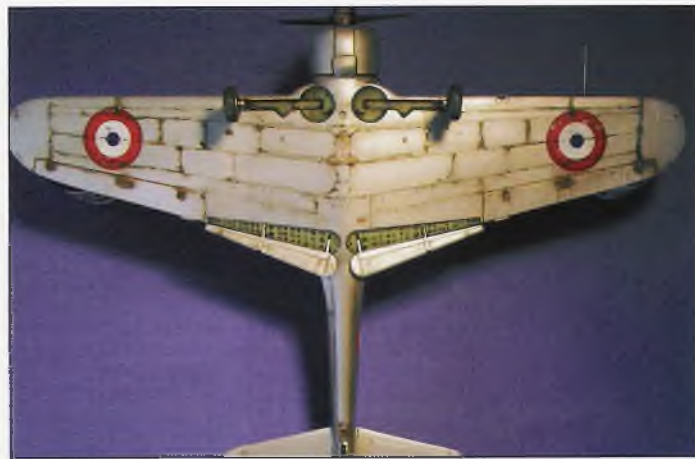
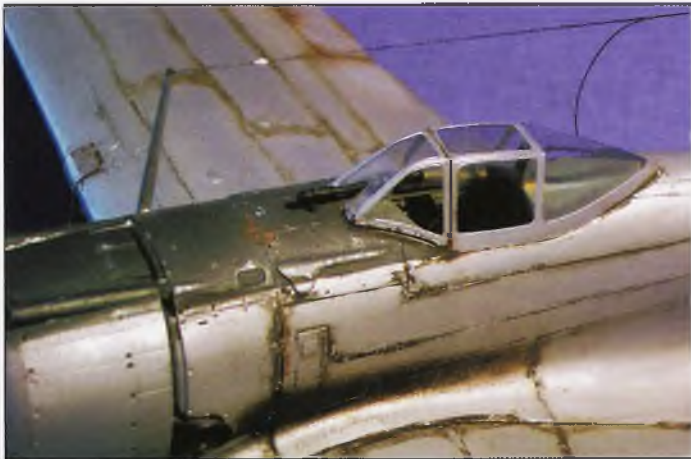
V podstatě je úplně jedno, jestli to bylo právě takhle, či ne. Neboť tenhle výškorychlopadač jsem si vybral protože ho jednak používali francouzští piloti, za další se mi líbí a za ještě další k pokusu o olétaný a zničený povrch. Pokud jde o autenticitu, dva kusy Ki 43 této verze skutečně Francouzi v Indočíně používali, jak jsem se dozvěděl z inter-

netových stránek věnovaných tomuto konfliktu. Samozřejmě většinu používaných letadel tvořila verze Ki-43 II a III. Koneckonců, Pierre věděl co dělá.

Ke ztvárnění Hayabusy se zašpiněným povrchem mě přivedla fotografie jednoho úplně „odlétaného“ stroje.

Použil jsem stavebnici Hasegawa, jejíž

Znovu metalizér Gunze, ale tentokrát na celý model. Dvě vrstvy, doba schnutí asi jeden den. Když jsem tenhle postup zkoušel poprvé, pěkně jsem si naběhl, protože jsem před metalizérem nanesl na povrch také Mr. Metal Primer, který při pokusech o sloupnutí kovu na spodní rez nejenže odolal zubu času, ale i ostří mého proklatě nabroušeného skalpela. Odlepování se tedy nekonalo, ač by to bylo moc fajn, ale to bych asi musel použít dláto s kladivem! Ale můžu si za to sám, Metal Primer prostě drží!

Takže mi nezbylo, než krásně připravený povrch nechat bez oprýskaného plechu a rez si na určená místa drybrushem pěkně namalovat. Přeleštění manšestrem, aplikace obtisků za pomoci vodiček Agama (mimořádně, obtisky byly co dům dal a zvláště ty na trupu mi připomínaly spíše nažehlovací, ale nakonec zvítězila hrubá síla...) a překrytí povrchu pololesklým lakem Humbrol. Ten jsem posléze začal na náhodných místech vehementně sloupávat lepicí páskou Tamiya (tento způsob už byl několikrát popsán ve starších číslech Modeláře). Funguje to bezvadně.

A teď je na řadě přetření celého modelu nařazenými temperami Umton (Čern železitá + Siena přírodní v poměru 2:1 ve prospěch Sieny. Je dobré nanést alespoň dvě vrstvy, protože první se na povrchu dost srazí.

Nechal jsem trup zasychat a mezitím patinoval stejným způsobem podvozky, virtuli, kryt motoru a klapky. Jen na motor jsem použil oleje.

Po nezáživné činnosti (dobarvení hydrauliky podvozku a ostatních drobných dílů) jsem věnoval znovu pozornost trupu. Vatovými ty-

činkami jsem stíral zaschlé tempery od okrajů panelů ke středu a po okrajích nechal tenký nepravidelný proužek, čímž vzniklo jakési orámování panelu a nakonec ještě pro dosušení ještě každý panel přetřel suchým hadříkem. Je to zdoluhavá práce, ale výsledek se mi líbí.

Povrch sjednotila vrstva polomatného laku s příměsí barvy Humbrol 96 (pouze pár kapek). Povrch pak vypadá více zašlý. Znovu na některých místech sloupnout a pak už jen vrstva čistého polomatného laku, nechat proschnout a dolepit klapky, světlo v náběžné části křídla, Pitotovu trubici a všechny drobné součástky... Anténa je z rybářského vlasce průměru 0,08 mm, izolátor jsem napodobil lesklou a hustou bílou barvou. Ještě naznačení stop po výfukových plynech a jsme na konci. Možná to někomu nebude připadat jako „to“ pravé, ale třeba se objeví někdo, kdo tento postup vylepší. Vždyť hlavně o tom modelování je.

Foto autor

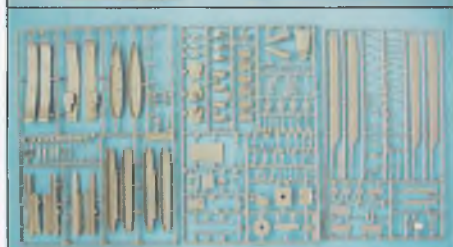
více se mi osvědčily linky širší a hrubší. On totiž po nanesení metalizéru povrch na těchto místech zmatní a vzhled okrajů panelů je hrubší.

Pro francouzskou verzi bylo zapotřebí podle nařezaných proužků lepenky nastříkat na směrovku trikoloru. Pak ještě podvozkové šachty (Humbrol), vztlakové klapky (taktéž Humbrol) a pás proti oslnění před kabinou (a ještě jednou Humbrol). Pod pás jsem ještě stříkl Gunze Mr. Metal Color – hliník a vše zakryl Maskolem.

ACADEMY

Před krátkým časem se v našich prodejnách objevila stavebnice čtvrtkového vrtulníku CH-53 Super Stallion (12209, 1:48). Obří

krabice, která svou velikostí předčí 95 % pětáctřicetivých stavebnic, skrývá osm rámečků s nadhernými čistými do hloubky rytými výlisky. Stejně jako předchůdce CH-46E obsahuje kompletní interiér nákladového prostoru. Pokud ho budeme chtít nechat otevřený, nehrozí nám pracné tmelení vyvažovačů na vnitřní straně dílů, protože vnitřní stěny jsou zhotoveny jako samostatné díly, které lepíme dovnitř trupu. Detaily jsou výborně zpracované, například rotorovou hlavu postavíme z rovně čtyřčlité díly, přičemž stavebnice umožňuje listy nechat složené. Na výběr máme ze tří mariňáckých kamuflážních schémat: zelený stroj jednotky HMH-466 z Kalifornie z osmdesátých let, třibarevný (šedá/černozelená/zelená) MHM-464 ze Severní Karoliny z devadesátých let a šedý z OIF. Mimo označení obsahuje arch obrovské množství popisek, chodníčků a výstražných symbolů. Podle mě je CH-53 Academy nejlepší stavebnice vrtulníku všech dob, cena lehce přes tisícovku, která se může čtvrtkařům zdát trochu vysoká, je vzhledem ke kvalitě a velikosti stavebnice naprosto opodstatněná. Jen z krabice se dá postavit výtečný model a po doplnění lepty, onyřování a realistickém opatřování může vzniknout klenot sbírky.

Za poskytnutý vzorek děkujeme dovozci, firmě MPM

AIRES

Firma se zaměřila na slabší místa novinky firmy Trumpeter, A-7 Corsair II v měřítku 1:32. Sada s kompletní náhradou pilotního prostoru (2057, 1:32) pro verzi A-7D obsahuje lept a patnáct skvěle odlitých dílů (několik zdvo-

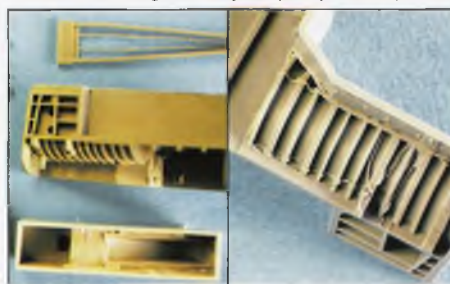

jených), z nichž nahradíme vanu, vystřelovací sedadlo Escapac, palubní desku a rámování pohyblivé části překrytu pilotního prostoru. Z celé stavby vypadá jako nejsložitější skládání upínacích pásů, takže to ostatní je ještě jednodušší. Sada 2055 je určena univerzálně pro všechny verze A-7 Corsair 1:32 firmy Trumpeter,

respektive náhradu **podvozkových šachet**. Dílů je sice sedmdesát, ale všechny jsou odlévané – obejdeme se bez leptů – a velkou část z nich tvoří kryty šachet. Před instalací přední šachty nezapomeňte odstranit předdisovanou konstrukci na spodní vnější části nasávacího otvoru.

Podobně je na tom sada **podvozkových šachet** pro čtvrtkovou stavebnici RA-5C Vigilant firmy Trumpeter (4304, 1:48). Šachty

už jsou odlity včetně drobných detailů, takže sada obsahuje jen šest perfektně zpracovaných dílů, obě hlavní šachty jsou dokonce odlity každá z jednoho kusu a nic nedolepujeme. Velmi jednoduché a efektivní.

Poslední sada, která se výrobní filosofií blíží řadě Quickboost, nám pomůže vytvořit **zbraňové šachty** v křídle Ju 87B Stuka (4306) ze stavebnice firmy Hasegawa v měřítku 1:48. Šachty i se

zbraněmi jsou odlity z jednoho kusu, stejně tak jejich kryty. Hlavně mají odvrtná ústí, z leptu vytvoříme osazení v otvoru pro kryt.

ARGAN

Firma se zabývá výrobou doplňků do diorám odlévaných ze sádky. Chvalitebně se zaměřila na měřítko 1:48. V sáčku s označením 48005 naleznete jednoduchý odlitek **božích muk**, o dost rozsáhlejší je krabice obsahující ruinu domu (48003, 1:48). V ní jsou zabaleny tři odlévané stěny s naznačeným poškozením, hrst barevné suti, dva trámy a balzová destička, ze které si můžeme vyřezat a „opalit“ prkna.

DRAGON

V řadách německé armády je nezvykle mnoho vozidel, jejich podvozek byl adaptován jako nosič protiletadlových zbraní. Některé hybridy získaly oblibu a dočkaly se stovek vyrobených kusů, ale v modelářských hitparádách nejsou právě mezi Top ten, jiné, vyrobené pouze v několika jednotkách nebo desítkách kusů, patří kvůli zajímavým tvarům nebo technickým zvláštnostem mezi modelářské evergreeny. Do druhé skupiny se řadí také 2cm Flak 38 auf Pz. Kpfw. I Ausf. A alias Flakpanzer 1 A. Je

dosud byli modeláři v měřítku 1:35 odkázáni na konverzi podvozku Pz. I, ale nedávno se objevily novinky firm Master Box a Tristar. Do řady se připojuje Dragon krabičkou s označením 6220. V devíti rámečcích najdeme rámečky předchozí stavebnice Flak 38 s přívěsným muničním vozíkem Sd. Ah. 51 kombinované s novým podvozkem Pz I Ausf. A. Dragon měl dokonce ve výrobním programu pouze delší variantu Ausf. B, takže se nepáda, že Áčko (pokryté firmami Master Box a Tristar) na sebe nedá dlouho čekat. Mimo plastových dílů (včetně článkových pásů a kompletního interiéru vozidla) v krabici najdeme i leptepty zajišťovacího řetězu, síť koše na prázdné nábojnice a perforované kryty výfuků. Dále je doplňuje tvarovaný celní pancíř horní části korby a stejným způsobem upravené plastické boční koše. Na výběr máme tři varianty sedě zbarvených vozidel 2cm Flak Abteilungu, čtvrtě má bílý smytlý nátěr přes sedy tanků, ale ačkoli celkem čtyřicet vyrobených vozidel patří k topu mezi fotografi opomíjené rarity, dají se dohledat i další stavebnice. Mimochodem, připomínám starší modelářskou zkušenost: Dragon na svých krabičkách do pozadí obrázků umísťuje vždy jednu dočasnou výrobní program. Na této je opacerovány Sd. Kfz. 131, který nesl osmaosmdesátku, takže uvidíme, co uvidíme...

Jako jedněm z prvních se nám do spárů dostala stavebnice Sd. Kfz. 131 Panzerjäger für Pak 40/2 aka Marder II. Vozidlo vzniklo v době nedostatku mobilních protitankových prostředků spojením podvozku Pz. II Ausf. F a účinného protitankového granátu ráže 7,5 cm vyrábí Dragon v měřítku 1:35 s označením 6262. Podobně jako německí konstruktéři postupovali i sovětské

robci a spojili stavebnici PaK 40/2 pozdní verze se zbrusu novým podvozkom Pz. II. Klidně můžete dát starého tamíyáckého Mardera II a Pz. II s figurkami Afrikakorps dětem na hraní, podle „přebytečných“ dílů v rámečcích je jasné, že nová Pz. II na sebe nedá dlouho čekat. Díly stavebnice jsou zpracovány ve vynikající kvalitě, kola podvozku mají na gumových obruších název výrobce, samozřejmostí je kompletní interiér, byť jen částečně viditelný. Můžeme ho pozorovatelům odkrýt více, pokud otevřeme poklop nad převodovkou (stavebnice tuto možnost nabízí). Přidání doplňků není málo – soustružená hlaveň, číré periskopy, tři aršíky leptů a dva obtisky, nichž můžeme postavit celkem jedenáct různých vozidel v kamuflážích se základem Evropské žluté charakteristických pro poslední třetinu války. Devět vozidel bojovalo na východní frontě, jedno na západní a jedno v Tunisu, ocenil bych některé z kořistních. Krásna stavebnice; čekají nás další odvozeniny na podvozku „Dvojky“. Šanci mají tentokrát i výrobci doplňků – bojový prostor by si zasloužil pořádný lept a soustružené nábojnice.

V rámci řady Premium Edition se na trh dostává Panther Ausf. D (6299, 1:35) a zároveň pravděpodobně doplňky nejnabitější sta-

vebnice všech dob. Mimo známých výlisků údajně s mnoha přepracovanými díly (doposud jsem neměl možnost porovnat se starou stavebnicí) umožňujících postavit Panther Ausf. D v časně konfiguraci (dobře se hodí do období bitvy u Kurska) v krabici s poměrně odpudivým obrázkem (Ron Volstadt nemůže stihnát přívlastek, takže ilustrace na krabici poslední dobou nepatří mezi dragoňácké trumfy) najdeme číankové pásy Magic Track s dokonalými detaily a dutým vodícím zubem, přídavné pancéřování vyřezané z kovového plechu, velký arch leptů povrchovými detaily, soustruženou hlaveň, mosazné vymetnice S-min a zadýmovacích granátů, jejich držáky z tvarovaného lepu, soustružené policajty, řetězky a kovová tažná účka. Na výběr máme ze šesti zbarvení (3x Kursk, 2x Karačev, 1x Normandie). Asi by se těžko hledalo něco, čím by ještě navíc mohli přispět výrobci doplňků, snad jen individuální úpravy vozidel a prodloužený díl předních blatníků.

Asi málokdo mohl čekat, že Dragon nebude pokračovat v sérii nástavbě na osmikolovém podvozku Sd.Kfz. 234. Po Pakwagenu 234/4 přichází na řadu průzkumná varianta Sd.Kfz. 234/1

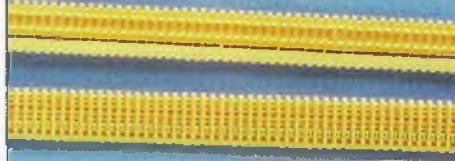
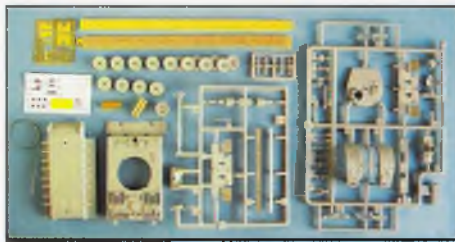

vyzbrojená pouze jednou dvacítkou spráženou s kulometem MG42 a vyrobená v největším počtu (asi 230) ze všech variant 234. Díly podvozku, představené v recenzi 234/4, jsou doplněny o strop korby, věž

Hangelalette s výzbrojí (dá se upravit do pohyblivé konfigurace) a blatníky se čtyřmi „skříněmi“. Stavebnice s označením 6298

v měřítku 1:35 dále obsahuje soustružené policajty, lepty reliéfu, vložek mezi poloviny kanystrů, ochranné protigranátové síťe na věž a hvězdicovou anténu. Na výběr máme za dvou kamufláží, třibarevná skvrnitá 6. divize a neidentifikovaná v zimním smytlém nátěru. Pokud si nevyberete, pozor na dvoubarevnou složenou z ostře ohraničených polí evropské žluté a tankové šedé, opakovaně uváděnou v publikacích vydavatelství Militaria. Autor pravděpodobně pouze zaměnil šedou za zelenou. Dvě novinky jsou dvaasedmdesátkové řadě. Na úspěšné stavebnice s lisovaným zimmeritem navazuje Tiger I střední produkce (7251, 1:72). Rámečky jsou částečně kombinací před-

cházejících stavebnic, část je nová. Zimmerit je výborně zpracovaný, stačí jen frézu naznačit oloupání provozem a v místech zásahů zbraní malých

ráží. Velmi zjednodušenou práci budeme mít při lepení pojedzových kol, nelepieme jednotlivá kola, ale na každou stranu umístíme dvě sestavy zasunuté do sebe. Zjednodušením bohužel trochu trpí hnací a napínací kola, protože prostor mezi žebry je vyplněn. V krabici dále najdeme už tradičně velmi kvalitní pásy z hmoty Dragon Styrene, planžetu lepu se základními díly, dva samostatné ohýbané plechy kryjící výfuky a tažné lano pletené z drátků. Na výběr máme ze čtyř poměrně dobře zdokumentovaných vozidel z východní fronty v roce 1944.

Velmi podobně je koncipována stavebnice Jagdpanzer IV L/70 Command version (7238, 1:72). Velitelskou variantu postavíme

z kombinovaných rámečků předchozích verzí, přidáme lept se spojovacími profily, hvězdicovou anténou a drobnými detaily, pletené kovové

lano a pásy DS. Opakuje se několik technologických vylepšení známých ze starších stavebnic jako zdvojená kola lisovaná z jednoho dílu s dolepacími čely nebo výtečná spodní korba s mnoha detaily. Na výběr máme z pěti zbarvení: tří třibarevná s ostře ohraničenými poli, zimní s bílým smytlým oprýskaným nátěrem a třibarevná s malými skvrnami s difúzními okraji.

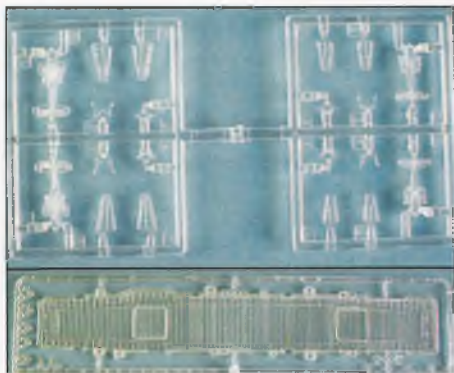
Mezi recyklované a vylepšené novinky patří také dvě lodě. USS Arizona BB-39 se zúčastnila konce 1. světové války a byla potopena při napadení

Pearl Harbouru 7. prosince 1941, přičemž zahynulo 1177 jejích námořníků. Stavebnice Arizony v měřítku 1:700 vydaná v řadě Premium Edition s označením 7053

mimo starších výlisků obsahuje novou spodní část trupu správných rozměrů, přepracovaný můstek, jeřáb z leptů, hlavně soustružené z kovu (mají zahlušená ústí) a velký lept s díly zábradlí. Barevné schéma nabízelo podobu lodí těsně před jejím potopením. Druhou lodní stavebnicí v rámci Premium edition je CVL-22 Independence (7054, 1:700). Vznikla přestavbou lehkého křižníku Amsterdam na lehkou letadlovou loď a byla po ní pojmenována celá třída letadlových lodí. CVL-22 Independence měla hodně bohatou bojovou historii: v bitvě o Ta-

rawwu byla vážně poškozena torpédem z japonského letadla a po opravě její palubní letadla hrála významnou roli v bitvě v zálivu Leyte, která prakticky znamenala konec japonského válečného námořnictva.

Mimo starších dílů ve stavebnici najdeme číré rámečky s Hellcaty a Avengerly (dají se postavit se složenými křídly), letovou palubu z čírého plastu a lept se stěnami a podlahou hangáru (lod si můžeme prohlédnout i zevnitř) a vylepšené protiletadlové zbraně. Fototepleť rovněž obsahuje konstrukci části můstku a jeřáb. Na výběr máme ze tří schémat: Independence z prosince roku 1943 ve schématu Measure 32/8a (nevím, jestli asijští soudruzi někde neudělali chybu/překlep, protože podle tabulek by měla Independence nést schéma Measure 33/8a; 32/8a náleží sesterské lodi Bataan); dále sesterskou loď CVL-26 USS Monterey ve schématu 33/3D a CVL-30 USS San Jacinto kamuflovanou v Measure 33/7a.

Nové stavebnice se objevily v řadě stočtyřicetiletých balených po dvou. V krabičce s označením 4584 nalezneme dvě kompletní stavebnice Su-35/37 (1:144), které si můžeme postavit buď s os-

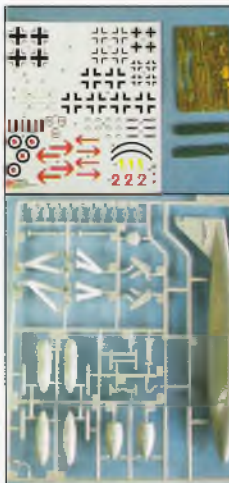
tře lomenými poli dvou zemitých barev, jak se objevily na Le Bourget v Paříži v roce 1999, nebo s horními plochami s ostře lomenými poli tří barev (písková, hnědá, zelená), který byl k vidění na letišti Schönefeld v roce 1994.

Ve druhé krabičce jsou dvě stavebnice F-14D v měřítku 1:144 (díly umožňují postavit je s měnitelnou geometrií křídla), z nichž můžeme postavit letadla VF-31 Tomcatters z letadlové lodi USS

Theodore Roosevelt působící v roce 2006 ve Středozemním moři (4591). Obě stavebnice patří, pokud odhlédneme od velikosti některých dílů, mezi nenáročnou a dají se stavět sériově. Na své si mohou přijít začátečníci nebo modeláři s omezeným skladovacím prostorem.

Jedněmi z prvních tzv. Multi-media stavebnic obsahujících fototeplety a díly z bílého kovu byly výrobky firmy Tristar z přelomu 80. a 90. let, mezi nimiž se objevily různé verze Me 262 a He 162. Po jejím zániku formy převzal Dragon, který našel zalíbení ve spojování dvojic stavebnic do podoby bizarně vypadajících Mistelů. Do stejného období spadá móda letectva tzv. Luftwaffe 1946. Průnikem těchto tří faktů je stavebnice Mistel V (5546, 1:48), která kombinovala již dříve použitou bezpilotní verzi Me 262 a He 162. Protože vypadala „uvěřitelně“ a realisticky, dobře se prodávala a nyní se po letech dočkala reedice. Dobrou zprá-

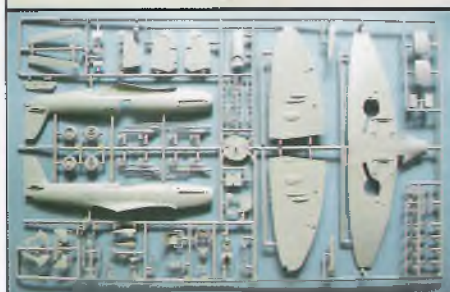
vou je, že všechny formy byly perfektně vyčištěny a renovovány, takže ve srovnání se staršími výlisky nebudete žádná zalitá místa nebo otěpy, detaily jsou krásně ostré. Díly Me 262 jsou neporovnatelně lepší než například přebal Revellu z konce devadesátých let. Součástí stavebnice je velký lept a ohýbané ocelové panty. Protože je na modelech projektů všechno dovoleno, obřískový arch nám nabízí dvě fiktivní schéma

Mistela a další tři reálná označení včetně britského, která můžeme navzájem kombinovat.

Dragon překvapil asi všechny bojovkáře, protože vyhlásil tipovací soutěž na tajnou stavebnici mimo katalog. Vítězi se stali modeláři tipující Panther G. Jako první se objeví pozdní varianta se „řtem“ na štitu kanonu. Podle předběžného náhledu bude mít stavebnice i díly zaplňující prostor pod vstupy vzduchu se dvěma variantami ventilátorů. Technologickou inovací je barevné označení míst na povrchu plastických dílů, kam máme lepit další detaily – v tomto případě drátěná oka na bocích věže, kterými se províkala lanka držící kamuflážní větvě.

EDUARD

Nejočekávanější novinkou tohoto měsíce je přebal Spitfiru F Mk.22/24 v měřítku 1:48. Překvapivě velká krabička této limitky

není předimenzovaná, protože prakticky všechny díly nejlepší airfixácké stavebnice všech dob jsou rozmístěny v jediném rámečku. Plast doplňuje pořádná hromádka polyuretanu z produkce firmy Aires, kterou kompletně nahradíme pilotní prostor, výfuky a kola; lepšímu vzhledu modelu pomůže planžeta barevných leptů a stříkání nám ulehčí šablona z pásky Kabuki. Krabička s označením 1121 nabízí čtyři barevná schémata (třikrát RAF a velmi přitažlivý stroj Syrských vzdušných sil). Doufám, že se dočkáme dalších podobně koncipovaných přebalů výlisků jiných firem.

Dva přírůstky jsme zaznamenali v řadě Weekend Edition. Výlisky stavebnice Nieuport 17 v měřítku 1:48 dostaly

obtisky na stroj N.1720, se kterým v roce 1916 létal René Dorme. Schéma je na krabičce s označením 8431.

Stejně, tedy bez leptů, s obtisky pouze na jeden stroj a schématem zbarvení přímo na krabičce, je koncipována stavebnice německého kurýrního stroje Bf 108 Taifun. Obtisky na

bizejí stroj Sonderkommando Blüchli z Libye v lednu 1942 (8476, 1:48). Pokud se vám podaří vypakovat rodninu v pátek odpoledne z bytu a ještě si stihnete zaběhnout do modelářského obchodu pro krabičku víkendáka, máte slušnou pravděpodobnost, že v neděli odpoledne budete moci vracející se rodinným příslušníkem ukázat zbrusu nový hotový model.

A co nás čeká v budoucnu? Stále ještě můžeme věřit, že se Fw 190A-8 objeví v září, zbyvá dokončit jeden rámeček a rámeček s čírymi díly. A po Fw 190 by už konečně mělo dojít na Av B-534. V říjnu nás ještě čeká jeden utajovaný typ ve dvaasedesátce.

Po Avii (snad bude k vánocům) se dočkají milovníci 1. světové války, objeví se Fokker E.III a SPAD XIII v měřítku 1:48, po nich konečně dojde na Bf 110. Zjišťovali jsme také, jak jsou na tom limitky. Fokker D.VII Royal Class se blíží ke dnu (možná už ve chvíli, kdy tohle čtete, není). Skoro zmizela Airacobra Due Combo, stejně tak Bristolish, málem není čtvrtkový Albatros D.V Jasta 5 (s drakerem), vyprodány jsou Valfish, Pfalz D.III Due Combo a Jaky 1. Jestliže je ještě uvidíte ve své modelářské prodejně, neváhejte, je to naposled.

Dost velkou oblibu si za dva roky existence získaly sady Big Ed. Rozhodujícím faktorem je až o třicet procent nižší cena než při nakupování jednotlivě, takže se zájemců o hodné „pokovení“ modely přece jen méně protočí panenky při prohlížení účtu. Big Ed 3240 pro trumpetácký A-7E Corsair v měřítku 1:32 obsahuje

celkem sedm sad: interiér, exteriér, doplňky výzbroje, avionika, lepty na vystřelovací sedadlo Escapac IG-2, zajišťovače Remome before flight a masky.

Sada stejné řady pro SB2C-4 Helldiver firmy Academy v měřítku 1:72 je o poznání menší, Big 7222 obsahuje barevnou sestavu

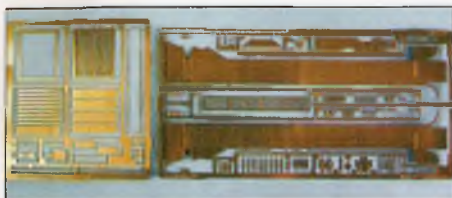

vnitřních a vnějších detailů, přistávací klapky a masku z pásky Kabuku. O tom, jak je na tom akademický Helldiver a jeho eduardské doplňky, si můžete přečíst v příštím Modelář.

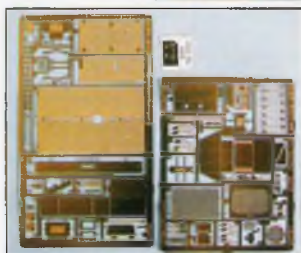
Už pravidelně je největší množství leptů v řadě v měřítku 1:32. Pro novou stavebnici T-70M firmy Mini Art jsou určeny dvě sady se pouze typem blatníků. V sadě 35892 nalezneme díly pro

kulacené blatníky s hladkým povrchem, sada 35909 nabízí hranaté blatníky s povrchem zbrzděným protisly. Mimo ně je v sadě velké množství povrchových detailů, hned po blatnících si nejvíce cením kompletně nových vstupů vzduchu se síťemi a tvarovanými žaluziemi.

Dvě sady jsou určeny pro pětaticítkovou stavebnici vyprošťovačku IDF na podvozku M113, zvaného Fitter, z produkce firmy Aca-

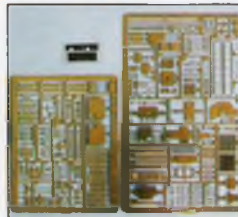

demy. Lepty dílů vnějších částí jsou samozřejmě (35882), ale protože má stavebnice také díly interiéru, můžeme si na nich zařadit pomocí sady 35879 určené pro tyto partie. Došlo na SU-122

(28032), novinku firmy Tamiya v měřítku 1:48. Část dílů společná pro podvozek T-34/SU je shodná, od předchozí sady se liší hlavně detaily nástavby. Ocenuji, že velkou část prostoru sady zabírají drápky na led.

Dvě sady pokrývají dragoňácké novinky v bojovce v měřítku 1:72. Variací na předešlé sady určené pro M-1025 Humvee je novinka s označením 22115. Díky ní můžeme vytvořit do posledního detailu zvenci i zevnitř vymakanou zmenšeninu Hummera, není to ale nic pro slabé natury. Druhá sada (22114, 1:72) určená pro Jagdpanzer IV L/48 stejné firmy stejného měřítka obsahuje povrchové detaily a hlavně náhradu poněkud nemodelově působících plátů přídatného pancéřování, jejich držáky a blatníky, které můžeme velmi realisticky „bojově poškodit“.

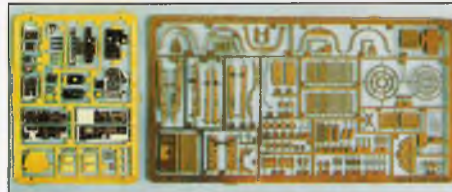
Zaroveň s novou krásnou čtvrtkovou stavebnicí He 162 firmy Tamiya se objevuje barevná sada 49339. Překvapením je její rozsah a fakt, že budeme nejen doplňovat detaily ale i nahrazovat větší celky, velmi pěkným ale stavebně náročným detailem je

vyllisků je jemně zpracován, prohlubně po vyhazovačích nenajdete. Motor je našťastí zhotoven bez zdvihátek ventilů, která můžeme doplnit z vytaženého rámečku. Asi nejkomplicovanější operací je vyplnění modelu, v čemž nám pomůžou leptané díly s vyleptanými očky. Na výběr

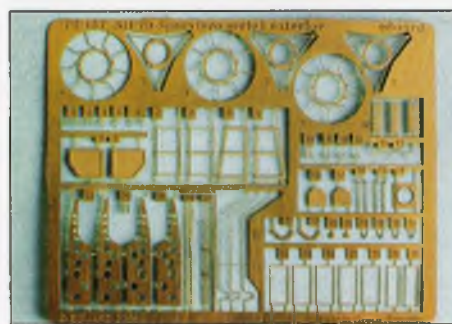
zcela nová zbraňová sachta poskládaná jen z leptu. Nezaostává ani doplňování barevné řady pro starší stavebnice. Svedčí o tom barevná sada 49340 pro čtvrtkový průzkumný Phantom II RF-4C firmy Hasegawa. Největší část dílů tvoří vybavení interiéru, barevné sady jsou zvláště při vytváření palub-

ních desek a bočnic prostoru posádky zcela nenahraditelné. V měřítku 1:72 se objevily dvě nové stavebnice „zmrzlinářů“

z Apeninského poloostrova. Velkou sadu nebylo možné vytvořit pro CR 42 Falco firmy Italeri, a tak jsou díly namačkány v zoomu s označením SS281. Presto se nedaří sada označit za malou množstvím dílů, natož jednoduchou na sestavení. Variantou před krátkým časem vydané stavebnice je SM 79 Sparviero 1. série. Díly sady 72457 jsou zaměřeny pouze na vnější část, interiér je obsahem jiné sady. Získáme rozvody k zapalování, vnitřní konstrukci krytů motoru, rámy oken a další drobnosti.

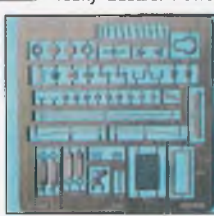

GAVIA

Dobří holubi se vracejí a Gavia vydala po delší odmlce novou stavebnici. Nová stavebnice typu Pfalz E. I (licenční kopie letounu Morane Saulnier type H) v měřítku 1:48 má označení 014/0608. Dva rámečky, fotolept a fólie s potiskem pro výrobu větrného štítku zpracováním nápadně připomínají nejnovější výrobky Eduard. Povrch

vyllisků je jemně zpracován, prohlubně po vyhazovačích nenajdete. Motor je našťastí zhotoven bez zdvihátek ventilů, která můžeme doplnit z vytaženého rámečku. Asi nejkomplicovanější operací je vyplnění modelu, v čemž nám pomůžou leptané díly s vyleptanými očky. Na výběr

máme barevná schemata čtyř strojů: tři jsou špinavě bílé s černými doplňky, jeden v barvě plátna. Znalci první světové mi potvrdili, že není náročná konverze na předchůdce, Morane Type H nebo Type L.

HASEGAWA

TF-104G je dvoumístnou variantou dvoumichové stíhačky obnovené Luftwaffe, která sloužila k výcviku pilotů. Jednomístná varianta měla donést jaderné zbraně nad území NDR. Dvousic se nelíší délkou trupu, ale pouze přidáním vystřelovacím sedadlem, polo-

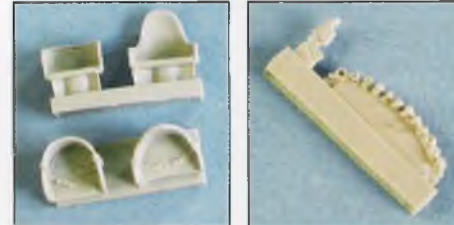

hovou elektronického vybavení a palivové nádrže. To nijak nebránilo možnému bojovému zapojení dvou set osmi dvoumístných letadel. Od původní stavebnice se novinka s označením PT40 v měřítku 1:48 liší pouze detaily, odlišným rámečkem s čírymi díly a obtiskovým archem, který obsahuje označení německé třibarevné šedo/sedo/zelené verze s oranžovými doplňky a celošedé italské varianty. O kvalitě vylisků s jemným rytím dovnitř nemusíme mít strach, byly oceněny mnoha medailami. Velmi pěkná stavebnice přece jen méně obvyklé verze „střelý s chlápkem uvnitř“.

Za poskytnutý vzorek děkujeme dovozci, firmě MPM

HIPPO

Firma se začíná rozjíždět, proto k nám dorazily další dvě novinky pro čtvrtkové stavebnice letadel z první světové války. Určité žadáná budou proutěná sedadla. „Výplet“ je perfektně zpraco-

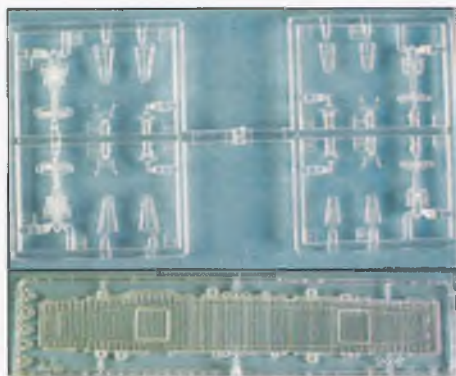

ván a zcela pravidelný, v domácích podmínkách běžné vybavené modelářské dílny naprosto nedosažitelný. Sada obsahuje směs čtyř sedadel; po dvou s nízkou a vyvýšenou opěrkou, v obou verzích s upínacími pásy a bez nich. Díly druhé sady můžeme obohatit německá letadla ze stejného období o výbavu dvěma signálními pistolemi, dvěma různými pásy světlic, čtyřmi bubnovými zásobníky a dvěma jejich držáky. Obě sady nejsou určeny přímo pro konkrétní typ, hodí se jako univerzální zásoba.

HR MODEL

Letadla vznikala a používána převážně v meziválečném období se nedockávají zdaleka tak často ztvárnění v podobě plastické stavebnice, jako jejich válečné protějšky. Jedním z typů, které mají zájem velkých výrobců, je Gloster Gauntlet. Na trh jej uvádí firma HR model v měřítku 1:72 ve verzi MK. II s finským označením v podobě odlévané stavebnice s katalogovým číslem 7351. V krabici se ba-

rawwo byla vážně poškozena torpédem z japonského letadla a po opravě její palubní letadla hrála významnou roli v bitvě u zálivu Leyte, která prakticky znamenala konec japonského válečného námořnictva.

Mimo starších dílů ve stavebnici najdeme čiré rámečky s Hellcaty a Avengersy (dají se postavit se složenými křídly), letovou palubu z čirého plastu a lept se stěnami a podlahou hangaru (lod si můžeme prohlédnout i zevnitř) a vylepšené protiletadlové zbraně. Fotolept rovněž obsahuje konstrukci části můstku a jeřáb. Na výběr máme ze tří schémat: Independence z prosince roku 1943 ve schématu Measure 32/8a (nevím, jestli asijský soudruzi někde neudělali chybu/překlep, protože podle tabulek by měla Independence nést schéma Measure 33/8a; 32/8a náleží sesterské lodi Bataan); dále sesterskou loď CVL-26 USS Monterey ve schématu 33/3D a CVL-30 USS San Jacinto kamuflovanou v Measure 33/7a.

Nové stavebnice se objevily v řadě stočtyřicetky balených po dvou. V krabici s označením 4584 nalezneme dvě kompletní stavebnice Su-35/37 (1:144), které si můžeme postavit buď s os-

tře lomenými poli dvou zemitých barev, jak se objevily na Le Bourget v Paříži v roce 1999, nebo s horními plochami s ostře lomenými poli tří barev (písková, hnědá, zelená), který byl k vidění na letišti Schönefeld v roce 1994.

Ve druhé krabici jsou dvě stavebnice F-14D v měřítku 1:144 (díly umožňují postavit je s měnitelnou geometrií křídla), z nichž můžeme postavit letadla VF-31 Tomcatters z letadlové lodi USS

Theodore Roosevelt působící v roce 2006 ve Středozemním moři (4591). Obě stavebnice patří, pokud odhlédneme od velikosti některých dílů, mezi nenáročnou a dají se stavět sériově. Na své si mohou přijít začátečníci nebo modeláři s omezeným skladovacím prostorem.

Jedněmi z prvních tzv. Multi-media stavebnic obsahujících fotolepty a díly z bílého kovu byly výrobky firmy Tristar z přelomu 80. a 90. let, mezi nimiž se objevily různé verze Me 262 a He 162. Po jejím zániku formy převzal Dragon, který našel zalíbení ve spojování dvojic stavebnic do podoby bizarně vypadajících Mistelů. Do stejného období spadá móda letectva tzv. Luftwaffe 1946. Průnikem těchto tří faktů je stavebnice Mistel V (5546, 1:48), která kombinovala již dříve použitou bezpilotní verzi Me 262 a He 162. Protože vypadala „uvěřitelně“ a realisticky, dobře se prodávala a nyní se po letech dočkala reedice. Dobrou zprávou

vou je, že všechny formy byly perfektně vycištěny a renovovány, takže ve srovnání se staršími vylisky nenajdete žádná zaitá místa nebo otřepy, detaily jsou krásně ostré. Díly Me 262 jsou neporovnatelně lepší než například přebal Revellu z konce devadesátých let. Součástí stavebnice je velký lept a ohybané ocelové party. Protože je na modelech projektů všechno dovoleno, obtiskový arch nám nabízí dvě fiktivní sché-

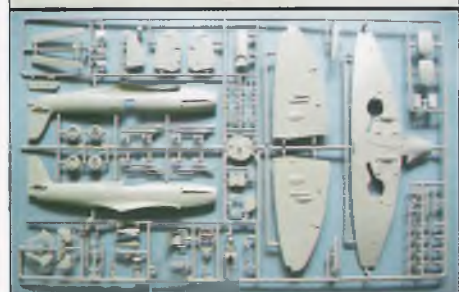

mata Mistelů a další tři reálná označení včetně britského, která můžeme navzájem kombinovat.

Dragon překvapil asi všechny bojovkáře, protože vyhlásil tipovací soutěž na tajnou stavebnici mimo katalog. Vítězi se stali modeláři tipující Panther G. Jako první se objeví pozdní varianta se „rtem“ na štitu kanonu. Podle předběžného náhledu bude mít stavebnice i díly zaplňující prostor pod vstupy vzduchu se dvěma variantami ventilátorů. Technologickou inovací je barevné označení míst na povrchu plastických dílů, kam máme lepit další detaily – v tomto případě drátěná oka na bocích věže, kterými se provlékala lanka držící kamuflážní větvě.

EDUARD

Nejočekávanější novinkou tohoto měsíce je přebal Spitfiru F Mk.22/24 v měřítku 1:48. Překvapivě velká krabice této limitky

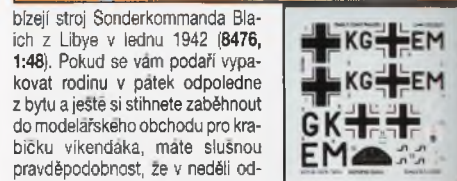
není předimenzovaná, protože prakticky všechny díly nejlepší airfixácké stavebnice všech dob jsou rozmístěny v jediném rámečku. Plast doplňuje pořádná hromádka polyuretanu z produkce firmy Aires, kterou kompletně nahradíme pilotní prostor, výfuky a kola; lepšímu vzhledu modelu pomůže planžeta barevných leptů a stříkání nam ulehčí sablonu z pásky Kabuki. Krabice s označením 1121 nabízí čtyři barevná schémata (třikrát RAF a velmi přitažlivý stroj Syrských vzdušných sil). Doufám, že se dočkáme dalších podobně koncipovaných přebalů vylisků jiných firem.

Dva přírůstky jsme zaznamenali v řadě Weekend Edition. Vylisky stavebnice Nieuport 17 v měřítku 1:48 dostaly

obtisky na stroj N.1720, se kterým v roce 1916 létal René Dorme. Schéma je na krabici s označením 8431.

Stejně, tedy bez leptů, s obtisky pouze na jeden stroj a schématem zbarvení přímo na krabici, je koncipována stavebnice německého kurýrního stroje Bf 108 Taifun. Obtisky na

blíže stroj Sonderkommando Blach z Libye v lednu 1942 (8476, 1:48). Pokud se vám podaří vypakovat rodninu v pátek odpoledne z bytu a ještě si stihnete zaběhnout do modelářského obchodu pro krabici vikendáka, máte slušnou pravděpodobnost, že v neděli odpoledne budete moci vracejícím se rodinným příslušníkem ukázat zbrusu nový hotový model.

A co nás čeká v budoucnu? Stále ještě můžeme věřit, že se Fw 190A-8 objeví v zaří, zbývá dokončit jeden rameček a rameček s čírymi díly. A po Fw 190 by už konečně mělo dojít na Avii B-534. V říjnu nás ještě čeká jeden utajovaný typ ve dvaasedesátce.

Po Avii (snad bude k vánocům) se dočkají milovníci 1. světové války, objeví se Fokker E.III a SPAD XIII v měřítku 1:48, po nich konečně dojde na Bf 110. Zjišťovali jsme také, jak jsou na tom limitky. Fokker D.VII Royal Class se blíží ke dnu (možná už ve chvíli, kdy tohle čtete, není). Skoro zmizela Airacobra Dual Combo, stejně tak Brisfish, málem není čtvrtkový Albatros D.V Jasta 5 (s drakem), vyprodány jsou Valfish, Pfalz D.III Dual Combo a Jaky 1. Jestliže je ještě uvidíte ve své modelářské prodejně, neváhejte, je to naposled.

Dost velkou oblibu si za dva roky existence získaly sady Big Ed. Rozhodujícím faktorem je až o třicet procent nižší cena než při nakupování jednotlivě, takže se zájemcům o hodné „pokovení“ modely přeče jen méně protočí panenky při prohlížení účtu. Big Ed 3240 pro trumpetácky A-7E Corsair v měřítku 1:32 obsahuje

celkem sedm sad: interiér, exteriér, doplňky výzbroje, avionika, lepty na vystřelovací sedadlo Escapac IG-2, zajišťovadla Remove before flight a masky.

Sada stejné řady pro SB2C-4 Helldiver firmy Academy v měřítku 1:72 je o poznání menší. Big 7222 obsahuje barevnou sadu

vnitřních a vnějších detailů, přistávací klapky a masku z pěny Kabuku. O tom, jak je na tom akademický Helldiver a jeho akademické doplňky, si můžete přečíst v příštím Modeláři.

Už pravidelně je největší množství leptů v řadě v měřítku 1:32. Pro novou stavebnici T-70M firmy Mini Art jsou určeny dvě lepy se pouze typem blatníků. V sadě 35892 nalezneme díly pro sta-

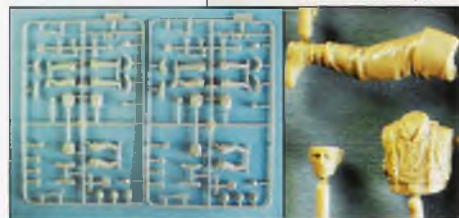
revným bokorysem najdeme hlavní díly draku odlišné s nálitkem (na první pohled doporučuji jemně žiletkovou pilkou zvýraznit rytí), drobné díly ve třech tenkých placičkách odlévané do dvou-dílných forem, fotolept s díly vybavení interiéru, čírou fólii s před-tištěnými přístroji palubní desky a obrysem větrného štítu a ob-tiskový arch vytištěný firmou MPD s finskými svastikami, dvěma označeními (GT-405 a GT-396) a čtyřmi kompletními číselnými řadami pro případné zájemce o odlišné stroje.

MASTER BOX

Firma, která se už svými předchozími počiny zařadila mezi re-nomované výrobce kvalitních stříkaných figurek, vydala tři no-vinky. Všechny mají dobře propracované pózy, pěkné ostré de-taily a živé obličej. Mezi sady s klasickým zaměřením se řadí krabička obsahující figurky německých lovců tanků (3515, 1:35). Z rámečku posta-víme tři figurky v klid-ných pózách vyzbrojené Panzerfaustem, Pan-zerschreckem a dvěma puškami. Několik drob-ných propadin je na „vnitřních“ stranách dílů, nebo na snadno opravi-

German Tank Hunters, 1944

tejných místech. Sada obsahuje tvarově velmi dobré německé přilby, které od jiných výrobců často vypadají spíše jako karika-tury. Tematicky nijak překvapivé, ale povedené, podobnými sa-dami si můžeme vytvořit základ sbírky, do které můžeme kdy-koli sáhnout, když potřebujeme doplnit skupinu, ostudu neudělají ani samostatně.

Tematicky mnohem zajímavější a neotřelejší je sada německých zajatců doprovázených ruským vojákem s Mosinem proklaté nízko u boku. Doposud existovala pouze sada Němců s rukama nad hlavou z normandských pláží (Dragon). Figurky Master Box ze sady s označením 3517 v měřítku 1:35 sice ruce nad hlavou nemají,

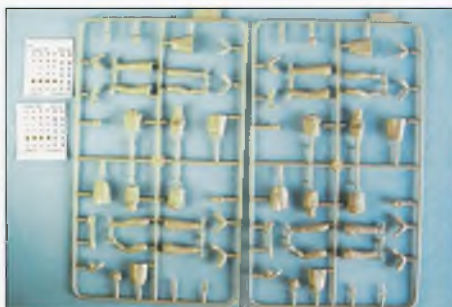

German Captives, 1944

ale na nahrbených pózách je vidět únava a demoralizace, roze-pnuté blůzy, kabát přehozené přes ruce, neudbale obvázaná zra-nění a odepnuté pásky dojem jen podtrhují. Výborný nápad, velmi potřebná a žádaná sada.

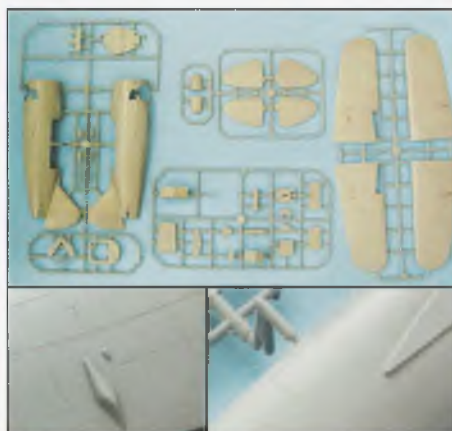
To nejlepší nakonec. V sadě 3514 najdeme amerického pilota a vý-sadkáře ve vycházkových uniformách se svými ev-ropskými přítelkyněmi. Fi-gurky vojáků vhodných do týlu a hlavně kvalitně vy-robené postavy žen jsou

velmi žádané. Jejich obličej je velmi dobře upracované, takže nevypadají ani opicoidně ani trans-vestitsky. Po sadě Presiser teprve druhá plastové ženy. Mají obrovský potenciál pro různé diorámy (povstání, vítání), jejich kvalitu můžete obdivovat na obrázcích japonského modeláře Keiichi Aochiho.

MPM PRODUCTION

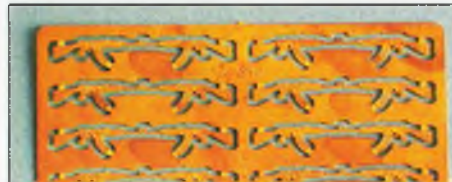
Dostali jsme k prozkoumání výliisky okřídleného Tatanky v mě-řítku 1:32 neboli Brewster Buffalo. Stavebnice pokračuje v tra-dici výborně zpracovaného He 177, podrobnosti se dozvíte pravděpodobně v příštím Modeláři, kdy by nám měl dorazit kom-pletní vzorek.

OKB GRIGOROV

Mně donedávna neznámá bulharská firma se zabývá výrobou fotoleptů často opomíjených detailů. Produkce je rozdělena do několika řad, až na jednu vyrobenou a několik plánovaných v mě-řítku 1:35 všechny ostatní sady oslovují dvaasedmdesátkáře se zaměřením na bojovku. V produkci najdeme sady přídatného pancéřování, pásy, bytové doplňky, kovové ploty, brány a v ne-poslední řadě zajímavě koncipované sady ručních zbraní. Sady vždy s několika kusy (většinou hodně přes deset) identických ručních zbraní všech nejznámějších typů jsou leptány z poměrně tvrdého plechu. Pyrex použitím jej doporučuji potáhnout nad plamenem plynového hořáku, čímž kov změkne a s leptem mů-žete pracovat běžným způsobem: vyřezejte, opatrně přes hla-veň ohněte a zalijte řidkým vzlínavým vteřinovým lepidlem. V ně-ktých sadách jsou pro zvýraznění plastičnosti oddělené skládací opěrky. Výrobní seznam je impozantně dlouhý, nechybí na něm překvapivě slavné zbraně československé výroby. Do re-dakce jsme dostali následující typy v měřítku 1:72:

03072059 Vz. 58P (14 kusů),

03072060 Vz. 61 Scorpion (24 kusů ze dvou dílů),

03072061 Vz. 58V (14 kusů),

03072089 Sa. 24 (18 kusů),

03072090 Sa. 25 (18 kusů),

03072091 Odstřelovací puška 96 Falcon (8 kusů),

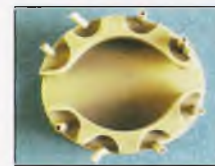
Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, internetové zásilkové firmě www.tracks-n-troops.com

QUICKBOOST

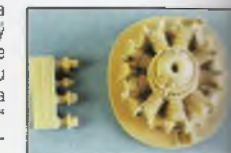
Firma bleskurychle zareagovala na vydání I-16 v měřítku 1:48 firmy Eduard a připravila pro ni dvě jednoduché, ale efek-tivní sady. Pod označením QB 48058 se skrývá motor, sada 48059 nám pomůže

nahradit v plastové variantě za jednodušší lepené výfuky dvěma velkými odlévanými díly s vyfukovým potrubím s odvrtanými ústím.

Poslední čtvrtková sada (48045, 1:48) nahrazuje ubohý motor F4U-4B ze stavebnice Academy. K velkému odlitku dolepíme čtyři detaily, pozor na nechtěné odlomení „pacek“ které nám pomohou při usta-vování polohy v krytu motoru.

Dvaatřicetková sada je v tomto čísle jen jediná a najdeme v ní dvě identické řídící páky pro stavebnici BF 109G-6 (32018, 1:32).

Poslední sada spadá do dvaasedmdesátkové řady nahrad motorů a můžeme obměnit motor ze stavebnice F6F Hellcat firmy Academy (3272040, 1:72)

TAMIYA

Mezi nejnovější čtvrtky na trhu patří **StuG III Ausf. G (32526, 1:48)**. Stavebnice je v podstatě zmenšenou pětaticítkou a kom-

binuje část rámečků již vydaných Pz. III Ausf. L a StuG. III Ausf. B. Korba je samozřejmě kovová, pásy se skládají z dlouhých úseků a jednotlivých článků, horní běh má naznačené prověšení. Před stavbou si pořádně prostudujte podklady, protože stavebnice kombinuje rysy pozdních (přídavné pancéřování velitelské kupole, odlévaný pancéřový kryt kanonu prasečí hlava Saukopfblande) a časných vozidel (vystouplé hlavy šestihřanných šroubů na stropu věže a ručně ovládaný kulomet). Hauler zareagoval rychle a na trhu už je konverzní sada pro StuH 42 bez ústové brzdy se svařovaným hranatým šítem kanonu. Na výběr mám ze tří kamuflážních schémat: červená 02 v zemi kamufláží, červená 111 s kančími zuby na štítu kanonu a černá 55 s nápisem „Jungs holt fast!“. Opět doporučuji prostudovat dobové fotografie kvůli detailům – vybrané kusy jsou poměrně provařené a často fotografovaná vozidla. Pokud budete vybírat jiný stroj, můžete zvolit těžší cestu a vytvořit kousek pokrytý antimagnetickou pastou zimmerit s tzv. vaňovým vzorem.

SU-122 ve stejném měřítku (**32526, 1:48**) též využívá podvozek již vydané stavebnice, v tomto případě T-34/76. Nástavba se 122mm kanonem je zcela nová, o vozidle si můžete více přečíst v tomto Modeláři. Tentokrát s větší starou stavebnicí v měřítku 1:35 nemá podle mne nic společného, protože detaily jsou lepší, ostřeji vylisované a je jich více. Obtížky obsahují celé číselné řady bílých a červených čísel, v návodu kupodivu chybí nejatraktivnější schéma s červenými čísly a zelenými stroměčky namalovanými na bílém podkladu. Zcela jistě se můžeme těšit na další verze stavebnic SU.

Artur Model Centrum

P. O. Box 79, 274 01 Slaný

tel.: 312 523 556, e-mail: info@artur-m-c.cz

internetový obchod

www.artur-m-c.cz

navštivte naši novou prodejnu:

Praha 5-Smíchov, Na Bělidle 1/63

tel.: 242 487 024

Většinu výrobků z rubriky Pod pokličkou pravděpodobně najdete mezi dalšími 21 315 položkami naší nabídky.

Po dlouhé době jsme se od firmy Tamiya konečně dočkali také stavebnice nového typu letadla v měřítku 1:48. Výlisky nového **He 162 Salamander (61097)** nemají nic společného se starším Trimasterem (přebalován Dragonem a Revellem), ačkoli se podobné zvěsti na internetu opět objevily, třeba už proto, že má jiné rozměry. Tamiya odvedla výtečnou práci, protože díly mají krásný povrch, jemné pravidelné rytí, výborné detaily interiéru, odkryté kanony a motor, za který by se nemusela stydět nejedna odlévací firma. Zajímavou inovací je možnost měnit zavěšený motor za otevřený, protože ve stavebnici jsou díly na obě konfigurace a sestavy jsou umístěny na kuličkách s vinylovými kroužky. Zbarvení můžeme vybrat z obličkového aršíku s označením pro stroje: žlutá 11 Oblit, Helmut Demuth z 3./JG1; bílá 1 Rudolf a Schmitta z 1./JG1 a „Nervenklau“ na kterém létal Gerhard Hanf z jednotky 2/JG1 a bílá 23 z obrázku na krabici. Krásná a dobře sestavitelná stavebnice, několik doplňky by mohlo dotvořit spíčkový soutěžák.

Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě MPM

MBI Jagdpanzer 38 Hetzer (Model File)

Vladimír Francev, Miroslav Bílý
Publikace navazující na více histori-
zující pojednání vydané stejným na-
kladatelem by možná místo su-
chého „Model file“ měla mít podtitul
„Nafotografovaný barevně a do po-
sledního šroubku rozebraný a pou-
žitelný jako technický manuál“.

Dvojazyčný historický úvod doprovobený několika více i méně známými historickými fotografiemi dokumentujícími konstrukčními rozdíly v různých obdobích výroby nás „zdrží“ pouze na čtyřech úvodních stranách, pak už nás zaválí barevné fotografie dochovaných vozidel (Camp Borden, Lešany - vozidlo z vnitřku výstavního prostoru, adaptovaná G-13 zachycená na výstavě v Beltringu a vůz z Múnsterského muzea) a modeláři stále tolik poptávané detaily. Ty jsou přehledně rozčleněny do celků (podvozek, zadní část korby, strop, pozorovací prostředky, blatníky, vyzbroj, řízení, rádiové vybavení, motor a motorový prostor s vymontovanými součástkami, spodek korby) a zdokumentovány do posledního detailu a odlišnosti. Nechybí barevné fezy interiérem, takže stále máme přehled o tom, kde se která součástka nalézá. Výtečnou publikaci uzavírá „pětipohled“ tříbarevného kamuflážního schématu, bokorys vozidla „Armin“ poškozeného během Společného povstání, výkresy v měřítku 1:35, výrobní verze a dvě méně známe fotografie vozidel opuštěných na území Prahy na konci války. Lepší modelářské podklady nebyly, nejsou a asi ani nebudou.

STEELMASTERS

Historie: Zuavové (VII. díl); Pz. IV Ausf. J 1:48 (stavba); Pz. IV Ausf. J 1:48 zbarvení; Hummvee v Bagdádu 1:35, 1. polská obrněná divize v Normandii; Sd.Kfz. 232/6-rad 1:35; Nagman I 1:35; Nagman I (historie); Bergetiger 1:72; VAB na manévrech 1:35; Fotoalbum VAB; Figurky ponúček RSM 1:35; Pz. I v Norsku; Houfnice B4 1:72

Za poskytnutý vzorek děkujeme dovozci, firmě Jakob

R. V. RESIN

Mc Donnell Douglas F-4 Phantom II, Redek Vavřina

Dvoudílná publikace, ve které souvislý text budete hledat marně, je určena všem, kteří shánějí podklady pro stavbu Phantomů II. V obou dílech nalezneme nýtovací výkresy, fezy a rentgeny s popisnými různými verzí tohoto typu. První díl se zaměřuje na vývoj změn od prototypu YF4H-1 až po verzi F-4G, druhý navazuje od verze F-4J po F-4CCV. Výkresy s jemnými nýty jsou vytištěny po jedné straně papíru, aby výkres z druhé strany neprosvítil a nezaničoval velebně nýtové řady. Jednotlivé listy nejsou pro větší pohodlí při modelářské práci sešity, takže je můžeme z desek vyjmout a po skončení práce znovu vsadit na místo. Nechybí genealogický strom vývoje verzí a identifikační tabulka sériových čísel přiřazená k verzím. Výtečný doplnkový podklad pro modeláře, kteří objevili kouzlo nýtování modelů a pro milovníky Phantomů. jin

Novinkou firmy Revell jsou vodové, vodou ředitelné, či chcete-li akrylové barvy. Pohříchu se objevují až v době, kdy s „ekologickým“i“, nepáchnoucími a podle výrobců prostě všemožně „báječnými“ akrylky přišel kdekdo. Je to trochu pochopitelné, neboť u německého giganta hraje svou roli setrvačnost myšlení i výroby, nemluvě o tom, že se vše objednáva ve velkém, a tak vývojáři nechtěli vsadit na slepou větev vývoje. Jaké jsou nové barvy Aqua Color firmy Revell, čím se liší od jiných?

V současné době je k dispozici 36 odstínů, po přípravovaném zastavení výroby klasických syntetických barev jich bude 88.

Místo obvyklých lahviček nebo lékovek jsou vodovky baleny do hranatých krabiček o rozměrech přibližně 32x32 mm a výšce 42 mm. Ačkoliv máme snahu šikmo seřiznuté víčko odklápět, šipky na něm ukazují, že jím máme otáčet. Po sejmutí víčka (není s obalem spojené) se objeví kruhová nádoba o objemu 18 ml a v odklopné části miska, která může sloužit jako „meziasobník“ naředěné barvy.

Podle kresleného návodu na obalu máme pixlíčkou zatřepat, po otevření obsah zamíchat špejlí, nanášet štětcem (druhou vrstvu po 1 hodině) a nařadí opláchnout vodou.

Na vyzkoušení jsem dostal barvy 36175 Steingrau (šedá), bílou 36105, Karmínově červenou 36136 a dvě „metalízy“ – 36191 Steel metallic (ocel) a 36199 Aluminium metallic (hliník), tedy žádné „kamuflážní“.

Po delší době stání bez pohybu se složky barvy výrazně oddělí, na povrchu je „voda“, u dna pigment, proto je třeba barvy před použitím důkladně rozmíchat. Už na odklopeném víčku poměrně rychle zasychají, i pro nanášení štětcem je třeba barvy ředit (vodou). Štětcem se „barevné“ barvy nanášejí dobře, metalické hůře, neboť docílení jednotitého povrchu vyžaduje delší cvik. Osvědčilo se mi „metalízy“ nanášet husté a štětcem je rozírat do sucha. Výsledkem je sice jedolitá plocha,

ale bez kovového lesku. Při nanášení většího množství barvy je sice povrch lesklý, ale zase zalijeme detaily. Ale to jsou stejné vlastnosti, jaké mají mnohem dříve schoucí emaily stejného výrobce.

Také pro stříkání je nutné barvy ředit. Vyzkoušel jsem jak vodu, tak lih, v obou případech se stříkají bez problémů a neucpávají pistoli. Snesou i výrazné naředění vodou, ale jako všechny „vodovky“ pak hůře lnou k povrchu, což je třeba kompenzovat opatrným stříkáním z větší vzdálenosti.

Barvy zasychají velmi rychle. Ihned po nastříkání je lze ještě omýt vodou, ale již po několika minutách s vodou nepochodíme a můžeme se povrchu dotýkat bez obav; druhý den je seškrábneme jen hrubým násilím. Nastříkané barvy jsou příjemně polomatné, leštěním suchým hadrem dodáme kovovým více kovový vzhled, zatímco ostatní získají věrohodnou podobu barvy ošetřené mechaniky.

Pro modeláře důležitou vlastností je kryvost. U každé z vzorových barev byla různá. Nejhůře kryla červená, což ostatně platí obecně u jakýchkoliv barev, dobře šedá, uspokojivě bílá a nejlépe – i ve velmi tenké vrstvě – „kovové“ barvy.

Bez problémů jsem barvy Revell míchal s vodovkami Ekolor (z roku 1992!), s barvami Vallejo Model Air i s barvami, které kdysi půdával ke stavebnicím Airfix.

Výrobce k barvám dodává čistič Aqua color clean, který zbytky barev odstraní dokonale a podle zápachu rozhodně nebude neškodný jako voda používaná k ředění.

Každý má jiné nároky, proto je nejlepší se s novými barvami seznámit osobně. Rychleleschnoucí vodou ředitelné barvy Aqua Color firmy Revell určitě ocení netrpěliví mladí modeláři.

KLADY:

bez zápachu
ředitelné vodou
většinou dostatečně kryjící
rychle schnoucí
bohatá nabídka odstínů včetně metalických
lze míchat s jinými barvami
vhodné pro štětec i stříkání
čísla odpovídají označení „starých“ barev

ZÁPORY:

bez „modelářské vůně“
rychle zasychají už při míchání
některé hůře kryjí
pro nanášení štětcem nutný cvik

Barvy stříkané na neošetřený šedý plast: 1 Karmínově červená, 2 Aluminium metallic (hliník), 3 Steel metallic (ocel), 4 bílá s příměsí modré Vallejo, 5 bílá, 6 Steingrau (šedá) s příměsí černé Ekolor v tenké vrstvě přes červenou, 7 Steingrau (šedá), 8 Steingrau (šedá) s příměsí černé Ekolor, 9 nenabarvený plast

Zkouška kryvosti: 1 Aluminium metallic (hliník), 2 Steel metallic (ocel), 3 bílá s příměsí modré Vallejo, 4a bílá ve dvou vrstvách, 4b bílá výrazně ředěná, 5 Steingrau (šedá) ředěná, 6 Karmínově červená – dvě vrstvy

INZERCE

Čitelně psané soukromé řádkové inzeráty zveřejňujeme zdarma pokud je zašlete e-mailem na adresu modelar@aeromedia.cz,

nebo písemně (stačí korespondenční lístek) s inzerčním kupónem, který je v každém čísle, na adresu [Modelář, Baranova 29, 130 00 Praha 3](#)

PRODEJ

■ Prodám stavebnice 1:32 F4F Trumpeter 800 Kč; TBM-3 Trumpeter 1700 Kč; I-16 Azur 450 Kč; 1:48 B-25G Accurate Miniatures 1400 Kč; Mosquito IV Tamiya 650 Kč; Beaufighter Mk. VI 450 Kč; Tel.: 383 389 095 po 18. hod.

■ Prodám Academy 1:35: M-18 Hellcat + US tank crew + US Paratroops CMK + Allied vehicles accesory set Tamiya + různé doplňky Plus Model. Vše za 930 Kč + poštovné. Tel.: 732 727 807

■ Prodám se slevou stavebnice letadel 1:72, časopisy HPM a PKR, letecké a válečné knihy, plakáty. Podrobný seznam zašlu za 7,50 Kč známku všem zájemcům. Karel Čípek; Rezelrova 306; Praha 10

■ Prodám plány modelů 19 historických plachetnic a 42 válečných lodí, seznam za známku. Ing. Jindřich Švec, Slunečná 4556, 760 05, Zlín 5

■ Prodám stavebnice Dragon 1:35 T-34/76 Model 1941 790 Kč; Bergepanzer Tiger Porsche 790 Kč; Jagdtiger Henschel 750 Kč; Sdkfz 251 Ausf. D 3 in 1 790 Kč; Tamiya 1:35 Sd. Kfz. 223 390 Kč. Tel.: 775 156 816

■ Prodám 1:48 F-100 Super Sabre Monogram 700 Sk; 1:72 H. P. Victor Revell 600 Sk; F-101B Voodoo Revell 550 Sk; Mi-24D + interier Kit 300 Sk; Tu-2 + plechy Zlínek 300 Sk; L-29 + interier Bílek 300 Sk; rozné doplnky na ruské 1:72. SMS Slovensko 0903 533 904

■ Prodám stavebnice Italeri 1:72: He 111H 300 Kč; He 111Z 750 Kč; C-47 300 Kč; Me 323

KPM Plzeň, Těšínská 3, 312 00 Plzeň 4 ve spolupráci: KPM Kaznějov, FOTO Jetmar, sdružení Slet Plzeň, ARTUR M.C., MO Plzeň 4, LEOSKI, EDUARD, Nadace 700 let města Plzně, ICZ, tiskárna Bílý slon, Projektmedia, ConCord Bohemia a mnoha dalších...

pořádají

MEZINÁRODNÍ OTEVŘENÉ SETKÁNÍ MODELÁŘŮ Pilsen KIT 2006

PLZEŇ 26.8.2006 • 9.00-17.00 hod • Areál stfelnice ASS DUKLA Plzeň-Lobzy

Kategorie: letadla, bojová technika, automobily a motocykly, lodě, dioráma, figury, tematické kolekce a další. Celkem 40 kategorií, žáci, junioři, senioři, zvláštní kategorie.

Přihlášení a účast v soutěži:

Přihlásit se lze předem online, zasláním přihlášky na adresu pořadatele nebo přímo v místě konání.

Počet modelů neomezen, startovné 0,- Kč

Bohatý doprovodný program v prostoru areálu, stánky prodejců, ukázky stavby modelů
parkovné: 30,-Kč vstupné: 40,-Kč děti do 150 cm: 20,-Kč

Další informace, kontakty a přihlášky na: www.pilsenkit.cz

Gigant 950 Kč; Ju 52 300 Kč. Tel.: 737 022 312; e-mail: n.kurt@seznam.cz

■ Prodám stavebnice 1:48 Ta 152 Italeri; A-20 Italeri; Avenger Italeri; Me 262 Revell; Me 163 Revell. Tel.: 558 322 307

■ Prodám figurky Dragon 1:35 6016; 6017; 6025; 6053; 6088; 6095. Cena za kus 180 Kč. Tel.: 737 022 312 e-mail: n.kurt@seznam.cz

■ Prodám stavebnice 1:72: N1K2-J George Hasegawa 160 Kč; B-29 Superfortress Airfix 290 Kč; Mig-3 ICM 130 Kč. Cena + poštovné. E-mail: j; mobil: 602 745 101

■ Prodám stavebnice 1:24: Volvo 850 Saloon BTCC tamiya; Porsche RSR 1994 Le Mans Fujimi. Tel.: 728 151 507; e-mail: rzalio@inbox.cz

■ Prodám modelářský materiál pro stavbu historických modelů: balza, překližka, motory, plánky a jiné. Za známku pošlu seznam. Jan Šebek; Motlochova 12; 79201 Bruntál; tel./fax: 524 714 209

■ Prodám stavebnice 1:48 Hasegawa: F-16C, F-16D; Academy UH-60L, MH-60G; Italeri Gripen, F/A-18F; literaturu, obtisky. Tel.: 737 960 257

■ Prodám Modelář 2003-2006, HPM, Novinky, a různé modely letadel a bojové techniky 1:72. Seznam za známku. E. Kopečková; S.K. Neumann 8; Ostrava 701 00

KOUPĚ

■ Koupím 1:72 Heller: Rolland C.II Walfish, stavebnice letadel, tanků, děl, figurek, aut a jiný materiál, vše se vztahem k 1. světové válce - nabídněte. Dále koupím katalogy Emhar, Hät, Peugeot. Josef Koráb; Záměstí 218; 565 01 Choceň; tel.: 736 227 496

■ Koupím stavebnice dopravních letadel z bývalého NDR: Tu-104; Il-18; Il-14; Mi-6; Jak-24. Dále koupím stavebnice Dubena, malé kovové Corgi - Zetor 5511, Matchbox Š. 130, Směr PV3S, T138; autíčka na klíček, setrvačnik atd. Josef Koráb; Záměstí 218; 565 01 Choceň; tel.: 736 227 496

■ Koupím za dvojnásobek původní ceny stavebnice vozů Formule 1 firmy Revell od roku 1997 a starší: Ferrari 412 T2; Benetton FORD B 194; Jordan-Peugeot 197; Ferrari 641 atd. Tel.: 606 627 885

■ Koupím stavebnici Nakajima G8N1 Rita Hasegawa 1:72, možno i kompletní postavený model. D8le koupím jiná japonská letadla 1:72 a 1:48. Nabídněte. Tel.: 607 870 243

■ Koupím stavebnice 1:48 ES-3A Shadow; obtisky 1:48 na letadla z operace Pouštní Bouře a jiné. Tel.: 737 960 257

■ Koupím doplňky k bojovce v měřítku 1:16 - kanystry, sudy atd. Kdo zhotoví odlitky? Tel.: 737 927 284

www.AirbrushCentrum.com
Plný sortiment kovových dílů
AIRBRUSH CENTRUM.com
Široký výběr kompresorů, stříkacích pistolí, barev a dalších pomůcek...
NOVINKY 1/35
No.: 189 Koupelna
No.: 250 Kübelwagen radio car Kfz.2 (pro Tamiya)

plusmodel
www.plusmodel.cz

MODELÁŘ 8/2006

Kupón pro
bezplatnou inzerci

Jméno:

Adresa: PSČ:

Z kapacitních důvodů zařazujeme inzeráty postupně tak, jak do redakce docházejí.
Omlouváme se, pokud musíte na zveřejnění čekat déle.

MODELÁŘ 9/2006 VYCHÁZÍ 1. ZÁŘÍ

PZ. III AUSF. J Tamiya 1:35

Další rozdíl je v představných deskách na čele korby a štítu kanonu, verze J je neměla. Na stropě korby byl navařen náliček trojúhelníkového průřezu, který chránil základnu věže. U verze L tuto funkci převzala představná deska na čele korby...

MAREK PLUSKAL

S-3B VIKING Revell 1:72

Palubní letectvo má vždycky něco do sebe – ať už jsou to stíhačky, bombardéry, nebo jen podpurné letouny; druhá světová válka, nebo žhavá současnost; Japonci, Britové nebo Američani. Lockheed S-3B Viking je americký podpurný palubní letoun určený pro boj s ponorkami...

KAREL FOUS

SB2C-4 HELLDIVER Academy 1:72

Korejský výrobce po několika letech konečně splnil své sliby a na trh uvedl stavebnici amerického palubního střemhlavého bombardéru v měřítku 1:72. Novinka svým provedením nevybočuje z vysokého standardu, který firma udržuje, ba dokonce si troufám říci, že je to její nejlepší stavebnice v „malém“ měřítku. Samotným výliskům lze těžko něco vytknout, rytí a povrchové detaily jsou příkladné...

LIBOR JEKL

MAVIS Trumpeter 1:144

Článek o stavbě tohoto prcka vyšel v loňském Modeláři 6/2005, úskalí stavby byla detailně popsána. Já se pokusím o nástin použití doplňků v tomto nepříliš preferovaném, ale o to zajímavějším měřítku. Na našem trhu se totiž objevil nová český výrobce Rob Taurus z Mělníka, který jako svojí prvotinu nabízí doplňkovou sadu určenou pro model čínského výrobce...

RADEK TYPLT

JAK-1 Eduard 1:48

Když firma Eduard zveřejnila kamufláže pro připravovanou stavebnici Jak-1, nemohl jsem se dočkat svého dalšího zimního stroje. Stavebnice nabízí celkem šest barevných schémat, z toho dvě zimní – stroje por. I. V. Kuzněcova a kap. G. N. Židova. Já si vybral Židova, jelikož byl více „oprýskaný“ a chtěl jsem si vyzkoušet postup obrušování bílé na podklad kamuflážní barvy...

JOSEF CHOREŇ

BT-7 Zvezda 1:35

Inspiraci pro stavbu diorámy jsem dostal opět z dokumentu Bojiště druhé světové války, který ve dvouhodinovém cyklu popisuje podrobně období od německé invaze do Ruska až po boje u Moskvy v prosinci 1941. I když většina natočeného materiálu je pravděpodobně jen dílem propagandy obou válčících stran, najde se zde několik unikátních „bojových“ záběrů...

MARTIN SCHUSTER

MODELÁŘ

8 srpen 2006 ročník 57

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)
www.aeromedia.cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce
Modelář

Baranova 29, 130 00 Praha 3

Tel.: 222 710 331, mobil: 605 265 696

E-mail: modelar@aeromedia.cz

Šéfredaktor Martin Salajka
(salajka@aeromedia.cz)

Redaktor Jindřich Štěrbaček
(sterbacek@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:
Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Řádkovou inzerci přijímá redakce
Zásilková služba a předplatné:
222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:
Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814
E-mail: obchod@aeromedia.cz

Předplatné pro rok 2006
u společnosti Aeromedia, a. s.:
roční 720 Kč / 840 Sk
pololetní 372 Kč / 430 Sk

u společnosti Mediaservis s.r.o.
roční 780 Kč, pololetní 390 Kč

Rozšiřuje Aeromedia a. s., společnosti holdingu PNS, a. s.
a ostatní distributoři,
ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s. r. o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava.
Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30
E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk
Velkoobchodní a prodejci si mohou objednat časopis
Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a. s.
Informace o předplatném podává a objednávky
přijímá Aeromedia, a. s., doručovatel tisku
a předplatitelské středisko,
ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s. r. o.
Objednávky také přijímá Mediaservis s. r. o., Abocentrum,
Moravské náměstí 12D, P.O. Box 351, 659 51 Brno.
Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,
e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,
reklamace tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:
Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3,
Czech Republic

Tel./Fax: (+420) 222 718 814,

E-mail: obchod@aeromedia.cz

One year subscription for 2006
for Europe 78 Euro, overseas 96 USD
or PNS Hvozďanská 5-7,
148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,
Postservis OZ Přepřava

Předtisková příprava:

Optima Press s. r. o.,
Baranova 29, Praha 3
E-mail: baroa@iol.cz

Grafická úprava: Iva Bílková
Tisk: Integraf, s. r. o., Náchod

Redakci nevyžádáné příspěvky se nevrac...

© Aeromedia 2006

ISSN 1214-7842

Registrační značka: MK ČR E 2275

Sd. Kfz. 251/22 1:35;
Milan Vinický
(1. místo kat. H5)

Lancia Ansaldo 1:35;
Petr Vorobok

JA-13 1:35;
Jan Patera

T-34/76 1:48; Jiří Ryšavý
(1. místo kat. X)

Tiger I 1:72;
neznámý umělec

T-55A 1:35; Jiří Ryšavý (2. místo kat. H4)

Kubelwagen 1:16; Petr Melichar (1. místo kat. H1)

M35 Nancy 1:35; Ivan Púchy
(1. místo kat. H3)

Citroen C11 1:48; Petr Vorobok
(3. místo kat. X)

KraZ-255 1:72; neznámý umělec

Sd. Kfz. 250/9 Neu 1:72;
Jiří Ščučka

Hetzery z Bělovsí

Po střetnutí se sovětskými dělostřelci 9. května 1945 zůstal v Bělovsi u Náchoda opuštěný poměrně zajímavý stroj, který kombinoval prvky různých výrobních sérií, což svědčí o tom, že zřejmě prošel opravou v továrně. Neměl pohyblivý kulomet a zřejmě ani periskopy na střeše korby. Zbarven byl standardním schématem továrny BMM z podzimu 1944, které bývá označováno jako tzv. *Ambush*. Na podkladě evropské žluté barvy RAL 7028 byla podle šablony natřena nepravidelná pole zelené RAL 6003 a červenohnědé

RAL 8017. Kontury barevných polí byly rozbity malými skvrnkami žluté a zelené barvy. Označení tvořil černý nelemovaný trámový kříž na boku. Za očko na bočním pancéři byla zavěšena německá přilba. Pláty *Schürtzen* nesly výrazné stopy bílého a zbytek stroje byl také silně znečištěný

Jeden ze tří Hetzerů, které v Bělovsi zničili sovětské dělostřelci. Stroj pozdějšího výrobního provedení byl zbarven kombinací evropské žluté, zelené a červenohnědé barvy nanesených v tomto případě nanesených v podobě nestandardních nepravidelných polí. Pod

průzorem řidiče byly dva černé obdélníky, které měly oklamat ostřelovače, kola podvozku žlutá. Vozidlo mělo kulomet na střeše korby i periskopy, postrádalo však světlo noček na čelním pancéři. (Podoba přední části vozu je rekonstrukce, pravý bok a zád nebylo možné rekonstruovat, protože byly zcela zničeny při výbuchu munice)

Jeden ze dvou Hetzerů z cesty u Bělovsí byl téměř celý pokrytý maskováním z hustých větví jehličnanu (jalovec?). Z vozidla, které po boji zůstalo téměř kompletní, tak nebylo skoro nic vidět. Ze zřetelného detailu na posledním zachovalém plátu *Schürtzen* na pravém boku je však možné vyzorovat, že byl zřejmě natřen obvyklým zbarvením z úzkých pásů evropské žluté a hnědé barvy na zeleném podkladu. Kola podvozku byla žlutá